

**HRVATSKI OPERATOR PRIJENOSNOG SUSTAVA d.o.o.,
ZAGREB**

**Godišnje izvješće
na dan i za godinu koja je završila 31. prosinca 2018. godine**

Sadržaj

	<i>Stranica</i>
Izvešće posloводства Društva	1-40
Izjava o odgovornosti Uprave	41
Izvešće neovisnog revizora vlasniku društva Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o.	42-48
Izveštaj o sveobuhvatnoj dobiti	49
Izveštaj o financijskom položaju	50
Izveštaj o promjenama u glavnici	51
Izveštaj o novčanom toku	52
Bilješke uz financijske izvještaje	53-121

IZVJEŠĆE POSLOVODSTVA
HRVATSKOG OPERATORA PRIJENOSNOG SUSTAVA d.o.o.
ZA 2018. GODINU

Zagreb, travanj 2019. godine

OSNOVNA OBILJEŽJA POSLOVNE GODINE

U skladu s aktualnim zakonodavno-regulatornim okvirom Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o. (dalje u tekstu: Društvo ili HOPS), uredno je izvršavao svoje temeljne zadatke: vođenje elektroenergetskog sustava (dalje u tekstu: EES) Republike Hrvatske (dalje u tekstu: RH), prijenos električne energije, održavanje, razvoj i izgradnja prijenosne mreže, omogućavanje priključka novih korisnika na prijenosnu mrežu pod jednakim, razvidnim i ne diskriminirajućim uvjetima, pružanje potpore razvoju i funkcioniranju hrvatskog tržišta električne energije, kao i njegovoj povezanosti sa susjednim tržištima električne energije iz Europske unije (dalje u tekstu: EU) i Energetske zajednice.

Postavljeni poslovni ciljevi u 2018. godini, u skladu s Programom rada Uprave Društva za razdoblje od 2018. do 2022. godine, ostvareni su u najvećem dijelu.

- **Elektroenergetski pokazatelji**

Poslovnu 2018. godinu obilježio je siguran i pouzdan pogon prijenosne mreže i cijelog EES-a, bez većih poremećaja i prekida u opskrbi električnom energijom te je Društvo u tom pogledu ispunilo svoje zakonom propisane obveze i zadaće. Tome je uz primjereno angažiranje svih resursa u Društvu znatno doprinijela i realizacija planova održavanja i plana investicija u visokom postotku.

U 2018. godini ostvarena je ukupna potrošnja električne energije na prijenosnoj mreži u RH u iznosu od 17,30 TWh, što je 0,13 % manje od ukupne potrošnje u 2017. godini.

Vršno opterećenje EES-a od 3168 MW zabilježeno je 26. veljače 2018. u 20 sati.

U 2018. godini preneseno je ukupno 23,83 TWh električne energije što predstavlja povećanje za 7,84 % u odnosu na 2017. godinu.

Gubici u prijenosnoj mreži iznosili su 533,7 GWh, odnosno 2,24 % ukupno prenesene električne energije što je 27,95 % više u odnosu na 2017. godinu. Gubici u prijenosnoj mreži u 2018. godini su na razini gubitaka ostalih operatora prijenosnih sustava u EU.

- **Rezultat poslovanja**

Ukupni prihodi u 2018. godini iznosili su 1.764,6 mil. kuna, a rashodi 1.548,5 mil. kuna. Dobit prije poreza u iznosu 216,1 mil. kuna umanjena je za 39,9 mil. kuna poreza na dobit (tekući porez u iznosu od 45,5 mil. kuna umanjeno za odgođenu poreznu imovinu u iznosu od 5,7 mil. kuna) te ostvarena dobit nakon oporezivanja za 2018. godinu iznosi 176,2 mil. kuna. Ukupno ostvarena dobit prije poreza sastoji se od razlike prihoda i troškova od dodjele prekograničnih prijenosnih kapaciteta u iznosu od 76,2 mil. kuna i razlike ostalih prihoda i rashoda u iznosu od 139,9 mil. kuna.

Dobit 2018. godine nakon oporezivanja je za 112,8 mil. kuna ili 39,0 % manja od dobiti u 2017. godini. Najveći udjel u poslovnim prihodima odnosi se na prihod od pružanja javne usluge prijenosa električne energije koji je u 2018. godini iznosio 1.407,6 mil. kuna, odnosno 79,8 % ukupnog prihoda.

- **Postupak certificiranja neovisnog operatora prijenosa**

Izdavanjem Rješenja o izdavanju certifikata HOPS-u kao neovisnom operatoru prijenosa (22. veljače 2016. godine) od strane Hrvatske energetske regulatorne agencije (dalje u tekstu: Agencija), završen je zahtjevan i složen proces provedbe certifikacije započet četiri godine ranije.

Budući da su u Rješenju o izdavanju certifikata postavljeni uvjeti i rokovi (ugovori o korištenju mreže, pomoćne usluge, razdvajanje telekomunikacija, poslovni prostori), njihovo ispunjavanje bila je prioritetna zadaća u Društvu, koja je pomno organizirana i nadzirana te provedena, u najvećem dijelu, prema zadanim rokovima.

U rujnu 2018. godine izvršen je posljednji uvjet Certifikata, tj. raskinut je ugovor o zakupu poslovne zgrade u Opatiji, u vlasništvu HEP d.d., a koju je koristio HOPS (Prijenosno područje Rijeka).

Dostavom dokaza o raskidu predmetnog Ugovora, HOPS je u potpunosti proveo sve aktivnosti, odnosno dostavio sve relevantne dokaze o ispunjenju naloženih radnji iz točaka 2. do 5. izreke Rješenja o izdavanju certifikata te je time postupak certificiranja HOPS-a kao neovisnog operatora prijenosa u potpunosti dovršen.

U skladu s čl. 22. i 23. Zakona o tržištu električne energije (NN 22/13, 95/15, 102/15, 68/18) (dalje u tekstu: ZOTEE) te Programom usklađenosti HOPS-a, poslovi kontinuiranog nadzora nad ispunjenjem uvjeta razdvajanja neovisnog operatora prijenosnog sustava od vertikalno integriranog subjekta, u redovnoj su nadležnosti Agencije i Službenika za usklađenost u HOPS-u.

- **Integracija obnovljivih izvora energije**

Tijekom 2018. godine nastavljene su aktivnosti na stvaranju preduvjeta za daljnju integraciju obnovljivih izvora energije (dalje u tekstu: OIE) u hrvatski EES temeljem obveza iz ZOTEE-a i Zakona o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji. Tijekom 2018. godine sklopljen je ugovor o priključenju za vjetroelektranu priključne snage 156 MW te su provedene aktivnosti na pripremi još 3 ugovora o priključenju za 3 nova projekta vjetroelektrana s investitorima koji su iskazali interes za sklapanje ugovora. Ukupna priključna snaga navedenih vjetroelektrana je 136 MW. Također, tijekom 2018. godine iskazan je interes za priključenje sunčanih elektrana, ukupne snage oko 420 MW.

- **Investicije**

U 2018. godini Društvo je realiziralo 417,57 mil. kuna investicija odnosno 99,35% plana investicija. Kada se ostvarenom iznosu pridoda 4,93 mil. kuna investicija u vlastitoj režiji (kapitalizirani trošak rada) ukupna investicijska ulaganja u 2018. godini iznose 422,50 mil. kuna. Visoka realizacija Plana investicija posljedica je podizanja kvalitete planiranja i periodičkog praćenja realizacije plana, uključivo i donošenje korektivnih mjera. Najveći udio predstavljaju investicijska ulaganja u zamjene i rekonstrukcije postojeće prijenosne infrastrukture, izgradnja novih objekata te revitalizacije objekata i postrojenja prijenosne mreže.

U 2018. godini završena je izgradnja TS 110/10(20) kV Zamet uz montažu i ispitivanje primarne i sekundarne opreme, osim ispitivanja iz mrežnog centra Rijeka koje će se obaviti nakon izgradnje kablenskog priključka. U TS Melina dovršeni su radovi na zamjeni rastavljača sustava glavnih i pomoćnih sabirnica 400 kV postrojenja. Tijekom 2018. nastavljene su radovi na zamjeni primarne opreme i sekundarnih sustava u TS 110/20 kV Lovran. Završena je izgradnja poslovne zgrade Prijenosnog područja Rijeka na lokaciji u Matuljima, proces preseljenja djelatnika te ishoda pravomoćna Uporabna dozvola.

Započeta je rekonstrukcija i izgradnja DV 2x 110 kV Sl. Brod - Sl. Brod 2, koja predstavlja zamjenu starog i dotrajalog DV 110 kV Sl. Brod - Sl. Brod 2 novim dvostrukim 110 kV dalekovodom. Završeni su građevinski radovi na rekonstrukciji DV 110 kV Slavonski Brod – Andrijevci, u sklopu zamjene starog DV 110 kV Đakovo - Andrijevci – Slavonski Brod novim dvostrukim 110 kV dalekovodom. Proveden je postupak javne nabave za izvođenje radova na revitalizaciji te javne nabave za zamjenu energetskih transformatora u TS 110/35/10 kV

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o.

Izvešće posloводства za 2018. godinu

Osijek 2. Ugovorena je proizvodnja i isporuka energetskog transformatora 40 MVA u TS 110/35 kV Dolinka.

Ishođena je pravomoćna građevinska dozvola za rekonstrukciju TS 110/20 kV Split 3 te ugovorena proizvodnja i isporuka 110 kV postrojenja u GIS izvedbi i izvedbenih projekata. Potpisan je ugovor o međusobnim odnosima HEP ODS-a i HOPS-a u svezi pripreme izgradnje TS 110/20(10) kV Sućidar. Sklopljen je Ugovor za rekonstrukciju RP 220 kV Orlovac. Radovi na rekonstrukciji sekundarnih sustava u TS 400/220/110 kV Konjsko su nastavljeni sukladno planiranoj dinamici. U TS 110/35 kV Zadar završeni su radovi na zamjeni primarne i sekundarne opreme, sabirničkih sustava i sustava pomoćnih napajanja uz obnovu zgrade komande. Izvršena je zamjena energetskih transformatora TR2 snage 63 MVA u TS Trogir i TR1 snage 40 MVA u TS Nerežišća.

Na području Prijenosnog područja Zagreb započeta je rekonstrukcija 110 kV postrojenja u TS 110/35 kV Pračno te rekonstrukcija i dogradnja 110 kV postrojenja u TS 110/35 kV Ivanić Grad. Pokrenuta je nabava energetskih transformatora u TS Mraclin i TS Koprivnica. U TS 110/35 kV Koprivnica završena je ugradnja primarne i sekundarne opreme u poljima 110 kV postrojenja.

Tijekom 2018. godine nastavljen je proces modernizacije WAN komunikacijske platforme između centra upravljanja i EE objekata. Kibernetička sigurnost je povećana proširenjem kontrolnih mehanizama uz implementaciju nadzornih alata i sustava.

U sklopu SINCRO GRID projekta tijekom 2018. godine ishođena je građevinska dozvola za SVC Konjsko (zadnja preostala potrebna građevinska dozvola), te su pokrenuti postupci javne nabave za isporuku i puštanje u pogon kompenzacijskih postrojenja u TS 400/220/110 kV Melina (VSR 200 MVar), TS 220/110 kV Mraclin (VSR 100 MVar) i TS 400/220/110 kV Konjsko (SVC 250 MVar) i unaprjeđenje procesnih tehničkih sustava (TK, IT, SCADA, EMS, DTR) potrebnih za realizaciju projekta shodno Ugovoru o darovnici. U listopadu 2018. godine su sklopljeni ugovori za isporuku i puštanje u pogon kompenzacijskog postrojenja u TS 220/110 kV Mraclin (VSR 100 MVar) i unaprjeđenje procesnih tehničkih sustava (TK, IT, SCADA, EMS, DTR). Završetak preostalih postupaka javne nabave se očekuje tijekom prve polovice 2019. godine.

Tijekom 2018. godine HOPS je izdao 12 prethodnih elektroenergetskih suglasnosti za postrojenja koja se priključuju na prijenosnu mrežu (postrojenja RHE Korita, HE Senj, HE Senj 2, VE Svilaja, VE Udbina, VE Vrataruša II, SE Promina, EVP Zdenčina, EVP Mrzlo Polje, EVP Novska, EVP Ludina te postrojenje korisnika mreže Istrabenz Plin). U 2018. godini je za VE Lukovac održan tehnički pregled 20. veljače 2018. godine te je izvršena primopredaja priključka VE Lukovac 5. srpnja 2018. godine, čime je u vlasništvo HOPS-a ušla TS 30/110 kV Lukovac i pripadajući priključni DV 2x110 kV.

Sklopljen je jedan predugovor o priključenju (HE Varaždin), dva ugovora o priključenju (VE Senj i EL TO Zagreb) te jedan ugovor o korištenju mreže (vlastita potrošnja u TE TO Osijek).

U svrhu usklađivanja ugovora o korištenju mreže s važećom zakonskom regulativom, HOPS je HEP Proizvodnji d.o.o. u 2018. godini izdao 69 elektroenergetskih suglasnosti i 15 izmjena elektroenergetskih suglasnosti te su s istima sklopljena 4 ugovora o korištenju mreže gdje je obračun naknade za korištenje mreže definiran po obračunskom mjernom mjestu.

Desetogodišnji plan razvoja prijenosne mreže 2019.-2028. godine s detaljnom razradom za početno trogodišnje i jednogodišnje razdoblje (dalje u tekstu: 10G plan) je u rujnu 2018. godine predan Agenciji na pregled i odobrenje. Postupak odobrenja 10G plana je u tijeku, a isti je usklađen s aktualnim desetogodišnjim planom razvoja europske prijenosne mreže (engl. ENTSO-E TYNDP) i okruženjem u pogledu priključka na prijenosnu mrežu te predstavlja temeljni razvojni dokument Društva.

- **Aktivnosti Hrvatske burze električne energije**

Nakon što je u ožujku 2017. godine Hrvatska burza električne energije (dalje u tekstu: CROPEX) je zajedno s HOPS-om formalno pristupio regionalnom IBWT projektu (engl. Italian Borders Working Table) čime je i formalno pokrenut proces povezivanja hrvatskog dan unaprijed tržišta električne energije sa europskim multiregionalnim tržištem električne energije (dalje u tekstu: MRC /eng, Multi-regional coupling/) povezano tržište, u lipnju 2018. godine ostvareno je i prvo operativno povezivanje dan unaprijed tržišta s MRC tržištem. Riječ je o projektu koji je predstavljao prijelazni korak prema punom ostvarivanju zahtjeva Uredbe Komisije (EU) 2015/1222 od 24. srpnja 2015. godine o uspostavljanju smjernica za dodjelu kapaciteta i upravljanje zagušenjima (dalje: Uredba CACM). Za potrebe povezivanja tržišta HOPS je dao na raspolaganje burzi električne energije ukupni dnevni prekozonski kapacitet na dodjelu neizravnim načinom. Prva dražba u povezanom načinu rada rezultirala je ukupnim volumenom od 8.283 MWh, s najvećom satnom trgovinom od 619 MW u 20. satu. Narednih mjeseci više puta su ostvarivani rekordni satni i rekordni dnevni volumeni trgovanja na CROPEX-u. Primjerice, na dražbi održanoj 29. prosinca 2018. godine na dan unaprijed tržištu za isporuku električne energije 30. prosinca, ostvaren je ukupni volumen trgovine električnom energijom u iznosu od 20.329,0 MWh što predstavlja najveći dnevni volumen od početka djelovanja CROPEX-a.

Prva razlika u cijenama na dan unaprijed tržištu kao rezultat povezivanja tržišta dogodila se za dan isporuke 8. rujna 2019. godine kada je za smjer Slovenija Hrvatska iskorišten sav raspoloživi prekogranični prijenosni kapacitet u iznosu od 921 MW, a što je rezultiralo različitim cijenama na burzama BSP Southpool i CROPEX-u u iznosu od 15,9 €/MWh. Sukladno tome prvi puta se proveo obračun prihoda od zagušenja od strane BSP-a te su se financijska sredstva rasporedila HOPS-u i ELES-u, prema zajedničkom dogovoru s JAO-om.

Unutar MRC projekta intenzivno se radilo na pisanju operativnog sporazuma za jedinstveno povezivanje dan unaprijed tržišta (SDAC – eng. Single day ahead coupling) koji bi regulirao ciljni projekt povezivanja tržišta kako ga prepoznaje Uredba CACM.

U rujnu 2018. godine su odlukom Upravnog odbora MRC projekta (eng. MRC Joint Steering Committee - JSC) CROPEX i HOPS postali punopravni članovi MRC projekta. CACM je kao ciljani model odabrao jedinstveno rješenje koji se temelji na postojećem MRC projektu no uz istovremeno harmoniziranje procesa proračuna kapaciteta temeljenog na proračunu tokova snaga.

Krajem 2018. godine započeti su pregovori s CROPEX-om oko potencijalne organizacije dražbi za nabavu električne energije za pokriće gubitaka u hrvatskom EES-u a koja bi se provodila od strane CROPEX-a na njihovoj vlastitoj platformi.

- **Međunarodne aktivnosti Društva**

Društvo u skladu sa svojim zakonskim obvezama na europskoj i regionalnim razinama surađuje s operatorima sustava i tržišnim sudionicima izvan Hrvatske, te s nizom, europskih institucija iz područja prijenosa električne energije (Europske komisije /dalje u tekstu: EK/, Tajništvo Energetske zajednice, ACER i drugi) kao i udruga kojima je član (ENTSO-E, RGI i drugi) sudjelujući u više projekata koji imaju za cilj pripremu provedbe obveza iz novih EU propisa ili realizaciju investicija u infrastrukturu, te razvojno-istraživačke aktivnosti. Pri tome u pitanjima i temama od zajedničkog interesa Društvo koordinira svoje aktivnosti s nadležnim Ministarstvom zaštite okoliša i energetike te Agencijom.

To je osobito bilo izraženo u primjeni više uredbi EK sa pravilima za mreže i smjernicama (eng. Network Codes and Guidelines) kao provedbenim propisima tzv. Trećeg energetskog paketa EU) koje su direktno primjenjive u svim državama članicama EU. Posebice su opsežne aktivnosti na primjeni Uredbe CACM i Uredbe Komisije (EU) 2016/1719 od 26. rujna 2016. o uspostavljanju smjernica za dugoročnu dodjelu kapaciteta (eng. FCA) na regionalnoj razini središnje regije za izračun kapaciteta (eng. Core CCR) koja se prostire od Jadrana do

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o.

Izvešće posloводства za 2018. godinu

Baltika i od Sjevernog do Crnog mora. koje obuhvaćaju pripremu i izradu prijedloga niza dokumenata (posebice metodologija) za javnu raspravu i/ili odobrenje nacionalnih regulatornih tijela u Core CCR u skladu sa zahtjevima iz relevantnih odredbi CACM i FCA. Na razini EU su intenzivirane aktivnosti na primjeni Uredbe Komisije (EU) 2017/1485 od 2. kolovoza 2017. godine o uspostavljanju smjernica za pogon elektroenergetskog prijenosnog sustava (eng. SOGL) i Uredbe Komisije (EU) 2017/2195 od 23. studenoga 2017. godine o uspostavljanju smjernica za električnu energiju uravnoteženja (eng. GLEB).

U okviru brojnih međunarodnih aktivnosti i obveza Društvo je nastavilo sudjelovati u aktivnostima ENTSO-E-a, njegovih radnih tijela (odbora i grupa) i Skupštine, čime je uključeno u aktualne procese na pan-europskoj razini, ali i regionalnim razinama. Pri tome su posebice izražene aktivnosti usmjerene prema regiji jugoistočne Europe prvenstveno glede tržišta gdje predstavnici HOPS imaju istaknutu ulogu u ENTSO-E kontaktima sa EK i Energetskom zajednicom (u sklopu njihovih inicijativa poput CESECe /eng. Central-East South-East Connectivity for electricity/ i WB6 /eng. Western Balkans 6/), te potpori planovima za širenje MRC na jugoistočnu Europu.

U svojoj su završnoj fazi aktivnosti pred usvajanje preostalih propisa iz prijedloga EK za nove i izmjene postojećih energetske propisa EU u paketu pod nazivom „Čista energija za sve Europljane“ (eng. „Clean Energy for All Europeans“), između ostalog, i za novi dizajn tržišta električne energije, intenzivniju (regionalnu) suradnju u pogledu sigurnosti opskrbe itd. ENTSO-E, zajedno sa svojim članovima, intenzivirao je aktivnosti i na regionalnim razinama te u radu s EK, Europskim parlamentom, Europskim Vijećem, ACER-om te ostalim zainteresiranim subjektima kako bi se kroz opsežne rasprave i usklađivanje došlo do najboljeg mogućeg novog zakonodavnog okvira za elektroenergetiku u EU..

Kako je HOPS slijedom različitih odredbi više relevantnih propisa suosnivač i suvlasnik sljedećih društava u inozemstvu: TSCNET Services (Transmission System Operators Security Cooperation, u kojem ima 1/13 udjela), SEE CAO (Coordinated Auction Office in South East Europe, u kojem ima 1/8 udjela), te JAO (Joint Allocation Office, u kojem ima 1/20 udjela), kontinuirano se prati njihovo poslovanje te pružanje usluga uz rasprave i odlučivanje o predloženim relevantnim dokumentima (ugovornim, planskim ...).

U skladu s EU preporukama i odredbama iz Uredbe 714/2009, a posebice Pravilima za mreže za operativnu sigurnost, Društvo je i dalje dio suradnje operatora prijenosnih sustava sjeverne i srednje Europe (eng. Transmission System Operator Security Cooperation, dalje u tekstu: TSC). Društvo je tijekom 2018. godine nastavilo koristiti usluge TSC-a i nakon osnivanja zajedničkog ureda u Munchenu (Njemačka) i njegovog preoblikovanja iz inicijative u zajedničko društvo s ograničenom odgovornošću za pružanje usluga, regulirano prema njemačkom zakonodavstvu (TSCNET Services GmbH). Društvo je u 2018. godini ponovno potpisalo MRA ugovor (eng. Multilateral Remedial Action,) – koordinirano multilateralano otklanjanje zagušenja između 3 ili više operatora unutar TSC-a.. Ovim ugovorom je sigurnost opskrbe električnom energijom dignuta na još višu razinu. Također je dana mogućnost elektranama iz hrvatskog EES-a da svojom proizvodnjom sudjeluju u multilateralnom otklanjanju zagušenja.

U ožujku 2018. godine Društvo je slijedom prethodno provedenih odgovarajućih postupaka objave poziva za iskazivanje interesa, pripreme liste potencijalnih ponuditelja, objave poziva za dostavu obvezujućih ponuda i odabira najboljeg ponuditelja potpisalo Sporazum o darovnici s EBRD-om (eng. European Bank for Reconstruction and Development) u iznosu od 1,3 mil. eura i Ugovor o konzultantskim uslugama s odabranim konzorcijem konzultanata (Energetski institut Hrvoje Požar /koji je voditelj konzorcija/, Dalekovod-Projekt d.o.o. i AF-Consult Ltd.) za izradu Studije izvodljivosti jačanja glavne hrvatske prijenosne osi sjever-jug koja omogućava razvoj novih interkonekcijskih prekograničnih dalekovoda (eng. Feasibility Study, including social and environmental assessment study, for strengthening of main

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o.

Izvešće posloводства za 2018. godinu

Croatian transmission north-south axis enabling new interconnection development). Intenzivne aktivnosti konzultanata, HOPS-a i njegovih partnera (Elektroprijenos BiH i Nezavisni operator sustava u Bosni i Hercegovini /NOS BiH/) na realizaciji prethodno navedenih ugovornih dokumenata završit će u roku od 12 mjeseci od njegovih potpisa. Projekt za koji se predmetna studija izrađuje uz interne vodove u Hrvatskoj uključuje i novi DV 400 kV Banja Luka – Lika.

Također su nastavljene i aktivnosti sa susjednim operatorima prijenosnog sustava nizom tematskih sastanaka na raznim razinama sa slovenskim ELES-om, srpskim EMS-om, te bosanskohercegovačkim NOS BiH, kao i u upravljačko-regulacijskom bloku Slovenija-Hrvatska-BiH (SHB), na kojima su razmatrane teme od zajedničkog interesa.

• Kadrovi

U Društvu je tijekom 2018. godine zaposleno novih 68 radnika, dok je u istom razdoblju iz Društva otišlo njih 50. Na dan 31. prosinca 2018. godine broj radnika Društva iznosi 1.123, odnosno 18 radnika više u odnosu na 31. prosinac 2017. godine. Navedeno povećanje broja radnika sukladno je Programu rada Uprave i osiguravanju nužno potrebnog broja radnika za ispunjavanje svojih poslovnih i zakonskih obveza.

• Restrukturiranje

Postojeći Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji Društva (u daljnjem tekstu: POIS) donesen je 2013. godine sukladno tadašnjim potrebama. U međuvremenu su se dogodile brojne velike promjene u međunarodnom i domaćem okruženju energetskeg sektora koje nameću potrebu izmjena i dopuna POIS-a u skladu s novim uvjetima, u većini organizacijskih cjelina Društva, uvažavajući načela modernog i racionalnog upravljanja.

Dana 17. listopada 2018. godine Uprava Društva donijela je Odluku o osnivanju Tima za izradu prijedlog reorganizacije HOPS-a.

Zadatak Tima je izraditi prijedlog novog organizacijskog ustroja s ciljem optimiranja kadrovske i organizacijske strukture HOPS-a te provoditi ključne aktivnosti potrebne za reorganizaciju tijekom 2018. i 2019. godine.

Prva faza reorganizacije provedena je u skladu s izmjenama i dopunama Pravilnika o organizaciji i sistematizaciji koji se je počeo primjenjivati 1. prosinca 2018. godine i odnose se na:

- formiranje nove organizacijske jedinice – Interna revizija
- izdvajanje mrežnih centara iz prijenosnih područja u Službu za vođenje EES-a, Sektor za vođenje EES-a i tržište
- u prijenosnim područjima formiranje novog odjela u Službi za sekundarne sustave – Odjel za infrastrukturu i sigurnost
- u prijenosnim područjima formiranje novog odjela u Službi za zajedničke poslove – Odjel za nabavu

Tijekom 2019. godine u planu su preostale dvije faze reorganizacije, prva sa primjenom od 1. travnja 2019. godine, a druga od 1. srpnja 2019. godine.

U prvoj fazi reorganizacije osnovati će se Sektor za tržište električne energije koji će obavljati osnovne djelatnosti Društva utvrđene ZoTEE, odnosno Izjavom o osnivanju Društva u dijelu upravljanja zagušenjima (dodjela prekograničnih prijenosnih kapaciteta), osiguravanja potencijala za redispesing elektrana, osiguravanja potrebnih pomoćnih usluga, osiguravanja mehanizama za uravnoteženje sustava, kupoprodaje električne energije za pokriće gubitaka i uravnoteženje sustava te aktivnosti vezane uz obračun odstupanja bilančnih grupa i uslugu

korištenja prijenosne mreže. U cilju objedinjavanja i definiranja poslovnih procesa Društva na jednom mjestu u Sektoru će se obavljati praćenje i implementacija europske i nacionalne zakonske i podzakonske regulative, izrada i donošenje podzakonskih propisa, reguliranje odnosa sa sudionicima na tržištu električne energije, operatorima prijenosnih sustava, dražbenim uredima i burzama električne energije, ugovaranje, obračun, fakturiranje i naplata proizvoda i usluga iz djelokruga rada Sektora.

U drugoj fazi cjelokupna organizacija Društva biti će uređena na drugačiji način.

Promjene će se sastojati u dodavanju, ukidanju i promjeni imena organizacijskih jedinica, izmjeni Kataloga tipiziranih radnih mjesta, odnosno naziva grupa poslova i radnih mjesta te drugim promjenama kojima će se omogućiti veće unutrašnje rotiranje radnika, smanjiti dupliranje struktura u organizacijskim jedinicama te rasporediti ljudske potencijale na odgovarajuća radna mjesta imajući u vidu s jedne strane složenost poslova, a s druge strane potrebne kompetencije radnika.

Kako bi se organizacijske promjene mogle provesti, potrebno je donijeti dva nova interna akta; POIS i Pravilnik o radu. Upravo promjena tih akata, kojom će se na drugačiji način urediti organizacija i sistematizacija Društva, kao posljedicu će imati ponudu novog, izmijenjenog ugovora o radu svim radnicima Društva. Novi POIS primjenjivat će se od 1. srpnja 2019. godine.

- **Naplata potraživanja**

Ukupna neto potraživanja od kupaca na dan 31. prosinca 2018. godine iznose 30,75 mil. kuna.

Potraživanja se u najvećem dijelu odnose na dvije temeljne usluge Društva i to:

- a) Uslugu korištenja prijenosne mreže i
- b) Odgovornost za odstupanje Voditelja bilančnih grupa (dalje u tekstu: VBG).

Na prijenosnu mrežu HOPS-a izravno je priključeno 47 korisnika mreže s 101 obračunskih mjernih mjesta. Kupci priključeni na visokonaponsku mrežu (110 kV) su veliki industrijski kupci (građevinska djelatnost, željezare, Petrokemija, željeznički promet, proizvođači električne energije i sl.).

Potraživanja za naknadu za korištenje prijenosne mreže od korisnika priključenih na prijenosnu mrežu ukupno iznose 11,7 mil. kuna od čega su sumnjiva i sporna 4,6 mil. kuna.

Sumnjiva i sporna potraživanja odnose se na potraživanja od poduzeća u stečaju (Adria Čelik d.o.o. 4,6 mil. kuna) koja se u cijelosti ispravljaju na teret troškova razdoblja kada je pokrenut stečajni postupak ili je potraživanje utuženo.

Okončanjem postupka predstečajne nagodbe za tvrtku Adrial Plus, Trgovački sud RH donio Rješenje kojim se od ukupno utvrđenih tražbina u iznosu od 3,7 mil. kuna otpisuje 70% (2,6 mil. kuna), a 30% (u iznosu od 1,1 mil. kuna) isplaćuje, bez kamata, obročno u 36 jednakih mjesečnih rata, a koje su tijekom 2018.g. po Rješenju redovito podmirivane. Ukupno sumnjivo potraživanje dužnik je izvršio početkom 2019.g. u cjelokupnom iznosu.

Stečajni postupak nad tvrtkom Adria Čelik d.o.o. u kojem Društvo potražuje 4,6 mil. kuna do dana izrade ovog izvješća nije okončan.

Potraživanja od VBG za odgovornost za odstupanje na dan 31. prosinca 2018. godine ukupno iznose 8,5 mil. kuna te su na dan 31. prosinca sva nedospjela. HOPS je dospjela, a nenaplaćena potraživanja, naplatio aktivacijom instrumenta osiguranja plaćanja.

Na području naplate potraživanja poduzimane su slijedeće aktivnosti: kontinuirano praćenje naplate, izdavanje opomena, aktiviranje instrumenata osiguranja plaćanja, pokretanje

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o.

Izvešće posloводства za 2018. godinu

---

ovršnih postupaka, kontinuirano kontaktiranje korisnika HOPS-ovih usluga telefonskim i elektroničkim putem.

• **Zakonodavni okvir**

U kolovozu 2018. godine stupio je na snagu Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu električne energije, koji je Hrvatski sabor donio na sjednici 13. srpnja 2018. godine.

Društvo je tijekom 2018. godine, nakon provedene javne rasprave i ishođenja suglasnosti Agencije, donio sljedeće akte:

- Pravila za unutardnevnu dodjelu kapaciteta između zona trgovanja Hrvatskog operatora prijenosnog sustava i MAVIR (početak primjene ožujak 2018. godine)
- Pravila za dodjelu unutardnevnog kapaciteta za granicu između zona trgovanja Hrvatskog operatora prijenosnog sustava d.o.o. i Elektromreže Srbije d.d. Beograd (početak primjene 1. siječnja 2019. godine)

Tijekom 2018. godine HOPS je također aktivno sudjelovao te surađivao s nadležnim institucijama i drugim interesnim sudionicima na izradi, odnosno donošenju, sljedećih provedbenih akata:

- Izmjene i dopune Metodologije za utvrđivanje naknade za priključenja na elektroenergetsku mrežu i povećanje priključne snage.
- Uredba o izdavanju energetske suglasnosti i utvrđivanju uvjeta i rokova priključenja na elektroenergetsku mrežu.
- Pravila o priključenju na prijenosnu mrežu.
- Izmjene i dopune Mrežnih pravila prijenosnog sustava.
- Pravila za upravljanje zagušenjem unutar hrvatskog EES-a, uključujući spojne vodove.

Krajem 2018. godine Hrvatski operator tržišta energije (dalje u tekstu: HROTE) donio je Pravila vođenja EKO bilančne grupe kojima se uređuje funkcioniranje EKO bilančne grupe, kao i obaveza dostave podataka nužnih za planiranje proizvodnje energije članova EKO bilančne grupe i operatora prijenosnog sustava.

Društvo je krajem 2018. godine od Agencije ishodilo rješenje kojim je, na razdoblje od petnaest godina, produžena dozvola za obavljanje energetske djelatnosti prijenosa električne energije.

• **Jačanje funkcije internog nadzora**

Uprava Društva je, u posljednjem kvartalu 2018. godine, izmjenama i dopunama POIS-a (u primjeni od 1. prosinca 2018. godine), promijenila organizacijski položaj funkcije interne revizije iz Ureda Uprave (u nadležnosti predstojnika Ureda Uprave) u samostalnu potpurnu organizacijsku jedinicu u nadležnosti predsjednika Uprave. Funkcija interne revizije uspostavljena je na način da je osnovana nova organizacijska jedinica za poslove interne revizije pod nazivom Interna revizija te je ista ekipirana s ukupno dva radnika. Interna revizija je organizirana kao samostalna, savjetodavna funkcija Uprave i Nadzornog odbora Društva te se nalazi izvan nadležnosti linijskih direktora i drugih savjetodavnih funkcija Društva. Nadležnosti Interne revizije obuhvaćaju poslove planiranja, provođenja, izvještavanja o provedenim internim revizijama i praćenje provođenja danih preporuka u organizacijskim jedinicama Društva, zatim poslove provjere usklađenosti internih akata sa zakonima, odlukama regulatornih tijela i drugim propisima te druge poslove u skladu s internim aktima.

Uprava je u vezi aktivnosti uspostave funkcije donijela i Pravilnik o internoj reviziji (u primjeni će biti od 1. siječnja 2019. g.) kojim se pobliže utvrđuje položaj i način rada Interne revizije u Društvu (definicija, temeljna načela, organizacijski položaj, način rada i dr.).

HOPS je navedenim aktivnostima ojačao organizacijski položaj interne revizije te kapacitet potreban za učinkoviti nadzor poslovnih procesa u Društvu, a s obzirom na značaj internog nadzora kao jedne od temeljnih funkcija i odgovornosti posloводства.

• Informacijski sustav

Tijekom 2018. godine stupio je na snagu „Zakon/Uredba o kibernetičkoj sigurnosti operatora ključnih usluga i davatelja digitalnih usluga“ (primjena EU NIS Direktive broj 2016/1148, engl. „*Directive on Security of Network and Information Systems*“ u nacionalnom zakonodavstvu) koji obvezuje HOPS kao davatelja ključne usluge prijenosa električne energije. HOPS je u skladu s time nastavio kontinuiranu modernizaciju i nadogradnju komunikacijske i sigurnosne infrastrukture između centara upravljanja i EE objekata. Povećana je kibernetička sigurnost HOPS-ovog ICT sustava proširenjem automatiziranih kontrolnih mehanizama: implementirani su nadzorni alati, sustavi za kontrolu i sigurnost web i mail prometa te centralni sigurnosni SIEM sustav s funkcijom kontrole nad mrežnom i sigurnosnom opremom u centrima upravljanja. Započeti su projekti modernizacije i proširenja data centara i virtualizacijske platforme. Tijekom 2018. godine izrađen je inicijalni prijedlog „Pravilnika o sigurnosti informacijskog sustava HOPS-a“ u skladu sa zahtjevima norme ISO 27001 (Sustav upravljanja informatičkom sigurnošću) te smjernicama i preporukama norme ISO 27002 (Kodeks postupaka za upravljanje sustava informacijske sigurnosti).

Tijekom 2018. godine je izvršena nadogradnja Poslovnog informacijskog sustava HOPS-a (PIS) u skladu s GDPR uredbom o zaštiti osobnih podataka.

U nadogradnjama procesnog IT sustava tijekom 2018. godine za izdvojiti su slijedeći projekti:

- Implementacija zakonski propisane obveze ENTSO-E u HOPS-ov procesni sustav - korištenje norme CGMES (*engl. Common Grid Model Exchange Standard*) za razmjenu procesnih podataka/modela EE mreža između operatora prijenosnih sustava,
- Tehničko rješenje za IGCC projekt (*engl. International Grid Control Cooperation*) - pristupanje HOPS-a europskoj platformi za proces razmjene odstupanja,
- Implementacija novog poglavlja Policy 2 ENTSO-E RGCE Operativnog priručnika (*engl. Scheduling*) - novi proces dostave usuglašenih razmjena po granici i kompenzacije na verifikacijsku platformu (VP) RGCE,
- Implementacija procesa unutarodnevnog dodjele PPK na HR-HU granici
- Podrška radu CROPEX-a i procesu udruživanja tržišta (eng. Market Coupling) na hrvatsko slovenskoj granici,
- Daljnja automatizacija procesnog IT sustava za podršku poslovnim procesima upravljanja pomoćnim uslugama i energijom uravnoteženja.

• Istraživanje i razvoj

Društvo je tijekom 2018. godine aktivno djelovalo na području istraživanja i razvoja. Kao i proteklih godina zadržana je dinamika izrade studija iz područja prijenosa električne energije bitnih za unapređenje poslovanja Društva na domaćem i međunarodnom planu. Posebno treba naglasiti aktivnosti na izradi Studije izvodljivosti za jačanje glavne hrvatske prijenosne osi sjever-jug koja omogućava razvoj novih interkonekcijskih prekograničnih dalekovoda koju financira EBRD čiji se završetak planira u prvoj polovici 2019. godine.

Društvo je tijekom 2018. godine nastavilo s aktivnim sudjelovanjem u znanstvenim projektima zajedno s Fakultetom elektrotehnike i računarstva, Sveučilišta u Zagrebu, u

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o.

Izvešće posloводства za 2018. godinu

---

skladu s potpisanim ugovorom o dodjeli sredstva zaklade s Hrvatskom zakladom za znanost (HRZZ) po natječaju „partnerstvo u istraživanjima“ za projekt Napredna integracija obnovljivih izvora ili SIREN (eng. Smart Integration of RENewables). Projekt je službeno završen dana 31.11.2018. i tijekom trajanja izrađeno je 12 radova u časopisima Q1 i Q2 kategorije, 13 radova na međunarodnim konferencijama, 7 radova na domaćim konferencijama te 7 tehničkih izvještaja. U 2018. godini provedene su aktivnosti za podnošenje prijave Obzor 2020 projekta koji je okupio veći broj sudionika iz HEP Grupe kao i partnere iz znanstvenih institucija i industrije s ciljem zajedničkog pristupa u pronalasku najprihvatljivijeg tehničkog i poslovnog rješenja za dekarbonizaciju energetskih sustava otoka i povećati sigurnosti opskrbe otoka Lošinja, međutim prijava nije prihvaćena.

Društvo je tijekom 2018. godine nastavilo s aktivnim sudjelovanjem na projektu WINDLIPS (eng. WIND energy integration in Low Inertia Power System). Projekt se bavi istraživanjem OIE za pružanje inicijalnog inercijskog odziva i pomoćnih usluga sustava te razvoj regulatornih i tehničkih okvira koji omogućavaju takvo djelovanje. Identificirat će stanje hrvatskog EES-a, udio i vrste pojedinih elektrana te utjecaj postojećih OIE na konstantu tromosti. Analizirat će se strategije razvoja EES-a Hrvatske i planirani novi proizvodni kapaciteti iz OIE te tehnički zahtjevi mrežnih pravila za priključenje OIE u zemljama jugoistočne Europe. Drugi dio istraživanja temeljit će se na primjeni vjetroelektrane za potporu stabilnosti frekvencije sustava pomoću upravljanja njihovim inercijskim odzivom i djelatnom snagom u kratkom periodu nakon nastanka poremećaja. U projektu detaljno će se analizirati primarna regulacija frekvencije EES-a i dinamičke značajke odziva sustava pri poremećajima u postojećim uvjetima i uvjetima povećane integracije vjetroelektrana u EES. Potpisom sporazuma s projektnim partnerima HOPS je krajem 2017. godine pristupio CROSSBOW projektu (eng. „CROSS Border management of variable renewable energies and storage units enabling a transnational Wholesale market“) koji je financiran iz Okvira Horizon 2020. Iz Hrvatske kao partneri u projektu sudjeluju i Fakultet elektrotehnike i računarstva te Končar – KET. Konzorcij projekta CROSSBOW ima ukupno 24 partnera te objedinjuje operatore prijenosnih sustava osam zemalja jugoistočne Europe, akademske institucije te industriju. Konzorcij je započeo s radom u studenom 2017. godine s predvidivim trajanjem četiri godine. Tijekom trajanja projekta predviđeno je sudjelovanje HOPS-a sa 122 čovjek mjeseca uz odobreno financiranje od 550.000 €, bespovratno. Cilj CROSSBOW projekta je demonstrirati mogućnosti prekograničnog upravljanja nestalnom energijom obnovljivih izvora i spremnicima energije u području zemalja jugoistočne Europe, omogućavajući dodatno razvoj transnacionalnog veleprodajnog tržišta električne energije. Projekt CROSSBOW sastoji se od šest podprojekata i devetnaest radnih paketa, od čega je HOPS voditelj podprojekta 6. „Integration and demonstration“, te radnog paketa 13. „Large scale demonstration activities of the integrated CROSSBOW eco system“, a sudjeluje i u ostalim radnim paketima. Operatori sustava jezgra su projekta, koji će, između ostalog omogućiti i povećati zajedničko korištenje resursa između operatora sustava. Npr. projekt će predložiti nove opcije za spremanje energije, virtualne elektrane, sve s ciljem povećanje fleksibilnosti i proširenja baze pružatelja pomoćnih usluga. Tijekom 2018. godine djelatnici Društva, uključeni u CROSSBOW projekt, intenzivno su sudjelovali u radnu na radnim paketima, kroz izradu konceptijskih dokumenata te reviziju istih. Održano je i nekoliko konzorcijskih sastanaka na kojem su sudjelovali svi partneri na projektu.

- **Obnova voznog parka**

S ciljem povećanja sigurnosti svojih radnika i drugih sudionika u prometu, obnove postojećeg zastarjelog voznog parka te stvaranje uvjeta za normalno obavljanje djelatnosti prijenosa električne energije i funkcioniranje EES-a u travnju 2018. godine je ugovorena nabava 34 osobnih i 30 terenskih vozila koja su i isporučena do kraja srpnja 2018. godine. Dodatno, u studenom 2018. godine je ugovoreno i isporučeno još 1 osobno vozilo.

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o.

Izvešće posloводства za 2018. godinu

Krajem godine pristupilo se daljnjem snimanju potreba za vozilima i plan je pokrenuti nabavu dodatnih osobnih i teretnih vozila s nadogradnjom u prvoj polovici 2019. godine.

Novonabavljena vozila značajno povećavaju sigurnost radnika u prometu, izravno utječu na učinkovitije odvijanje radnog procesa, smanjenje troškova održavanja voznog parka i troškova goriva te na smanjenje negativnih učinaka na okoliš. Iz istih razloga planira se daljnja obnova voznog parka.

- **Nefinancijsko izvješće**

HOPS će Nefinancijsko izvješće za 2018. godinu, sukladno Zakonu o računovodstvu (NN 78/15, 134/15, 120/16, 116/18), objaviti kao zasebno izvješće na HOPS-ovim mrežnim stranicama u roku od najkasnije 6 mjeseci od datuma bilance tj. do 30 lipnja 2019. godine. HOPS će u izradi izvješća koristiti smjernice Global Reporting Initiative (GRI standard) i indikatore u navedenom standardu. Izvješće će se objaviti na slijedećoj poveznici: <https://www.hops.hr/wps/portal/hr/web/dokumenti/Publikacije/godisnjiizvjestaji>.

1. DJELATNOST I ORGANIZACIJSKI USTROJ DRUŠTVA

• Djelatnost Društva

Neovisan operator prijenosnog sustava u RH organiziran je kao društvo s ograničenom odgovornošću, sa sjedištem u Zagrebu, Kupska 4, upisano u sudskom registru Trgovačkog suda u Zagrebu pod matičnim brojem subjekta upisa (MBS) 080517105, OIB 13148821633, i temeljnim kapitalom u vrijednosti od 4.948.627.300,00 kuna, koje obavlja reguliranu djelatnost prijenosa električne energije.

Društvo je pred Državnim zavodom za statistiku registriran pod matičnim brojem (MB) 1924427 za obavljanje djelatnosti prijenosa električne energije.

Djelatnost prijenosa električne energije obuhvaća kao temeljne poslove vođenje EES-a RH, prijenos električne energije, održavanje, razvoj i izgradnju prijenosne mreže radi pouzdane opskrbe korisnika uz minimalne troškove i briga za očuvanju okoliša te pružanje potpore razvoju i funkcioniranju hrvatskog tržišta električne energije, vodeći računa o njegovoj međupovezanosti sa susjednim tržištima električne energije Europske unije i Energetske zajednice.

Djelatnost Društva uspješno je organizirana i obavlja se na teritoriju RH u razdoblju duljem od 60 godina kroz više organizacijskih oblika.

• Organizacija Društva

Organi Društva su Skupština, Nadzorni odbor i Uprava Društva.

Skupština:

Frane Barbarić – predsjednik od 1. siječnja 2018.g.

Nadzorni odbor:

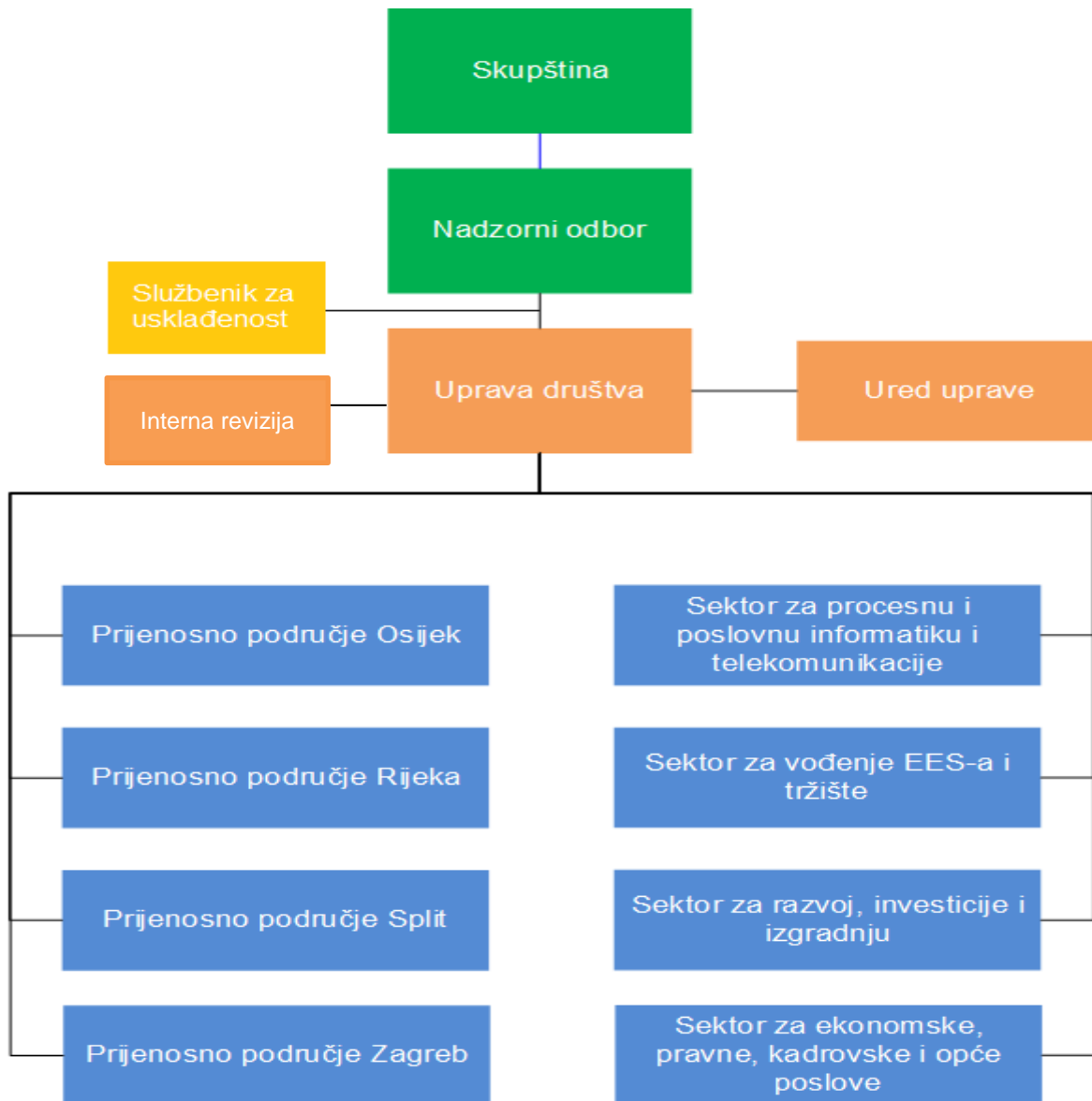
1. Kažimir Vrankić – predsjednik
2. Alina Kosek - zamjenica predsjednika
3. Ante Pavić - član
4. Marijan Kalea – član
5. Denis Geto - član predstavnik radnika do 31.ožujka 2018.g.
6. Dinko Andabaka - član predstavnik radnika do 31. prosinca 2018.g.
7. Sandro Abram - član predstavnik radnika od 1. siječnja 2019.g.

Uprava:

1. Miroslav Mesić – predsjednik Uprave - do 15. travnja 2018. godine
2. Zdeslav Čerina – član Uprave - do 15. travnja 2018. godine
3. Darko Belić - član Uprave - do 15. travnja 2018. godine
4. Mario Gudelj - predsjednik Uprave - od 16. travnja 2018.g.
5. Ivica Modrić - član Uprave - od 16. travnja 2018.g. do 11. travnja 2019. godine
6. Zlatko Visković - član Uprave - od 16. travnja 2018.g.

Društvo je organizirano funkcionalno po sektorima u sjedištu i područno po prijenosnim područjima kako bi učinkovito obavljalo svoju djelatnost na području cijele RH.

Slika 1. Organizacijska shema Društva – stanje na 31. prosinaca 2018. godine

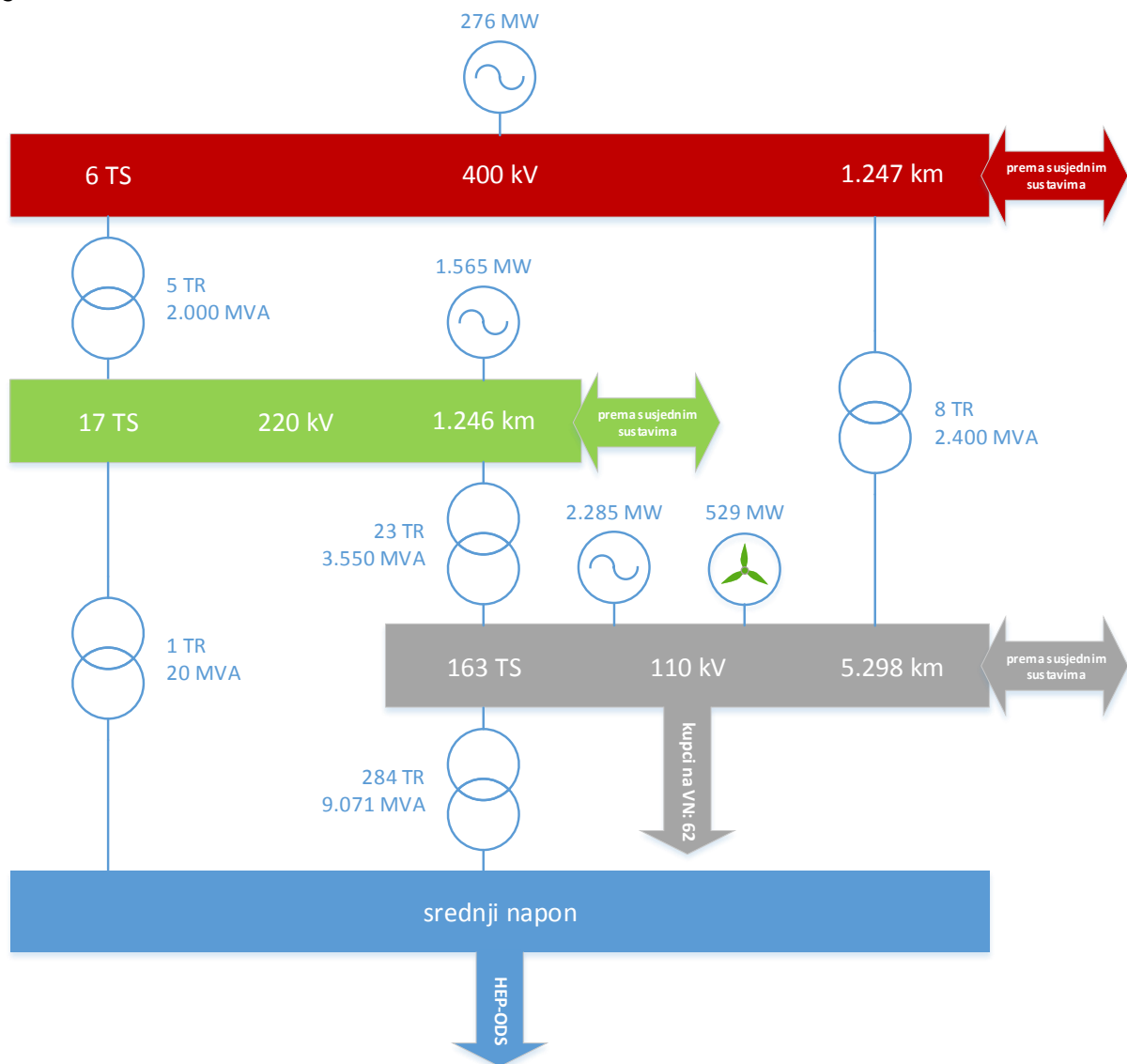
2. IZVJEŠĆE O SIGURNOSTI OPSKRBE HRVATSKOG ELEKTROENERGETSKOG SUSTAVA U 2018. GODINI

2.1 HRVATSKI ELEKTROENERGETSKI SUSTAV

Hrvatski EES čine proizvodni objekti i postrojenja, prijenosna i distribucijska mreža i potrošači električne energije na području RH. Radi sigurne i kvalitetne opskrbe kupaca električnom energijom i razmjene električne energije, hrvatski EES povezan je s EES-ima susjednih država i ostalim sustavima članica ENTSO-E koji zajedno tvore sinkronu mrežu kontinentalne Europe. Kupci u RH opskrbljuju se električnom energijom iz elektrana na području RH te nabavom električne energije iz inozemstva. Svojom veličinom hrvatski EES spada u manje sustave u Europi.

Hrvatski prijenosni sustav na teritoriju RH danas je (stanje krajem 2018. godine) umrežen u ukupno 6 trafostanica 400 kV razine, te u ukupno 17 trafostanica/postrojenja 220 kV razine. Na 110 kV naponskoj razini nalazi se ukupno 163 RP 110 kV i TS 110/x kV.

Slika 2. Tehnički pokazatelji hrvatskog EES-a po naponskim razinama – stanje krajem 2018. godine

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o. Izvešće posloводства za 2018. godinu

---

Hrvatski EES povezan je naponskim razinama 400 kV, 220 kV i 110 kV sa sustavima susjednih zemalja. EES RH je preko nadzemnih vodova 400 kV (ukupno sedam DV od čega su tri dvosustavna, a četiri jednosustavna) povezan sa sustavima:

- Bosne i Hercegovine (DV 400 kV Ernestinovo - Ugljevik i DV 400 kV Konjsko - Mostar),
- Srbije (DV 400 kV Ernestinovo – Sremska Mitrovica 2),
- Mađarske (DV 2x400 kV Žerjavinec – Hévíz, DV 2x400 kV Ernestinovo – Pécs),
- Slovenije (DV 2x400 kV Tumbri – Krško, DV 400 kV Melina – Divača).

Prijenosna mreža 400 kV nije umrežena na teritoriju RH, već se prostire od njenog istočnog dijela (Ernestinovo), preko sjeverozapadnog (Zagreb) do zapadnog (Rijeka) i južnog (Split) dijela.

Od proizvodnih postrojenja na 400 kV mrežu priključena je jedino RHE Velebit.

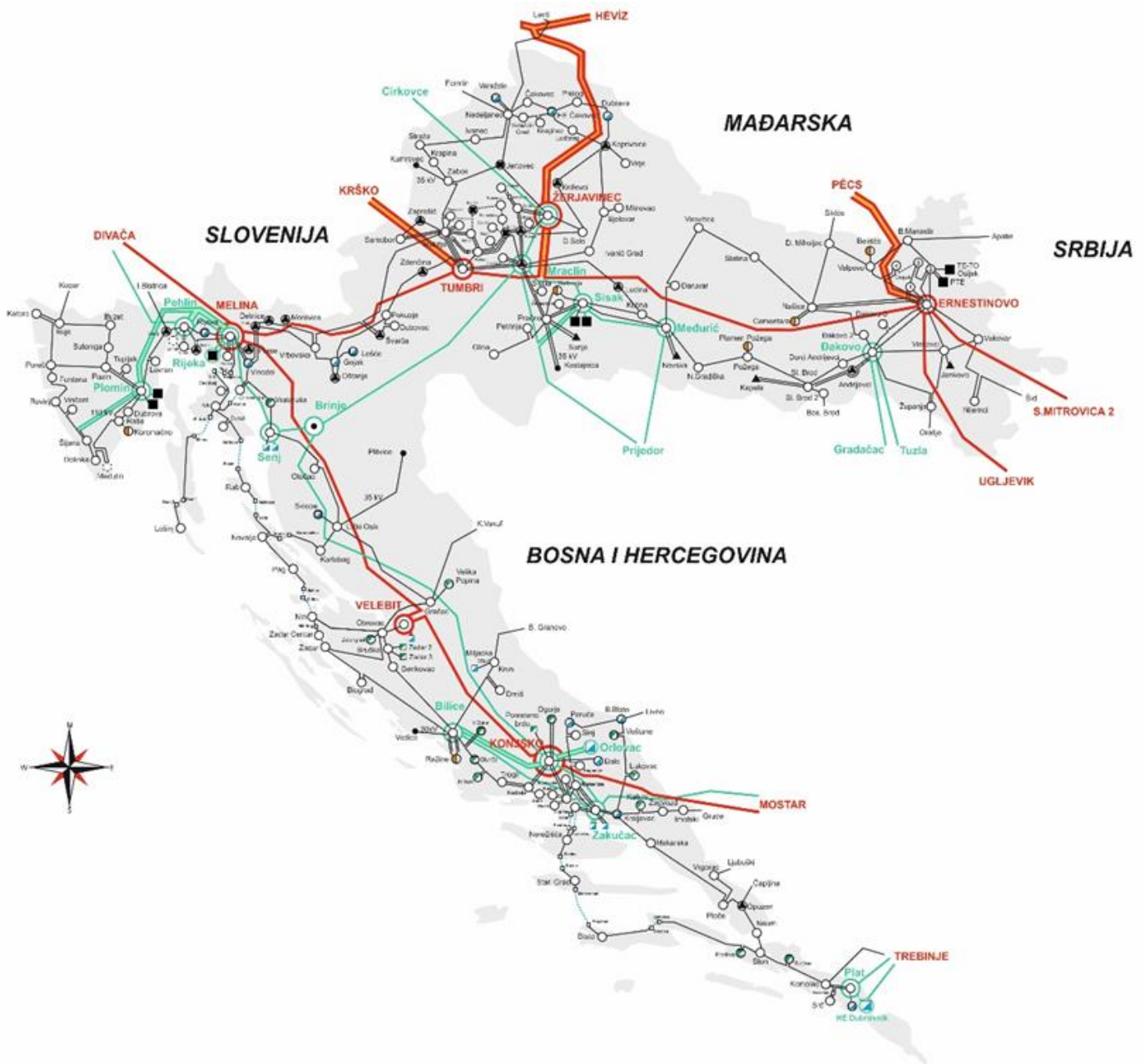
Interkonekcija hrvatskog sustava sa susjednim članicama ENTSO-E ostvarena je i s 8 nadzemnih vodova 220 kV. Također, hrvatski sustav umrežen je s okruženjem i na 110 kV razini (ukupno 18 nadzemnih vodova u trajnom ili povremenom pogonu). Dobra povezanost sa susjednim sustavima omogućuje značajnije izvoze, uvoze i tranzite električne energije preko prijenosne mreže te svrstava RH u važnu poveznicu EES-a srednje i jugoistočne Europe.

U hrvatskom prijenosnom sustavu (stanje krajem 2018. godine) u vlasništvu HOPS-a je ukupno 7.791 km visokonaponske mreže 400 kV, 220 kV i 110 kV (slika 3). U ukupnu duljinu prijenosne mreže ubrojeni su i nadzemni vodovi koji su izgrađeni kao 110 kV vodovi, ali su trenutno u pogonu na srednjem naponu.

Prijenosna mreža dovoljno je izgrađena da omogući značajne razmjene (prvenstveno uvoz) sa susjednim EES-ovima. Značajne količine električne energije, sa zadovoljavajućom sigurnošću, uvoze se iz smjera Slovenije (NE Krško), Bosne i Hercegovine te iz smjera Mađarske.

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o. Izvešće posloводства za 2018. godinu

Slika 3. Prijenosna mreža 400-220-110 kV RH, stanje krajem 2018. godine

Legenda:

400 kV dvostruki nadzemni vod	TS 400/220/110 kV	TS (RP) 220 kV + TE	EVP
400 kV nadzemni vod	TS 400/110 kV	TS (RP) 220 kV + HE	TE
220 kV dvostruki nadzemni vod	TS 220/110 kV	TS (RP) 110 kV + VE	HE
220 kV nadzemni vod	TS 220/35 kV	TS (RP) 110 kV + HE	E VE
220 kV kabelski vod	TS 110x kV	TS (RP) 110 kV + TE	
110 kV nadzemni vod	TS (RP) 110 kV + EVP	TS (RP) 110 kV kupca	
110 kV kabelski vod	TS 110x kV U IZGRADNJI	110 kV Kabelsko postrojenje	
110 kV podmorski kabel	TS 35x kV		

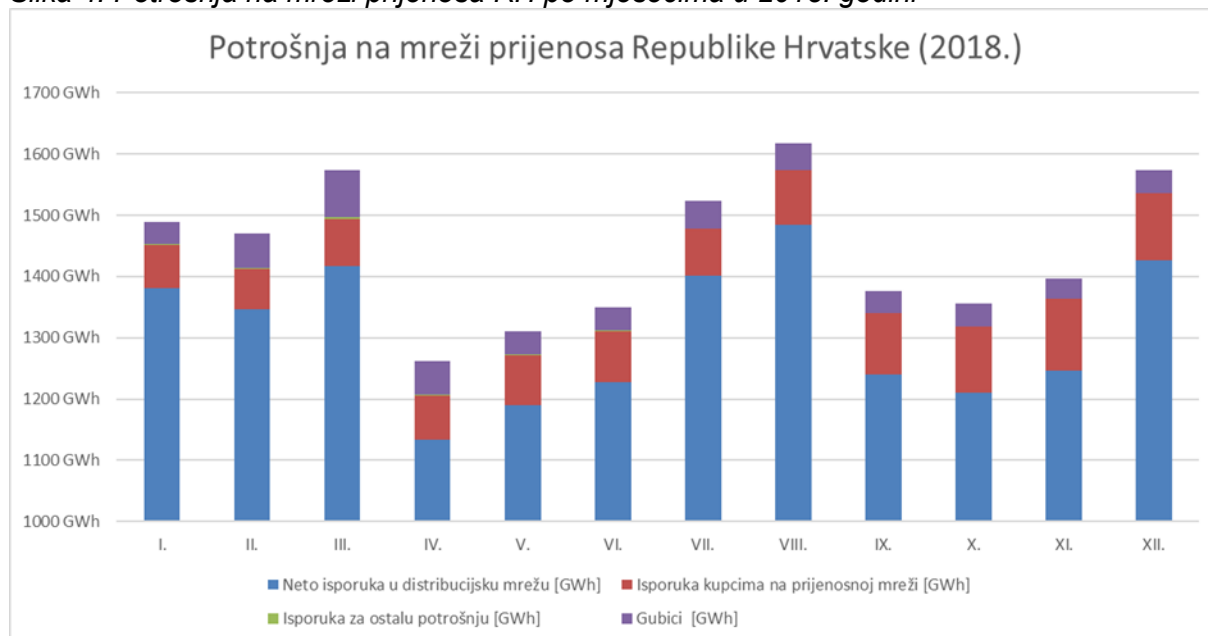
Prosinac, 2018.
Izdalo: Marijo Kosović, PIP Zagreb

2.2 SIGURNOST OPSKRBE U 2018. GODINI

Potrebne količine električne energije za krajnje kupce u hrvatskom EES-u osigurane su, putem opskrbljivača i operatora prijenosnog sustava, kroz proizvodne jedinice geografski locirane u hrvatskom EES-u te kroz osigurane prekogranične prijenosne kapacitete na sučelju HOPS-a s ostalim operatorima prijenosnog sustava. Na slici 4. prikazana je potrošnja električne energije na mreži prijenosa RH po mjesecima u 2018. godini.

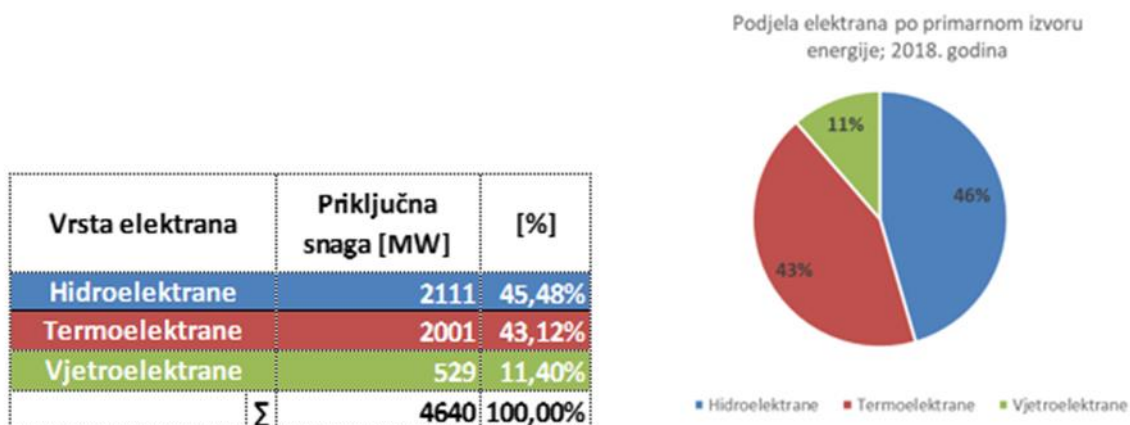
Vršno satno opterećenje hrvatskog EES-a zabilježeno je u veljači, dok je maksimalna ukupna mjesečna potrošnja električne energije na razini prijenosne mreže zabilježena u kolovozu i iznosi 1.618 GWh.

Slika 4. Potrošnja na mreži prijenosa RH po mjesecima u 2018. godini

Raspoložive proizvodne jedinice priključene na prijenosnu mrežu, iskazane prema odobrenoj priključnoj snazi i prema primarnom izvoru energije prikazane su na slici 5.

Slika 5. Priključna snaga elektrana na prijenosnoj mreži u RH u 2018. godini

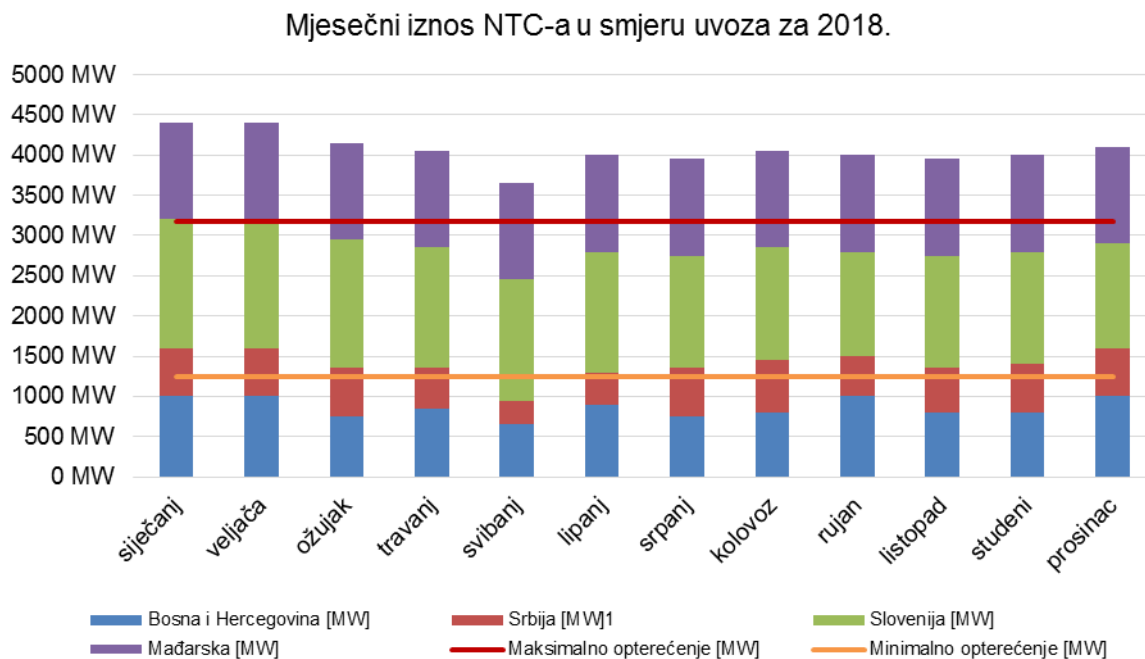

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o.

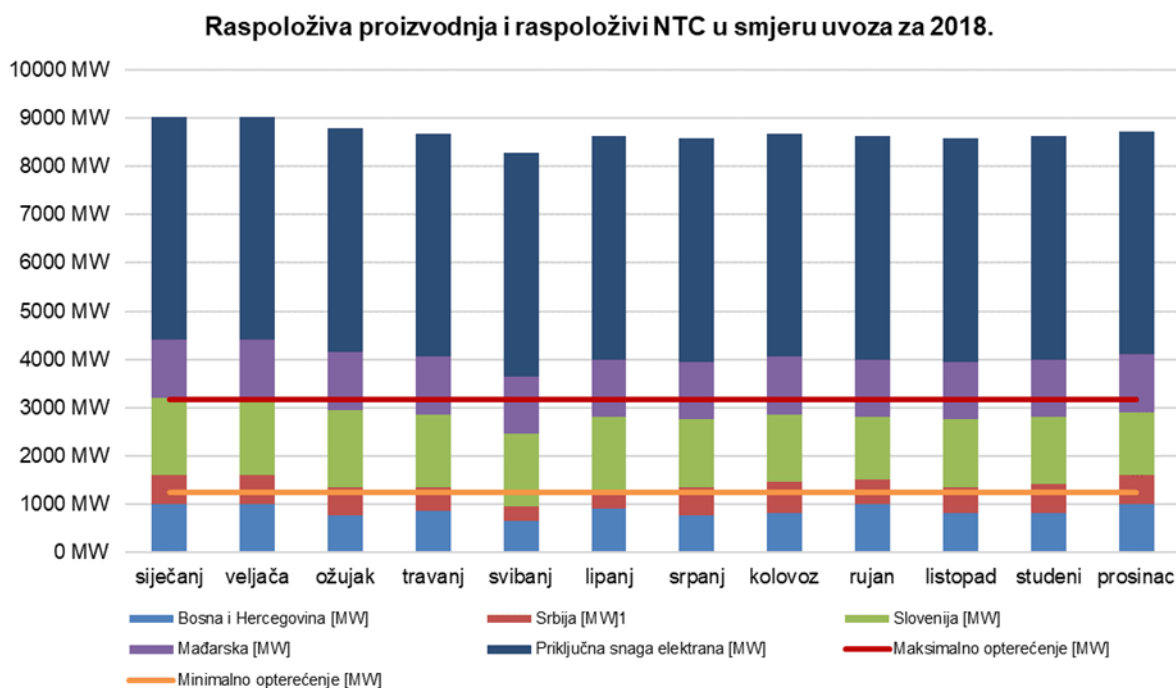
Izvešće posloводства za 2018. godinu

Mogućnost uvoza električne energije u hrvatski EES određena je prekograničnim prijenosnim kapacitetima. Na slici 6. i slici 7. prikazani su prekogranični prijenosni kapaciteti.

Slika 6. Prekogranični prijenosni kapaciteti – uvozni NTC kapaciteti (usporedna tablica)

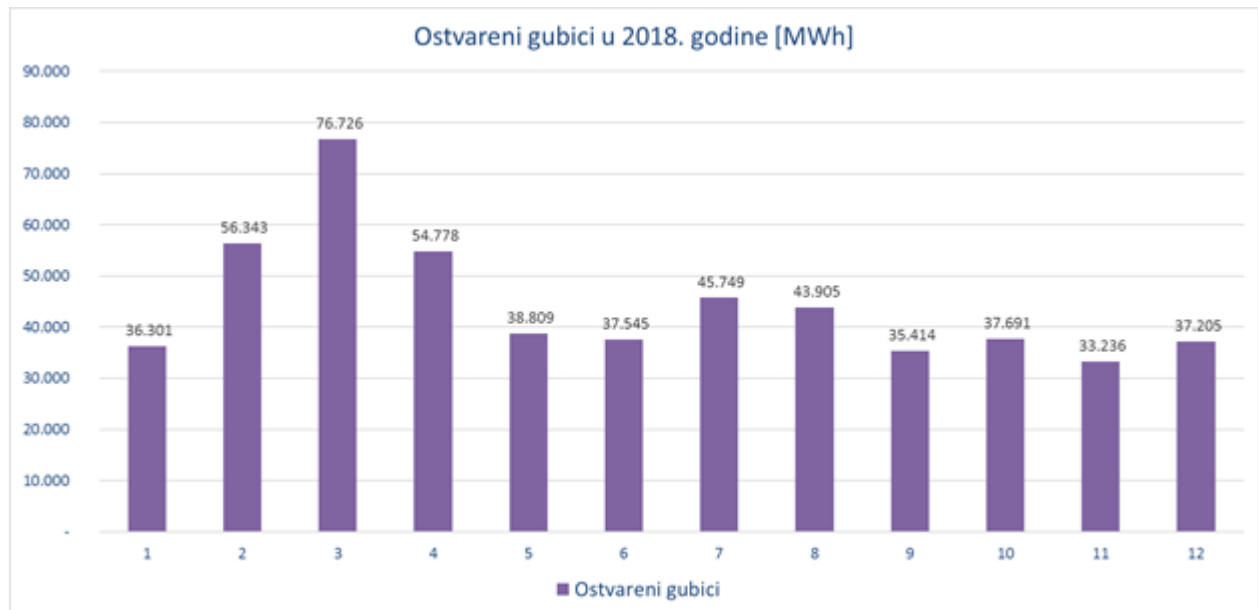
Slika 7. Raspoloživa proizvodnja i raspoloživi prekogranični kapaciteti u odnosu na minimalno i maksimalno opterećenje prijenosne mreže

2.3 GUBICI U PRIJENOSNOJ MREŽI U 2018. GODINI

Ostvareni ukupni gubici u prijenosnoj mreži računaju se kao razlika predane i isporučene električne energije u prijenosnu mrežu temeljem prikupljenih i verificiranih podataka s obračunskih mjernih mjesta. Ukupni gubici obuhvaćaju gubitke u prijenosnoj mreži i na spojnim prekograničnim vodovima. Ostvareni gubici u 2018. godini po mjesecima u ukupnom iznosu od 533,7 GWh prikazani su na slici 8.

Slika 8. Ostvareni gubici po mjesecima u 2018. godini

Gubitke u prijenosnoj mreži, s gledišta operatora prijenosnog sustava, uobičajeno je promatrati ovisno o ukupno prenesenoj energiji u prijenosnoj mreži. Ukupno prenesena energija u prijenosnoj mreži računa se kao suma električne energije proizvedene u prijenosnoj mreži i električne energije koja je ušla u prijenosnu mrežu. U 2018. godini u prijenosnoj je mreži ukupno preneseno 23.830 GWh električne energije što je za 7,84 % više nego u 2017. godini. Udio gubitaka u prijenosnoj mreži u 2018. godini iznosio je 2,23%. Ukupna količina gubitaka u prijenosnoj mreži u 2018. godini veća je u odnosu na 2017. godinu za 27,95 %. Povećanje je uzrokovano niskim temperaturama, povećanom hidrologijom te značajno povećanim tranzitima (posebice izvozom).

HOPS nabavlja energiju za pokriće gubitaka javnim nadmetanjem sa ciljem minimiziranja ukupnog troška, na transparentnim, nepristranim i tržišnim načelima. Posljedično, nabava energije za pokriće gubitaka tijekom 2018.godine provodila se dugoročno (dugoročnim ugovorom) i kratkoročno za dan unaprijed.

Dugoročni ugovor podrazumijeva nabavku putem javnog nadmetanja s unaprijed poznatim količinama energije pri čemu je kriterij odabira najniža cijena ponude koja zadovoljava sve uvjete nadmetanja.

Kratkoročna nabava podrazumijeva kupovinu na kratkoročnoj bazi (dan unaprijed) kupovinom električne energije za pokriće gubitaka na CROPEX-u.

3. REZULTAT POSLOVANJA I FINACIJSKI POLOŽAJ DRUŠTVA u 2018. GODINI

Rezultat poslovanja Društva u 2018. godini prikazan je Izvještajem o sveobuhvatnoj dobiti za razdoblje od 1. siječnja 2018. godine do 31. prosinca 2018. godine, a financijski položaj Izvještajem o financijskom položaju na dan 31. prosinca 2018. godine. U nastavku su prikazani navedeni izvještaji s iskazanim najvažnijim stavkama.

3.1 REZULTAT POSLOVANJA

Društvo je poslovnu 2018. godinu završilo s dobiti tekuće godine prije oporezivanja u iznosu 216,1 mil. kuna. Ukupna ostvarena dobiti sastoji se od razlike prihoda i troškova od dodjele prekograničnih prijenosnih kapaciteta u iznosu od 76,2 mil. kuna i razlike ostalih prihoda i rashoda u iznosu od 139,9 mil. kuna. Ostvarena dobit prije oporezivanja u odnosu na prethodnu godinu manja je za 38,9% dok je dobit nakon oporezivanja u odnosu na prethodnu godinu manja je za 39,0%.

Na smanjenje dobiti najviše je utjecalo smanjenje prihoda od obračuna električne energije uravnoteženja koji je za 52,0% manji nego prethodne godine, prihoda od prodaje električne energije uravnoteženja koji je za 23,1% manji nego prethodne godine, kao i viši troškovi gubitaka koji su za 51,7% veći od prethodne godine.

Ukupne prihode najvećim dijelom čine pružene usluge prijenosa električne energije (79,8%), prihodi od dodjele prekograničnih prijenosnih kapaciteta (6,3%), prihodi od obračuna električne energije uravnoteženja (5,0%), prihodi od prodaje električne energije uravnoteženja (2,6%) i prihodi od međukompenzacijskog mehanizma operatora prijenosnih sustava ITC (2,1%). Ostali poslovni prihodi odnose se na: prihode od imovine primljene od drugih i sukladno odredbama MSFI 15,, prihode od telekomunikacijskih usluga, prihode nastale temeljem upotrebe vlastitih proizvoda i usluga, naplaćena otpisana potraživanja, prihode od imovine primljene bez naknade, prihode od nestandardnih usluga, ukidanja rezerviranja i druge poslovne i financijske prihode.

Na dan 1. siječnja 2018. godine stupio je na snagu Međunarodni standard financijskog izvještavanja 15 (dalje u tekstu: MSFI 15) Prihodi na temelju ugovora s kupcima koji u dijelu ugovora za priključke na mrežu prijenosa zamjenjuje IFRIC 18. Sukladno odredbama MSFI 15 priključenje na mrežu smatra se plaćanjem nepovratne naknade za priključenje na mrežu koja je povezana s budućim ugovorom o korištenju mreže i ugovorom o opskrbi električnom energijom. Razdoblje priznavanja prihoda od naknade za priključak produžava se i nakon početnog ugovornog razdoblja s obzirom da je kupac temeljem realizacije ugovora o priključenju stekao pravo na korištenje prijenosne mreže i dalje na opskrbu električnom energijom. Prihod se stoga sustavno raspoređuje kroz razdoblje korisnog vijeka upotrebe izgrađenog sredstva ili prenesenog sredstva koje se koristi za davanje stalne usluge, a naknada primljena od kupaca za priključenje evidentira se kao odgođeni prihod te se prihod razdoblja priznaje istovremeno s amortizacijom imovine (priključaka) na koju se odnosi. S naslova primjene odredbi MSFI 15, u 2018. godini Društvo je priznalo prihod u visini amortizacije imovine financirane iz naknade za priključenje u iznosu 13,4 mil kuna.

Glavne stavke rashoda čine trošak amortizacije (21,6%), troškovi osoblja (14,3%), troškovi održavanja energetske objekata (6,7%) te iz grupe ostalih poslovnih rashoda troškovi pomoćnih usluga zajedno s troškovima nabave električne energije uravnoteženja (30,5%) i troškovi gubitaka na mreži prijenosa (11,5%).

Financijski rashodi najvećim se dijelom odnose na troškove kamata i tečajnih razlika.

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o.

Izvešće posloводства za 2018. godinu

Porez na dobit za 2018. godinu iznosi 39,9 mil. kuna i manji je nego prethodne godine za 38,3%.

U tablici 1. prikazan je Izveštaj o sveobuhvatnoj dobiti (Račun dobiti i gubitka) s najvažnijim stavkama te usporedba s ostvarenjem u prethodnoj godini.

Tablica 1. Izvadak iz Izveštaja o sveobuhvatnoj dobiti (u mil. kuna)

Opis	2018.g.	2017.g.	razlika	2018./2017.
1	2	3	4 (2-3)	5 (2/3)
Prihodi od prodaje i ostali poslovni prihodi	1.755,5	1.854,3	(98,8)	-5,3%
Poslovni rashodi	1.524,2	1.475,8	48,4	3,3%
DOBIT IZ POSLOVANJA	231,3	378,5	(147,2)	-38,9%
Financijski prihod	9,1	7,4	1,7	22,2%
Financijski rashod	24,3	32,3	(8,0)	-24,8%
Neto financijski rashodi	(15,2)	(24,9)	(6,3)	-38,8%
UKUPNI PRIHODI	1.764,6	1.861,7	(97,1)	-5,2%
UKUPNI RASHODI	(1.548,5)	(1.508,1)	(40,4)	2,7%
Dobit prije poreza	216,1	353,6	(137,6)	-38,9%
Porez na dobit	(39,9)	(64,6)	24,7	-38,3%
DOBIT RAZDOBLJA	176,2	289,0	(112,8)	-39,0%

Na temelju navedenih stavki, kao što je prikazano u tablici 2., ostvarena je dobit prije neto financijskih rashoda i tekućeg poreza (EBIT) u iznosu 231,33 mil. kuna, što je u odnosu na 2017. godinu manje za 38,9%. EBITDA (EBIT bez utjecaja amortizacije), ostvarena je u visini 566,47 mil. kuna, što je u odnosu na 2017. godinu manje za 18,6%.

Tablica 2. Financijski pokazatelji (u mil. kuna)

Opis	2018	2017
EBIT (dobit prije poreza i neto financijskih rashoda)	231,33	378,50
EBITDA (EBIT bez utjecaja amortizacije)	566,47	695,78
EBIT marža	13%	20%
EBITDA marža	32%	38%
Neto profitna marža	10%	16%

3.2 FINANCIJSKI POLOŽAJ

Financijski položaj Društva prikazan je Izveštajem o financijskom položaju na dan 31. prosinca 2018. godine.

U tablici 3. prikaz je izvadak iz Izveštaja o financijskom položaju (Bilanca) s najvažnijim stavkama te usporedba s ostvarenjem u prethodnoj godini.

Tablica 3. Izvadak iz Izveštaja o financijskom položaju Društva na dan (u mil. kuna)

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o. Izvešće posloводства za 2018. godinu

Opis	31. prosinca 2018.g.	% udjel	31. prosinca 2017.g.	% udjel	2018./2017.
1	2	3	4	5	6 (2/4)
Dugotrajna imovina	6.134,5	91,6%	6.033,1	91,4%	1,7%
Kratkotrajna imovina	563,8	8,4%	566,9	8,6%	-0,5%
Ukupna imovina	6.698,3	100,0%	6.600,0	100,0%	1,5%
Kapital i rezerve	5.101,9	76,2%	5.223,7	79,1%	-2,3%
Dugoročne obveze	938,0	14,0%	662,5	10,0%	41,6%
Kratkoročne obveze	658,4	9,8%	713,8	10,8%	-7,8%
Ukupno obveze i kapital	6.698,3	100,0%	6.600,0	100,0%	1,5%

Vrijednost ukupne imovine na dan 31. prosinca 2018. godine iznosila je 6.698,3 mil. kuna i odnosu na dan 31. prosinca 2017. godine veća je za 98,3 mil. kuna ili 1,5 %.

Dugotrajna imovina se, kao posljedica investicijskih ulaganja u 2018. godini, povećala za 101,4 mil. kuna i sada iznosi 6.134,5 mil. kuna. Udjel dugotrajne imovine u ukupnoj imovini u odnosu na 2017. godinu povećao se za 0,2 %.

Kratkotrajna imovina iznosi 563,8 mil. kuna i smanjila se u odnosu na prethodnu godinu za 3,1 mil. kuna, najvećim dijelom zbog smanjenja potraživanja od povezanih društava koja su manja za 29,7 mil. kuna. Udjel kratkotrajne imovine u ukupnoj imovini smanjio se za 0,2%. Najveći udjel u kratkotrajnoj imovini na dan 31. prosinca 2018. godine imaju nedospjela potraživanja od HEP-ODS-a d.o.o. i HEP Proizvodnje d.o.o. za naknadu za prijenos električne energije u iznosu od 248,7 mil. kuna.

Kapital i rezerve, koji pokrivaju 76,2% ukupne imovine Društva, smanjeni su za 121,8 mil. kuna, zbog niže ostvarene dobiti u 2018. godini, pa je udjel za 3,0% manji nego u 2017. godini.

Temeljni kapital Društva na dan 31. prosinca 2018. godine iznosio je 4.929,2 mil. kuna i nije se mijenjao tijekom 2018. godine. U ožujku 2019. godine temeljni kapital je povećan unosom stvari od strane HEP-a d.d. za 19,4 mil. kuna te po povećanju iznosi 4.948,6 mil. kuna.

Budući da odredbe MSFI-a 15, navedene u prethodnom poglavlju, predstavljaju promjenu dosadašnjeg načina evidencije prihoda od naknade za priključenje te vraćanje na način evidentiranja prihoda prije 2009. godine i primjene IFRIC-a 18, standard zahtjeva retroaktivnu primjenu. Temeljem navedenoga Društvo je priznalo kumulativni učinak početne primjene ovog standarda kao prepravak početnog stanja zadržane dobiti, odgođene porezne imovine i odgođenog prihoda. Prema odredbama MSFI-a 15 obzirom na povezanost ugovora o priključenju i ugovora o isporuci električne energije, za imovinu knjiženu prema IFRIC-u 18 koja još nije u cijelosti amortizirana provedeni su prepravci zadržane dobiti za dio prihoda koji je priznat u trenutku priključenja na mrežu što se odnosi na priključke evidentirane u razdoblju 1. srpnja 2009.g. do 31. prosinca 2017. godine.

Društvo je za razdoblje završeno s 31. prosinca 2018. godine prepravilo početno stanje 1. siječnja 2018. godine na sljedećim pozicijama: odgođeni prihod je povećan za 316,4 mil. kuna, odgođena porezna imovina je povećana za 18,4 mil. kuna te je evidentiran preneseni gubitak iznosu 298,0 mil. kuna.

Ukupne obveze iznose 1.596,4 mil. kuna i povećane su za 220,1 mil. kuna u odnosu na 2017. godinu, pri čemu se njihov udjel u pasivi povećao s 20,8% na 23,8%. Dugoročne obveze čine 58,8%, a kratkoročne 41,2% ukupnih obveza na dan 31. prosinca 2018. godine.

Na temelju pokazatelja izvedenih iz bilančnih podataka može se konstatirati da Društvo ima pokazatelje zaduženosti u skladu s djelatnosti koju obavlja. Društvo tekuće investicije financira iz vlastitih sredstava, uredno otplaćuje dugoročne obveze te uredno financira redovno poslovanje iz ostvarenih prihoda.

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o.

Izvešće posloводства za 2018. godinu

Faktor zaduženosti (ukupne obveze / neto dobit i amortizacija) Društva za 2018. godinu iznosi 3,12 godine i viši je nego prethodne godine za 0,85 godine.

4. INVESTICIJE

U 2018. godini investicijska ulaganja su iznosila ukupno 422,50 mil. kuna. Najveći udio predstavljaju investicijska ulaganja u zamjene i rekonstrukcije postojeće prijenosne infrastrukture, izgradnja novih objekata te revitalizacije objekata i postrojenja prijenosne mreže. Razina ostvarenih ulaganja u 2018. godini u odnosu na prethodnu godinu manja za 4,7% najvećim dijelom zbog manjih investicijskih aktivnosti sufinanciranih od strane vanjskih investitora.

Tablica 4. Investicijska ulaganja u 2018. godini u kunama

Vrsta investicije	31. prosinca 2018.	% udjel	31. prosinca 2017.	% udjel	2018./2017.
1	2	3	4	5	6 (2/4)
Priprema investicija	12.285.790	2,9%	8.894.918	2,0%	38,1%
Zamjene i rekonstrukcije	161.581.930	38,2%	159.636.145	36,0%	1,2%
Revitalizacije	71.918.463	17,0%	72.452.618	16,3%	-0,7%
Sanacije i obnove	0		0		
Novi objekti	97.127.202	23,0%	86.046.461	19,4%	12,9%
Ostale investicije	60.755.445	14,4%	55.289.373	12,5%	9,9%
Elektroenergetski uvjeti priključenja	18.831.604	4,5%	61.145.734	13,8%	-69,2%
Ukupno	422.500.434	100,0%	443.465.249	100,0%	-4,7%

4.1 NAJZNAČAJNIJE INVESTICIJE

U nastavku su navedene najznačajnije investicije koje su djelomično ili u cijelosti realizirane u 2018. godini.

SINCRO.GRID PCI PROJEKT (obračunato u 2018.: 18.000.650 kuna)

U sklopu SINCRO.GRID projekta investicija se mogu podijeliti u 4 glavne grupe: 1) ugradnju kompenzacijskih postrojenja u TS 400/220/110 kV Melina (VSR 200 MVar), 2) TS 220/110 kV Mraclin (VSR 100 MVar) i 3) TS 400/220/110 kV Konjsko (SVC 250 MVar) te 4) unaprjeđenje procesnih tehničkih sustava (TK, IT, SCADA, EMS, DTR) potrebnih za realizaciju projekta. Tijekom 2018. godine dovršena je izrada glavnog projekta za ugradnju SVC postrojenja u TS Konjsko (cca 300.000 kuna u 2018. godini), isporučena je TK oprema (mrežni preklopnici) za komunikacijsko povezivanje (cca 4.900.000 kuna u 2018. godini) te su isporučeni izvedbeni projekti i licence za podršku/unaprjeđenje procesnih tehničkih sustava (VVC funkcija, DTR sustav) potrebnih za realizaciju projekta (cca 12.600.000 kuna u 2018. godini). Predviđeni završetak svih radova je u 2021. godini.

TS 110/20 kV Sućidar (obračunato u 2018.: 11.881.233 kuna)

Provedene su pripremne aktivnosti na izradi idejnog rješenja temeljem kojih je utvrđeno da nije potrebno ishoditi lokacijsku dozvolu budući obuhvat prostora na kojem će se izgraditi TS je u vlasništvu HOPS-a, izrađeni su glavni projekti, te pokrenut postupak objedinjavanja katastarskih čestica temeljem geodetskog projekta. Potpisan je Ugovor o međusobnim odnosima HEP-ODS-a i HOPS-a u svezi izgradnje TS Sućidar s priključkom na 110 kV mrežu. Pred dovršetkom je proizvodnja GIS 110 kV postrojenja. U tijeku je provođenje postupka javne nabave za nabavu primarne i sekundarne opreme, izrada dijela izvedbenih projekata, građevinske i elektromontažne radove, uklanjanje voznog parka, izvođenje

građevinskih radova na izgradnji pristupne ceste, izvođenje građevinskih i elektromontažnih radova.

DV 110 kV Sl. Brod - Andrijevcu (obračunato u 2018.: 7.983.223 kuna)

Sukladno građevinskoj dozvoli dovršene su rekonstrukcije dionica dalekovoda od TS 220/110 kV Đakovo do EVP Donji Andrijevcu i od TS 110/35 kV Slavonski Brod do EVP Donji Andrijevcu uz ostvarene elektroenergetske veze po jednoj trojci rekonstruiranih vodova između navedenih čvorišta te su ishođene uporabne dozvole. Elektroenergetska veza između TS 220/110 kV Đakovo i TS 110/35 kV Slavonski Brod u građevinskom smislu pred završetkom (preostalo je izvesti priključke na TS 220/110 kV Đakovo i TS 110/35 kV Slavonski Brod). Za ostvarenje navedenog potrebno je dovršiti zahvate u prijenosnoj mreži 110 kV po drugim građevinskim dozvolama (izgradnju VP 110 kV u TS 220/110 kV Đakovo, te rekonstrukciju DV 110 kV Slavonski Brod-Slavonski Brod 2 kao dvosistemske vode i VP 110 kV u TS 110/35 kV Slavonski Brod 2) što je uvjet za završetak radova i dobivanje uporabne dozvole.

DV 2x110 kV Sl. Brod - Sl. Brod 2 (obračunato u 2018.: 4.270.695 kuna)

Ishođena je pravomoćna građevinska dozvola za rekonstrukciju DV 2x110 kV Slavonski Brod-Slavonski Brod 2, ugovorena je izrada izvedbenog projekta, nabave vodiča, izolatora i zaštitnog užeta s integriranim optičkim vlaknima (OPGW), spojne i ovjesne opreme, proizvodnja čelično-rešetkaste konstrukcije stupova.

U tijeku je izvođenje građevinskih i elektromontažnih radova.

TS 110/10(20) Split 3 (Visoka) (obračunato u 2018.: 4.999.993 kuna)

Provedene su pripremne aktivnosti na izradi idejnog rješenja rekonstrukcije postojeće TS Split 3 (Visoka) temeljem kojih je utvrđeno da nije potrebno ishoditi lokacijsku dozvolu budući da je obuhvat prostora rekonstrukcije transformatorske stanice u vlasništvu HOPS-a. Izrađen je glavni projekt i ishođena pravomoćna građevinska dozvola.

U tijeku je proizvodnja GIS 110 kV postrojenja i izrada izvedbenih projekata.

TS OSIJEK 2, ZAMJENA ENERGETSKIH TRANSFORMATORA 110 kV (obračunato u 2018.: 9.365.581 kuna)

Početak 2018. godine ugovorena je nabava energetskih transformatora za potrebe zamjene energetskih transformatora u TS Osijek 2. Zbog starosti i isteklog vijeka trajanja, potrebno je zamijeniti transformatore 110/35/10 kV, nazivne snage 40 MVA (TR 1 proizveden je 1970., a TR 2 1971. godine) s novim transformatorima iste nazivne snage. Zamjena transformatora će se vršiti u sklopu rekonstrukcije cijele TS Osijek 2.

Poslovna zgrada PrP-a Rijeka (obračunato u 2018.: 35.534.711 kuna)

U 2016. godini nakon provedenog javnog natječaja, potpisan je ugovor s najpovoljnijim ponuđačem za izgradnju nove poslovne zgrade PrP Rijeka na mjestu stare poslovne zgrade u Matuljima. Za stručni nadzor nad radovima angažirane su vanjske tvrtke. Radovi na rušenju stare zgrade i pripremni radovi za izgradnju nove zgrade su započeti u studenom 2016. godine, te su nastavljeni u 2017. godini. Armirano betonski radovi na poslovnoj i servisnoj zgradi završeni su u 2017. godini te i dio radova na zatvaranju poslovne i servisne zgrade. Obrtnički, strojarški i električarski radovi odvijaju se prateći svaku etapu AB radova u 2017. godini. Tijekom 2018. godine izvedeni su svi građevinsko-obrtnički radovi, kao i opremanje iste arhivskim namještajem, namještajem za djelatnike, te nabava nove kuhinje. Tijekom rujna 2018. završen je proces seljenja djelatnika iz Poslovne zgrade Opatija na novi lokalitet Marinčićeva 3 u Matuljima. U listopadu 2018. dobivena je pravomoćna uporabna dozvola te su se stekli svi uvjeti za nesmetani rad djelatnika na novom lokalitetu.

TS Trogir - zamjena dva transformatora 63 MVA (obračunato u 2018.: 13.316.092 kuna)

U svibnju 2018. godine završeni su radovi na zamjeni energetskog transformatora TR2. U sklopu zamjene energetskog transformatora radova izvršena je zamjena spojne i ovjesne opreme kao i sekundarnih kabela u transformatorskom polju. Planirani završetak radova i puštanje u pogon energetskog transformatora je travanj 2019. godine.

TS Nerežišća - Zamjena transformatora 40 MVA (obračunato u 2018.: 6.229.669 kuna)

U lipnju 2018. godine završeni su radovi na zamjeni energetskog transformatora TR1. U sklopu zamjene energetskog transformatora izvršena je zamjena spojne i ovjesne opreme kao i sekundarnih kabela u transformatorskom polju.

TS Zadar - rekonstrukcija postrojenja (obračunato u 2018.: 5.498.232 kuna)

Radovi na rekonstrukciji TS 110/35 kV Zadar ugovoreni su krajem 2016. godine. Početkom 2017. godine pristupilo se izradi Izvedbenog projekta i nabavljanju opreme. U 7. mjesecu 2017. godine započeli su radovi na samom objektu. Prva faza rekonstrukcije okončana je u 4. mjesecu 2018. godine, a druga faza rekonstrukcije u 11. mjesecu 2018. godine. Kroz navedenu rekonstrukciju zamijenjena je kompletna primarna i sekundarna oprema, sabirnički sustav i sustav pomoćnih napajanja, izvedena je nova vanjska rasvjeta i uređen plato postrojenja sa svim pomoćnim građevinama. Također je rekonstruirana zgrada komande i zgrada 35 kV postrojenja. Ugovor traje do 22.03.2019 godine. U tijeku su završna ispitivanja, pokusni rad i organizacija tehničkog pregleda za ishođenje uporabne dozvole.

TS Koprivnica - Zamjena primarne i sekundarne opreme (obračunato u 2018.: 7.726.105 kuna)

Radovi rekonstrukcije postrojenja 110 kV u TS 110/35 kV Koprivnica su započeli 2017. godine s uspostavom provizornog pogona na način da su kabelskim spojevima sa postojećih DV 110 kV portala uspostavljene dvije veze u pravcu sjever-jug: HE Dubrava - Bjelovar te Ludbreg - Križevci. Na prvu vezu je u T-spoju kabelskim spojem priključen i DV 110 kV Virje. Uz to je na svaku od dviju veza u T-spoju priključeno po jedno od dva postojeća transformatorska polja 110 kV s energetskim transformatorom za napajanje 35 kV postrojenja HEP ODS-a (-T1, -T2) te po jedno od dva postojeća HŽ polja 110 kV (HŽ „A“ i „B“). S provizorijem izvedenim na takav način omogućeno je potpuno isključenje sabirnica i svih vodnih polja 110 kV, što je bio nužan uvjet za izvođenje predviđenog zahvata u postrojenju 110 kV.

Nakon uspostave provizorija uklonjen je najveći dio postojećeg vanjskog postrojenja 110 kV te je izveden građevinski dio prve etape radova, koji je uključivao izgradnju temelja sabirničkih portala, temelja postolja aparata te kabelskih kanala u postrojenju. Nakon toga je ugrađen dvostruki sabirnički sustav 110 kV na oba sabirnička raspona.

U 2018. godini je kompletirana ugradnja primarne i sekundarne opreme u 10 polja 110 kV postrojenja, uključujući i novoizgrađeno spojno-mjerno polje, provedena su specijalistička ispitivanja ugrađene opreme te funkcijska ispitivanja postrojenja.

Uz zamjenu primarne i sekundarne opreme u 2018. godini su izvedeni i ostali radovi, kao što su uređenje kabelskih kanala, platoa postrojenja, vanjske rasvjete i gromobranske zaštite, prometnica u postrojenju s graničnicima visine i dr. Izvedena je sanacija uzemljivača u postrojenju, građevinska adaptacija pogonske zgrade TS-a te ugradnja sustava za dojavu požara.

U 2019. godini, nakon pokusnog rada i tehničkog pregleda te izdavanja uporabne dozvole postrojenje će biti pušteno u trajni rad.

Rekonstruirano postrojenje 110 kV u TS 110/35 kV Koprivnica se sastoji od dva sustava sabirnica 110 kV sa 10 polja, od čega je pet DV 110 kV polja (Bjelovar, Križevci, Virje, Ludbreg, HE Dubrava), dva transformatorska polja za napajanje SN postrojenja HEP ODS-a (-T1, -T2), dva HŽ polja (HŽ „A“ i „B“) te jedno spojno polje.

Nabava i ugradnja mrežne i sigurnosne opreme i pripadajuće programske podrške (obračunato u 2018.: 7.077.000 kuna)

Tijekom 2018. godine HOPS nastavlja s modernizacijom WAN komunikacijske platforme između centara upravljanja i EE objekata. Nastavljen je projekt modernizacije komunikacijskog povezivanja u EE objektima koji se nalaze u Sustavu daljinskog vođenja, segmentacija procesne mreže naprednim vatrozidovima, implementirana je WAN komunikacijska infrastruktura za procesnu mrežu u EE objektima (cca 80% objekata). Povećana je kibernetička sigurnost tijekom 2018. godine proširenjem automatiziranih kontrolnih mehanizama: implementirani su nadzorni alati i sustavi za kontrolu i sigurnost web i mail prometa, unutarnji vatrozidovi procesne mreže u centrima upravljanja, vanjski vatrozid procesne mreže, napredno rješenje na spoju procesne i poslovne mreže, Proof of Concept SCADA vatrozida u EE objektima, centralni sigurnosni SIEM sustav s funkcijom kontrole nad mrežnom i sigurnosnom opremom u centrima upravljanja, započeta je ugradnja vatrozidova u EE objekte. U tijeku su projekti modernizacije i proširenja data centara i virtualizacijske platforme u HOPS-ovim mrežama te Internet izlazu. HOPS prati zahtjeve za kibernetičku sigurnost kao i zahtjeve koji dolaze od ENTSO-E tijela po istom pitanju. U tijeku je kontinuirano usklađivanje s NIS direktivom EU i nacionalnim Zakonom/Uredbom o kibernetičkoj sigurnosti operatora ključnih usluga i davatelja digitalnih usluga koji obvezuje HOPS. Radi se i na Pravilniku o sigurnosti informacijskog sustava HOPS-a, kao podlogom za moguću buduću certifikaciju prema ISO 27000 standardu.

VN RASKLOPNA OPREMA (obračunato u 2018.: 5.371.960 kuna)

Polovinom 2016. godine provedeno je javno nadmetanje i odabran isporučitelj za isporuku VN rasklopne opreme. Oprema se nabavljala sukcesivno prateći dinamiku revitalizacija trafostanica na području PrP-a Osijek. Tijekom 2018. godine nabavljena je VN rasklopna oprema namijenjena revitalizaciji TS Osijek 2 koja je u tijeku.

Nabava energetskih transformatora (obračunato u 2018.: 13.071.898 kuna)

Nabavom energetskih transformatora za potrebe HOPS-a (prema okvirnom sporazumu sklopljenom krajem 2017. godine) obuhvaćena je tvornička izrada i ispitivanje, transport do mjesta ugradnje, ugradnja, priključak i puštanje u rad novih energetskih transformatora.

U 2018. godini je u Prijenosnom području Zagreb pokrenuta narudžba tri energetska transformatora:

- 1) -T2, 220/110/10 kV, 150 MVA za TS 220/110/10 kV Mraclin,
- 2) -T1, 110/35 kV, 40 MVA za TS 110/35 kV Koprivnica,
- 3) -T2, 110/35 kV, 40 MVA za TS 110/35 kV Koprivnica.

U prvom dijelu 2019. godine je predviđeno izvršiti transport i ugradnju naručenih energetskih transformatora te provesti ispitivanja na mjestu ugradnje i puštanje u rad. Postojeći energetska transformatori će biti uklonjeni, a poseban otpad iz demontirane opreme ekološki zbrinut.

TS 110/20kV LOVRAN - zamjena primarne i sekundarne opreme 110kV postrojenja (obračunato u 2018.: 7.497.128 kuna)

U 2017. godini ugovoren je projekt zamjene primarne i sekundarne opreme 110 kV postrojenja u TS Lovran. Krajem 2017. zamijenjeni su prekidači na svim 110 kV poljima. Tijekom 2018. obavljani su građevinski radovi na uređenju prostorija za smještaj opreme i

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o.

Izvešće posloводства za 2018. godinu

---

osoblja u nadležnosti HOPS-a. Realiziran je novi sustav upravljanja, nadzora, zaštite i mjerenja. Ugrađen je novi sustav 220 V DC, 48 V DC i podsustava 230 V AC. Zamijenjena je primarna oprema na poljima 110 kV (mjerni transformatori, odvodnici prenapona, rastavljači, izolatorski lanci).

TS Melina - dogradnja drugog sabirničkog sustava, zamjena VN i sekundarne opreme 400 kV postrojenja (obračunato u 2018.: 7.339.494 kuna)

U 2016. godini je ugovoren i započet složen i opsežan projekt dogradnje drugog sabirničkog sustava, te zamjena ostatka VN i sekundarne opreme 400 kV postrojenja, a njegov završetak se predviđa u 2019. godini. U 2017. godini izvedeni su značajni građevinski radovi, podignut je novi sustav glavni sabirnica +W2 kompletno opremljen sabirničkim rastavljačima i zemljo spojnicima, te spojen sa starim sustavom glavni sabirnica +W1 preko spojnog polja glavnog sustava sabirnica. Radovi na zamjeni rastavljača sustava sabirnica +W1 i pomoćnih sabirnica +W7 su završeni u 2018. godini. Za kompletiranje ugovora potrebno je dovršiti uređenje zapadnog pokosa te ugraditi strujne transformatore u zvjezdovima AT1 i AT2, što se planira tijekom 2019.

TS 110/35kV DOLINKA - energetski transformator 110/35kV 40MVA (obračunato u 2018.: 5.010.363 kuna)

Za potrebe zamjene energetskog transformatora u TS 110/35/10 kV Dolinka, tijekom 2018. godine naručen je trofazni uljni regulacijski energetski transformator 110/35/10 kV, 40 MVA i pripadni projekti prilagodbe za spajanje transformatora na postojeće primarne i sekundarne krugove.

TS OSIJEK 2, REVITALIZACIJA (obračunato u 2018.: 12.679.204 kuna)

Projekt revitalizacije TS Osijek pokrenut je 2014. godine i nakon izrade projektne dokumentacije i ishođenja potrebnih dozvola početkom 2018. godine je proveden postupak javne nabave za ugovaranje radova za revitalizaciju cijele trafostanice. Revitalizaciju TS Osijek 2 je bilo nužno provesti zbog zastarjelosti opreme (primarne i sekundarne) koja je postala nepouzdana, a sam objekt je od posebne važnosti budući da se nalazi uz postrojenje TE-TO Osijek.

TS 400/220/110 kV KONJSKO - rekonstrukcija sekundarnih sustava (obračunato u 2018.: 4.414.465 kuna)

Rekonstrukcijom sekundarnih sustava TS Konjsko predviđena je zamjena zastarjele opreme sustava USZMR (upravljanje, signalizacija odnosno nadzor, zaštita, mjerenje i regulacija) za kompletno rasklopište 220 kV, te za 110 kV i 10 kV strane energetskih autotransformatora ATR1 i ATR2. Također, rekonstrukcijom je predviđena i zamjena kompletnoga razvoda pomoćnog istosmjernog napona 220 V te opreme razvoda pomoćnog izmjeničnog napona 400/230 V u svim relejnim kućicama rasklopišta 220 kV i 110 kV. Uz ugradnju novih ormara upravljanja i nadzora, relejne zaštite, mjerenja i regulacije te ormara razvoda pomoćnog istosmjernog i izmjeničnog napajanja, predviđena je i zamjena ormara upravljanja u postrojenju, sustava rasvjete te svih pripadajućih signalnih i napojnih kabela.

Početak rekonstrukcije započeo je uvođenjem u posao Izvođača radova u 12. mjesecu 2017. god. Prethodno je izvršena nabava potrebne Izvedbene projektne dokumentacije. Planiran rok završetka poslova rekonstrukcije je 12. mjesec 2019. godine.

Revitalizacija postrojenja 220 kV u RP HE Orlovac (obračunato u 2018.: 6.075.211 kuna)

Projekt rekonstrukcije RP 220 kV Orlovac započeo je 2014. godine izradom projektne zadatka i glavnog projekta. Za rekonstrukciju RP 220 kV Orlovac građevinska dozvola ishođena je u svibnju 2017. godine. Izrađena je dokumentacija o nabavi i proveden postupak javne nabave. Ugovor za rekonstrukciju RP 220 kV Orlovac sklopljen je krajem kolovoza

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o.

Izvešće posloводства za 2018. godinu

2018. godine. Rekonstrukcija obuhvaća sljedeće: zamjena primarne i sekundarne opreme postrojenja 220 kV, uvođenje u SDV, izgradnja HOPS-ove zgrade upravljačnice, novi AC/DC razvod, električne instalacije, vatrodajava i videonadzor, novi kolnički prilaz, ograda, vanjska rasvjeta, građevinski radovi.

TS 110/35 kV Pračno - revitalizacija 110 kV postrojenja (obračunato u 2018.: 17.420.724 kuna)

U srpnju 2017. godine dobivena je građevinska dozvola za rekonstrukciju TS 110/35 kV Pračno. Proveden je postupak javne nabave i u listopadu 2017. godine sklopljen ugovor za izradu izvedbenog projekta, nabavu opreme i izvođenje radova. Radovi na rekonstrukciji TS 110/35 kV Pračno započeli su u ožujku 2018. godine.

Izvedeni su privremeni provizorni spojevi u postrojenju TS Pračno, demontirana je primarna i pripadna sekundarna oprema, stare užetne sabirnice 110 kV. Dopremljena je i montirana čelična konstrukcija novih sabirnica, montirana je užad novih sabirnica. Završeni su građevinski radovi u poljima 110 kV i u zgradi komande. U tijeku je montaža čelične konstrukcije aparata za polja 110 kV, kao i montaža primarne opreme.

TS 110/35 kV Ivanić Grad (obračunato u 2018.: 15.105.324 kuna)

Ishođena je građevinska dozvola za rekonstrukciju i dogradnju 110 kV postrojenja u TS Ivanić Grad, proveden postupak javne nabave i ugovaranja nabave opreme, izvođenja radova, ispitivanja i puštanja u rad. U listopadu 2017. godine sklopljen je ugovor za izradu izvedbenog projekta i izvođenje radova.

Radovi su započeli u svibnju 2018. godine. Završeni su građevinski radovi na dva nova vodna polja i spojnom polju 110 kV, montirana je čelična konstrukcija postolja aparata i sabirničkih sustava te AC i DC podrazvodi, uspostavljeno provizorno napajanje trafostanice, izmješten stup DV 35 kV Šumećani-Ivanić unutar ograde trafostanice i kabliran priključni raspon do trafostanice te započeta rekonstrukcija postojećih vodnih polja i sustava sabirnica.

TS 110/10(20) kV Zamet (obračunato u 2018.: 11.851.684 kuna)

Ugovor za nabavu i montažu primarne opreme (GIS 110 kV) za unutarnju ugradnju u TS 110/10(20) kV Zamet potpisan je 04. svibnja 2017. godine s rokom izvršenja 18 mjeseci računajući od dana uvođenja Isporučitelja u posao. Isporučitelj je uveden u posao 12. svibnja 2017. godine. GIS 110 kV postrojenje je ugrađeno i ispitano.

Ugovor za nabavu sekundarne opreme i pripadajućih radova i usluga u TS 110/10(20) kV Zamet potpisan je 22. prosinca 2017. godine s rokom izvršenja 12 mjeseci računajući od dana uvođenja Isporučitelja u posao. Sekundarna oprema je ugrađena i izvedeni svi pripadajući radovi i usluge, osim ispitivanja iz mrežnog centra Rijeka koje će biti moguće obaviti nakon izgradnje kablskog priključka 2x110 kV za TS 110/10(20) kV Zamet.

4.2 ELEKTROENERGETSKI UVJETI PRIKLJUČENJA

Priključak bloka C TE Sisak (obračunato u 2018.: 7.161.752 kuna)

U 2018. godini završeni su radovi na izgradnji priključnog DV 2x220 kV od TE Sisak do postojećeg DV 220 kV Mraclin – Prijedor. Po završetku izgradnje obavljen je tehnički pregled te je ishođena uporabna dozvola. 31.12.2018. obavljen je konačni obračun te se smatra da su ispunjeni svi uvjeti propisani Ugovorom o priključenju.

Priključak VE Lukovac (obračunato u 2018.: 11.356.612 kuna)

U veljači 2018. godine obavljena je revizija Elaborata verifikacijskih ispitivanja za VE Lukovac gdje je zaključeno da su ispunjeni uvjeti za trajni pogon VE Lukovac na prienosnu mrežu. U postupku ishođenja uporabne dozvole za VE Lukovac, održan je tehnički pregled 20. veljače 2018. godine. Primopredaja TS 30/110 kV Lukovac izvršena je 5. srpnja 2018. godine.

5. KADROVI

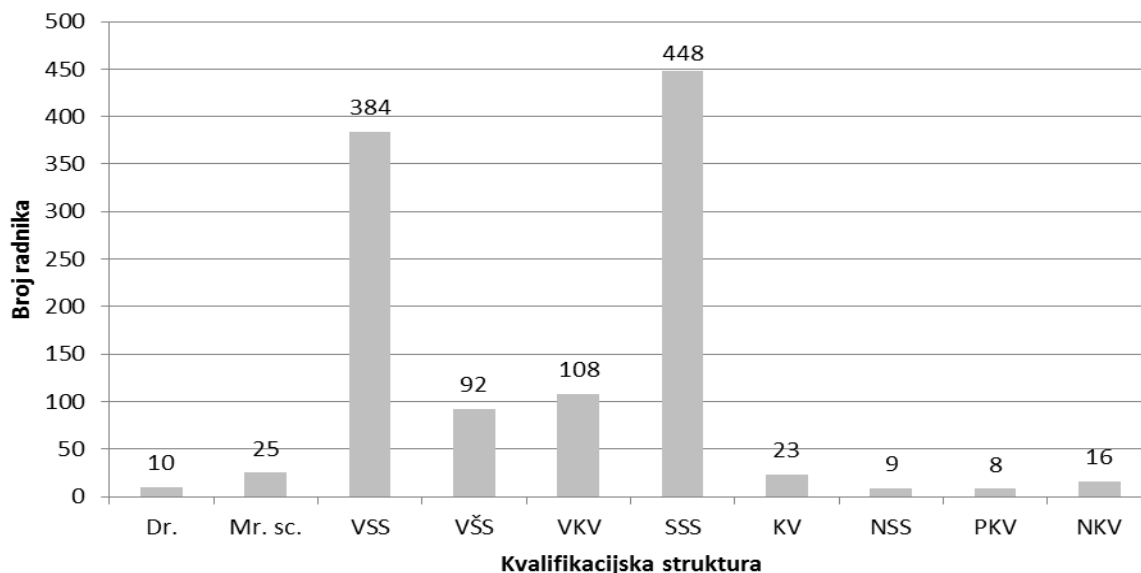
Društvo je na dan 31. prosinca 2018. godine imalo 1.123 radnika, što je 18 radnika više nego na dan 31. prosinca 2017. godine.

Uprava Društva donijela je Plan zapošljavanja za 2018. godinu kojim je odobreno zapošljavanje 45 novih radnika. Tijekom 2018. godine sklopljeni su ugovori o radu s preostalih 12 radnika odobrenih Planom zapošljavanja za 2017. godinu, te s 8 radnika odobrenih Planom zapošljavanja za 2018. godinu.

U okviru navedenih planova ukupno je zaposleno 20 radnika, a izvan plana je, u skladu s Uputom o postupku zapošljavanja i postupku premještaja radnika zbog neplaniranih situacija i neposredne ugroze funkcioniranja EES-a zaposleno 48 novih radnika. Društvo je tijekom 2017. godine napustilo 50 radnika.

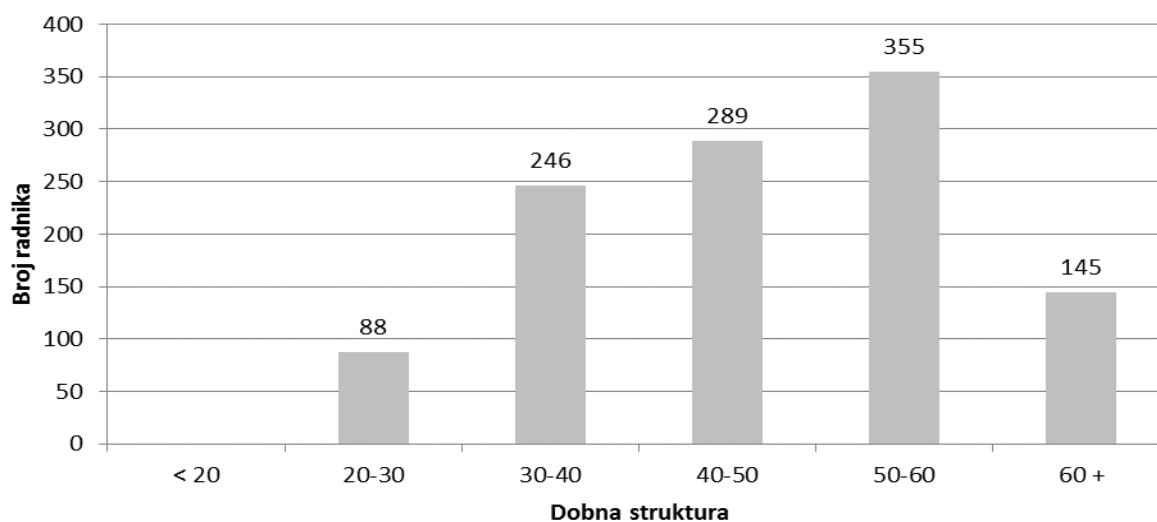

Slika 9. Kvalifikacijska struktura (na dan 31. prosinca 2018. godine)

Prosječna starosna dob radnika Društva na dan 31. prosinca 2018. godine kao što je prikazano na slici 10., iznosila je 46,7 godina.

Slika 10. Dobna struktura radnika (na dan 31. prosinca 2018. godine)

6. ZAŠTITA ZDRAVLJA I SIGURNOST NA RADU

Tijekom 2018. godine, iz područja zaštite na radu, obavljeno je sljedeće:

- osposobljavanje novo pridošlih radnika za rad na siguran način,
- sudjelovanje kod inspekcijskih nadzora iz područja zaštite na radu,
- uvođenje u posao vanjskih izvođača radova,
- sudjelovanje na tehničkim pregledima novih i rekonstruiranih objekata,
- redovni pregledi i ispitivanja strojeva i uređaja s povećanim opasnostima,

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o.

Izješće posloводства za 2018. godinu

- zdravstveni pregledi radnika na poslovima s posebnim uvjetima i pri radu s računalom,
- sudjelovanje u nabavi osobnih zaštitnih sredstava,
- ostali poslovi u cilju povećanja sigurnosti radnika i postrojenja.

U 2018. godini dogodilo se 8 ozljeda na radu (6 na mjestu rada, 2 na putu do mjesta rada i obrnuto) što je za 2 ozljede manje nego u 2017. godini. Zbog navedenih ozljeda u 2018. godini izgubljeno je 2.160 sati, tj. 270 dana, što je za 5.104 sata ili 638 dana manje nego u 2017. godini.

Tijekom 2018. godine, iz područja zaštite od požara, obavljeno je sljedeće:

- pregledi i funkcionalna ispitivanja stabilnih sustava za dojavu i gašenje požara,
- periodični pregledi te kontrolna ispitivanja vatrogasnih aparata u svim objektima Društva,
- veći broj osposobljavanja novih radnika za početno gašenje požara,
- izrađeni su Planovi alarmiranja i gašenja u slučaju požara za određeni broj objekata,
- sudjelovanje kod inspekcijskih nadzora iz područja zaštite od požara,
- niz ostalih poslova vezanih uz zaštitu od požara.

Na temelju Programa aktivnosti u provedbi posebnih mjera zaštite od požara od interesa za RH u 2018. godini, u vremenskom razdoblju od ožujka do kraja 2018. godine provedene su dodatne mjere zaštite od požara u svim prijenosnim područjima te su izvršeni inspekcijski nadzori od strane elektroenergetskih inspektora i inspektora MUP-a RH.

7. ZAŠTITA OKOLIŠA

Od posebnog značaja za HOPS jest početak izrade Studije utjecaja na okoliš i društvo (eng. Environmental and Social Impact Assessment) u svrhu ojačavanja glavne energetske osi sjever – jug hrvatskog prijenosnog sustava, i uspostave nove interkonekcije Hrvatska – Bosna i Hercegovina (DV 400 kV Lika – Banja Luka). Izradu studije financira EBRD, a bit će izrađena u skladu s najvišim europskim standardima kako bi se osigurala optimalna zaštita okoliša i prirode.

Tijekom 2018. godine jedinice lokalne samouprave (županije i općine) izrađivale su brojne razvojne strategije i programe te prostorne planove i izmjene i dopune istih. Provodili su se postupci strateške procjene utjecaja na okoliš, odnosno postupci ocjene o potrebi strateške procjene te revizije strateških studija o utjecaju na okoliš. Upiti iz jedinica lokalne samouprave koji dolaze na HOPS mogu se klasificirati na sljedeći način:

- Upiti nadležnim tijelima (HOPS) za dostavu podataka za izradu strategija i programa razvoja, prostornih planova te izmjena i dopuna prostornih planova,
- Ocjene o potrebi strateške procjene – iznošenje mišljenja o potrebi strateške procjene vezano za izrađene strateške dokumente,
- Upiti za davanje mišljenja o sadržaju strateške studije o utjecaju na okoliš strategija i programa razvoja jedinica lokalne samouprave, te obzirom na prostorne planove, kada se ustanovi da je nužna provedba strateške procjene utjecaja zahvata na okoliš,
- Revizija gotovih strategija i programa razvoja, prostornih planova te strateških studija o utjecaju na okoliš provedenih obzirom na navedene dokumente, tijekom provođenja postupka javne rasprave.

HOPS je pravodobno i s najvećom pozornošću odgovarao na sve dostavljene upite te je na taj način maksimalno doprinijeto očuvanju zaštite okoliša i prirode uz omogućavanje istovremenog razvoja i izgradnje prijenosne mreže u smislu osiguranja sigurnosti opskrbe kupaca.

Zaštita okoliša i prirode predstavlja sve zahtjevnije područje za HOPS uslijed kontinuiranog razvoja i učestalih promjena zakonodavnog okvira, posebice slijedom procesa usklađivanja sa zakonodavstvom EU, koje rezultiraju novim obvezama i troškovima. HOPS je osigurao kontinuirano praćenje i izvještavanje o novo donesenim propisima iz područja zaštite okoliša i prirode na mjesečnoj razini s posebnim osvrtom na zakonske propise i obveze kojima treba udovoljiti HOPS.

Tijekom 2018. godine provedene su intenzivne aktivnosti na realizaciji ciljeva i unaprjeđenju sustava upravljanja zaštitom okoliša što je rezultiralo uspješno provedenim drugim nadzornim auditom sustava prema normi ISO14001:2015. Na taj način HOPS je nedvojbeno potvrdio svoju opredijeljenost ka sustavnoj brizi o zaštiti okoliša i prirode.

Također, HOPS je prepoznao energetske učinkovitost kao jedan od najdjelotvornijih načina postizanja ciljeva održivog razvoja obzirom da doprinosi smanjenju emisija stakleničkih plinova u okoliš i time pozitivno utječe na klimatske promjene. Primjena mjera energetske učinkovitosti važna je pri povećanju sigurnosti opskrbe energijom i okosnica je jedinstvene energetske politike EU čiji je cilj smanjiti ukupnu potrošnju energije za 20% do 2020. godine u odnosu na temeljnu projekciju.

Tijekom 2018. godine provedene su intenzivne aktivnosti na realizaciji ciljeva i unaprjeđenju sustava upravljanja energijom što je rezultiralo uspješno provedenim prvim nadzornim auditom sustava prema normi ISO 50001:2011. Na taj način HOPS je nedvojbeno potvrdio svoju opredijeljenost ka sustavnoj brizi o energetske učinkovitosti.

Zahvaljujući aktivnom sudjelovanju svih organizacijskih jedinica HOPS-a u potpunosti su realizirane obveze vezane za Registar onečišćavanja okoliša koji se vodi pri Hrvatskoj agenciji za okoliš i prirodu. Registar onečišćavanja okoliša je skup podataka o izvorima, vrsti, količini, načinu i mjestu ispuštanja, prijenosa i odlaganja onečišćujućih tvari i otpada u okoliš te je od iznimne važnosti da svaka tvrtka koja se odgovorno odnosi prema zaštiti okoliša i prirode ispuni sve obveze.

Budući je HOPS upisan u „Registar pravnih i fizičkih osoba-obrtnika koji se bave djelatnošću uvoza/izvoza i stavljanja na tržište kontroliranih tvari i/ili fluoriranih stakleničkih plinova, servisiranja, obnavljanja i uporabe tih tvari“ nastavljeno je uspješno servisiranje i održavanje opreme koja sadrži staklenički plin sumporov heksafluorid SF₆. Slijedom Uredbe o tvarima koje oštećuju ozonski sloj i fluoriranim stakleničkim plinovima HOPS je izradio Očevidnik o uporabljenim količinama kontroliranih tvari i fluoriranih stakleničkih plinova i dostavio ga Hrvatskoj agenciji za okoliš i prirodu.

Tijekom 2018. godine dostavljen je Državnom zavodu za statistiku obrazac „IDU-OK Investicije u zaštitu okoliša i izdaci za dobra i usluge u okolišu“ u kojem su specificirane sve aktivnosti i financijski izdaci HOPS-a za zaštitu okoliša i prirode.

8. RIZICI U POSLOVANJU

- **Rizici primjene i provedbe zakonskih i podzakonskih akata**

Poseban utjecaj na poslovanje Društva imaju:

- Odluka Agencije (KLASA: 310-03/18-25/10 URBROJ: 371-06-18-2) od 13. prosinca 2018. kojom su promijenjene tarifne stavke za prijenos električne energije u 2019.

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o.

Izvešće posloводства za 2018. godinu

---

godini, kojom je planirani prihod prijenosa električne energije u 2019. godini, u odnosu na plan usvojen na organima Društva, smanjen za 38 mil. kuna,

- Pravila vođenja EKO bilančne grupe kojima se uređuje funkcioniranje EKO bilančne grupe, kao i obaveza dostave podataka nužnih za planiranje proizvodnje energije članova EKO bilančne grupe, operatora prijenosnog sustava i operatora distribucijskog sustava koja je 31. prosinca 2018. godine donio HROTE i početak rada EKO bilančne grupe od 1. siječnja 2019. godine,
- Izmjene i dopune Mrežnih pravila prijenosnog sustava čiji je prijedlog 4. prosinca 2018. dan na javno savjetovanje na službenoj web stranici HOPS-a,
- Donošenje novih i izmjene postojećih podzakonskih akata s ciljem usklađivanja istih s odredbama Smjernica za električnu energiju uravnoteženja (GLEB).
- Izmjene i dopune Metodologije za utvrđivanje naknade za priključenja na elektroenergetsku mrežu novih korisnika mreže i za povećanje priključne snage postojećih korisnika mreže (donesene 4. travnja 2018. godine),
- Uredba o izdavanju energetske suglasnosti i utvrđivanju uvjeta i rokova priključenja na elektroenergetsku mrežu (stupila na snagu 1. travnja 2018.),
- Pravila o priključenju na prijenosnu mrežu (donesena 26. travnja 2018.).

Najznačajniji rizici koje Društvu donosi povećanje integracije vjetroelektrana u EES su:

- značajno povećanje troškova poslovanja,
- znatna ovisnost troškova poslovanja o kvaliteti prognoze proizvodnje OIE koju će provoditi HROTE,
- neizvjestan trošak (jedinična cijena) tercijarne rezerve za uravnoteženje,
- ograničenost mogućnosti za osiguranje dostatne sekundarne i tercijarne rezerve za uravnoteženje unutar EES RH i
- investicije u potrebna pojačanja prijenosne mreže.

U budućem razdoblju izuzetno je značajna uloga Agencije s pravom poduzimanja mjera u slučaju neadekvatnog ponašanja energetskih subjekata kao i davanju odobrenja za promjenu tarifnih stavki.

Bitne poslovne odluke i aktivnosti Društva temeljem zakonskih ovlaštenja ovisiti će u znatnom dijelu o suglasnosti Agencije.

- **Vanjski utjecaji na pogon elektroenergetskog sustava**

Na pogon EES-a u smislu izravnog utjecaja na povećanje troškova poslovanja ima tranzit električne energije kroz hrvatsku prijenosnu mrežu koji može uzrokovati povećane gubitke u prijenosnoj mreži. Isto tako, rizik poslovanja su i pomoćne usluge i energija uravnoteženja, s obzirom na probleme vezane uz obračun i naplatu odstupanja te nedovoljno razvijeno tržište električne energije za uravnoteženje sustava. Sukladno Pravilima o uravnoteženju EES-a, HOPS i HEP-ODS dostavljaju ostvarenja članova bilančnih grupa HROTE-u. Prema dostavljenim ostvarenjima HROTE izrađuje obračun odstupanja VBG. Sukladno dostavljenim obračunima odstupanja od HROTE-a, HOPS izrađuje i dostavlja račune VGB-ima. Integracija

dotatnih OIE u hrvatski EES može također značajno utjecati na povećanje troškova pomoćnih usluga i uravnoteženja sustava.

- **Raspoloživost i cijene električne energije na europskom tržištu i hidrološke okolnosti (dotoci vode)**

Cijene električne energije izložene su velikom utjecaju ponude i potražnje i raspoloživih proizvodnih kapaciteta u odnosu na rast potrošnje električne energije. Raspoloživost proizvodnih kapaciteta ima značajan utjecaj, kako na prihode od tržišnih funkcija jer utječe na tokove električne energije i tranzit kroz prijenosnu mrežu, tako i izravno na troškove nabave električne energije za potrebe Društva.

Hidrološke okolnosti također značajno utječu na tokove, uvoz-izvoz električne energije, ekstremne klimatološke okolnosti utječu na porast potražnje i raspoloživost EES-a, a sve zajedno ima utjecaj na povezane troškove pogona sustava tijekom godine.

- **Planiranje i nabava**

Pravodobno donošenje i financiranje planova redovnog poslovanja i investicija, te trajno praćenje i usklađivanje njihove realizacije predstavljaju temelj učinkovitog razvoja i održavanja prijenosnog sustava.

Za učinkovito ostvarenje svih planova poslovanja i razvoja, ključnu ulogu ima pravodobna organizacija i provedba postupaka javne nabave kojima stoga treba posvetiti posebnu pozornost. Značajni rizik pritom predstavljaju žalbeni postupci koje nije moguće predvidjeti, a koji onemogućavaju planiranu dinamiku realizacije.

Stupanjem na snagu ZJN 2016, postupak nabave postao je složeniji i multidisciplinarni te su nužne izmjene u organizaciji rada kao i ekipiranje radnika u broju razmjernom opsegu i složenosti planiranih postupaka nabave u godinama koje slijede. Tijekom 2018. godine povećani su kadrovski kapaciteti u Odjelu za nabavu, te su organizirani Odjeli za nabavu u Prijenosnim područjima. Početkom 2019. planira se i izmjena internih akata vezanih uz nabavu. Sve to trebalo bi unaprijediti i ubrzati nabavni proces u Društvu.

- **Rizik neraspoloživosti IT sustava i ugroze sigurnosti podataka**

Značajan rizik u tehnološkom i poslovnom funkcioniranju Društva predstavlja obrana sigurnosti informacijskog sustava odnosno zaštita od kibernetičkih napada od treće strane koji bi za posljedicu mogli imati onemogućavanje raspoloživosti i ugrozu integriteta IT sustava Društva, te se tom pitanju treba posvetiti velika pozornost.

- **Rizik kašnjenja u realizaciji SINCRO.GRID projekta**

Financiranje SINCRO GRID projekta i dinamički plan njegove realizacije odobreni su za razdoblje od četiri godine. Kašnjenja u projektu mogla bi uzrokovati i probleme u financiranju, pa stoga predstavljaju rizik koji treba smanjivati stalnim praćenjem i nadzorom tijekom projekta uključujući i korektivne mjere.

- **Rizik financiranja Projekta zamjene 110 kV podmorskih kabela**

S obzirom na svoju zahtjevnost i izuzetno visoki iznos ukupno potrebnih investicija (oko 490 mil. kuna) projekt zamjene kabela predstavlja poseban izazov i financijsko opterećenje za Društvo. Kako za ovu investiciju Društvo planira veći dio sredstava (oko 70%) osigurati korištenjem nepovratnih sredstava iz EU fondova, nemogućnost ostvarenja istih predstavlja financijski rizik za Društvo. U slučaju takvog rasplesa Društvo bi bilo primorano zadužiti se kod financijskih institucija.

- **Rizik povećanih zahtjeva za dalji priključak vjetroelektrana i solarnih elektrana na prijenosnu mrežu**

Tijekom 2018. godine iskazan je velik interes za priključak vjetroelektrana i solarnih elektrana kako na prijenosnu tako i na distribucijsku mrežu posebice u južnom dijelu EES-a. Zbog ograničenih prijenosnih kapaciteta na tom potezu za njihov priključak bit će nužna znatna pojačanja i dogradnje prijenosne mreže. S obzirom na očekivani pritisak investitora i institucija te nove projekte, Društvo treba pripremiti više scenarija za prihvatljivu dinamiku integracije OIE u sustav te komunikaciju s investitorima i javnošću. U okviru navedenih aktivnosti, naručena je izrada Studije mogućnosti integracije sunčevih elektrana u EES RH obzirom na ograničenja u prijenosnoj mreži, koja će pridonijeti procesu integracije OIE u sustav.

- **Rizik neriješenih imovinsko pravnih odnosa**

Rješavanje imovinsko pravnih odnosa je temeljni preduvjet realizacije plana investicija. Zbog brojnih razloga postupci njihovog rješavanja su vrlo složeni i dugotrajni. Budući imaju znatan utjecaj na realizaciju plana investicija njihovom rješavanju Društvo treba posvetiti posebnu pozornost.

- **Rizik neusklađenosti sa Općom uredbom o zaštiti podataka („GDPR“)**

Uredba (EU) br. 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka (Opća uredba o zaštiti podataka, engl. General Data Protection Regulation, GDPR) primjenjuje se od 25. svibnja 2018. g. na cijelom području EU.

Društvo je pripremio temeljne akte i procedure; Opću politiku zaštite osobnih podataka, Pravilnik o zaštiti osobnih podataka, Pravilnik o video nadzoru, sastavljene su klauzule o zaštiti osobnih podataka te su iste implementirane u ugovore (vezano uz javnu nabavu, zapošljavanje, radno pravne odnose, projekte financirane od strane EU), provedena je edukacija osoblja, a sve kako bi se smanjio rizik neusklađenosti s GDPR Uredbom.

Činjenica je da su za kršenje odredbi Uredbe propisane vrlo visoke kazne (mogu iznositi do 4% godišnjeg globalnog prometa ili 20 milijuna eura, ovisno koji je iznos veći) te kršenje istih predstavlja veliki financijski te poslovni rizik za Društvo.

Društvo redovito preispituje postojeće mjere zaštite i usklađenost s GDPR Uredbom te unapređuje iste (edukacija osoblja, unapređenje poslovnih procesa i IT sustava koji imaju doticaj s osobnim podacima itd.), kako bi se rizik neusklađenosti s GDPR-om sve na najmanju moguću mjeru.

- **Rizik poslovnog okruženja i regulacije**

Rizik poslovnog okruženja određen je političkim, gospodarskim i socijalnim uvjetima u državi i regiji, koji imaju utjecaja na poslovanje i uspješnost poslovanja domaćih poslovnih subjekata. Energetski je sektor, a posebno regulirane djelatnosti među kojima je i prijenos električne energije, podložan posebnoj regulaciji kojom se uređuju način i uvjeti obavljanja djelatnosti te koja u tom pogledu predstavlja regulatorni rizik.

- **Financijski rizici**

Uprava Društva prati i upravlja financijskim rizicima (tržišni rizik, kreditni rizik, rizik likvidnosti i rizik kamata) koji se odnose na poslovanje Društva.

Stanje na financijskim tržištima globalno i u RH može biti ograničavajući čimbenik za refinanciranje postojećih i osiguranje novih kreditnih aranžmana za financiranje planiranih investicijskih projekata.

Eventualni porast stopa EURIBOR može utjecati na povećanje troškova kamata kod kredita koji nemaju ugovorenu fiksnu kamatnu stopu. Za novo zaduživanje bitna je i premija rizika

države kao i kreditni rejting HEP-a, kao mogućeg osiguravatelja sredstava za investicije Društva, jer utječe na maržu koju financijske institucije traže iznad visine referentnih kamatnih stopa.

Dugoročni i kratkoročni krediti u najvećem dijelu vezani su za tečaj EUR. U slučaju pada vrijednosti kune očekuju se značajne negativne tečajne razlike koje povećavaju rashode, a pri otplati kredita povećava se odljev novčanih sredstava.

9. CILJEVI DRUŠTVA U BUDUĆEM RAZDOBLJU

Temeljna zadaća Društva, i u predstojećem razdoblju, bit će osiguranje pouzdanog pogona EES-a i sigurne opskrbe kupaca električnom energijom. U sljedećih deset godina realno je očekivati umjereni rast konzuma i eventualni umjereni porast naknade za korištenje prijenosne mreže, kojom je u znatnoj mjeri definiran i prihod Društva. U cilju realizacije temeljnih zadaća i održavanja investicijskog potencijala, Društvo će poduzimati mjere za smanjivanje ukupnih troškova poslovanja s naglaskom na smanjivanju troškova pomoćnih usluga, uravnoteženja i gubitaka.

Sigurnom i pouzdanom pogonu sustava će u znatnoj mjeri doprinijeti i projekt SINCRO.GRID kojim će se smanjiti previsoki naponi u sustavu i omogućiti efikasnije vođenje sustava i dalja integracija OIE.

S obzirom na ekonomske i tehničke značajke optimalno korištenje pomoćnih usluga, intenzivni razvoj tržišta, sve veći broj sudionika i transakcija na tržištu, sudjelovanje na burzi s predvidivim povezivanjem tržišta, te predstojeće uvođenje tržišta energije uravnoteženja javljaju se veći izazovi i rizici u poslovanju Društva. U tom smislu potrebno je sagledati potrebe i pravodobno povećati resurse Društva (kadrovi, informatička potpora) koji mogu uspješno odgovoriti novim izazovima i rizicima.

Društvo planira aktivnosti vezano na otvaranje tržišta energije uravnoteženja i pomoćnih usluga kroz osiguravanje novih mehanizama nabave. Tijekom 2018. godine nastavljaju se aktivnosti na pilot projektu upravljanja potrošnjom s ciljem poticanja sudjelovanja korisnika mreže koji u vlasništvu imaju uređaje za pružanje pomoćnih usluga u osiguravanju pomoćnih usluga. Također, u tijeku je više projekata na europskoj razini koji za cilj imaju optimiranje nabave energije uravnoteženja.

Nakon završetka procesa donošenja energetske propisa Europske unije u okviru paketa "Čiste energije za sve Europljane" koji se očekuje u proljeće 2019. godine, potrebno je intenzivirati aktivnosti na pripremama za njihovu provedbu na državnoj, regionalnoj i EU razini samostalno i u suradnji sa Agencijom te drugim relevantnim subjektima u RH i EU.

Značajna unaprjeđenja u srednjoročnom razdoblju, u smislu unifikacije i optimizacije procesa vezanih uz rad operatora sustava, očekuju se usvajanjem i primjenom odredbi pravila za mreže Europske unije koja su Uredbe i direktno su primjenjive u svim državama članicama, što će u konačnici rezultirati povećanjem sigurnosti opskrbe i integracije OIE te daljnjim razvojem tržišta električne energije u EU.

Osiguravanje energije za pokriće gubitaka, sukladno transparentnim, nepristranim i tržišnim načelima, jedna je od dužnosti HOPS u skladu sa člankom 28. ZoTEE-u te će HOPS nastaviti sustavno pratiti, analizirati i osiguravati energiju za pokriće gubitaka u prijenosnoj mreži kombiniranjem dugoročne i kratkoročne nabave.

U svrhu učinkovitog rješavanja pitanja imovinsko-pravnih odnosa, temeljnih preduvjeta za korištenje postojećih te izgradnju novih objekata prijenosne mreže, imenovan je poseban tim na razini Društva koji sustavno rješava otvorena pitanja na tom području i o tome redovno izvještava Upravu Društva. Društvo će također Ministarstvu zaštite okoliša i energetike

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o.

Izvešće posloводства za 2018. godinu

---

predložiti nužne izmjene i dopune zakonske regulative iz tog područja, koje imaju za cilj sustavno rješavanje ovog problema za svu linijsku infrastrukturu na državnoj razini.

Nakon uspješne realizacije projekta povezivanja hrvatskog i zapadnoeuropskog tržišta električne energije (MRC) nastavit će se s aktivnostima usmjerenim prema odabiru sljedećeg projekta povezivanja tržišta s nekim od preostalih susjeda.

Društvo će pristupiti formalizaciji inicijativa za integraciju SEE CAO sa JAO ili bar uključivanju i preostale (hrvatsko-bosanskohercegovačke) granice u JAO kako bi se optimirale potrebne aktivnosti Društva za dugoročne dodjele prekograničnih kapaciteta u skladu sa FCA.

Budući se i dalje može očekivati porast broja radnika u sjedištu Društva, u sljedećih pet godina razmotriti će se mogućnost izgradnje nove pogonsko-poslovne zgrade za PrP Zagreb na lokaciji transformatorske stanice Jarun u Zagrebu. Preseljenjem PrP-a Zagreb na novu lokaciju, u zgradama u sjedištu Društva smjestit će se svi ostali sektori te na taj način objediniti poslovni prostori i procesi.

Tijekom 2019. godine će se kroz dvije faze nastaviti proces restrukturiranja Društva. Tijekom prve faze osnovati će se Sektor za tržište električne energije kroz postupak izmjena i dopuna POIS-a Društva dok će u drugoj fazi cjelokupna organizacija Društva biti uređena na drugačiji način.

S obzirom na tehnološku razinu postojećeg poslovnog informatičkog sustava te sve veće potrebe i zahtjeve u pogledu efikasnosti i brzine poslovnih procesa, u predstojećem razdoblju planira se projekt zamjene poslovnog informatičkog sustava čime će se osigurati optimalni uvjeti za rad te učinkovito i racionalno odvijanje poslovnih procesa u Društvu.

Budući su vozila preduvjet za uspješno obavljanje djelatnosti, Društvo će kontinuirano obnavljati vozni park sa ciljem smanjenja ukupnih troškova održavanja i povećanja sigurnosti radnika Društva u prometu.

U aktualnom desetogodišnjem planu razvoja prijenosne mreže u razdoblju 2018.-2027. godine (kao i 10G planu koji je kod Agencije u postupku odobravanja), posebno treba naglasiti nekoliko značajnijih projekata.

To je u prvom redu nastavak aktivnosti, na realizaciji SINCRO.GRID projekta.

Najveći dio ovog projekta predstavlja ugradnja kompenzacijskih postrojenja u TS 400/220/110 kV Konjsko (SVC 250 MVar), TS 400/220/110 kV Melina (VSR 200 MVar) i TS 220/110 kV Mraclin (VSR 100 MVar), s priključkom na 220 kV razinu radi manjih očekivanih gubitaka i investicija u odnosu na priključak na 400 kV razinu. Time će se riješiti upravljanje i održavanje dozvoljenog naponskog profila u prijenosnoj mreži, posebice u 400 i 220 kV mreži, za duže razdoblje. U sklopu projekta predviđeno je i uključivanje vjetroelektrana u regulaciju napona sustava preko IT infrastrukture u vidu virtualnog prekograničnog kontrolnog centra sa zadaćom koordinirane i centralizirane koordinacije rada izvora jalove energije Hrvatskog i Slovenskog energetskog sustava. Također, sustav dinamičkog određivanja termičke moći vodova (DTR) omogućiti će, uvažavajući vremenske prilike koje direktno utječu na prijenosnu moć voda, optimalno iskorištavanje kapaciteta vodova te smanjenje potrebe za izgradnjom novih tj. zamjenom postojećih vodova.

Izgradnjom 400 kV polu-prstena oko zagrebačke mreže (izgradnja DV 2x400 kV Tumbri-lokacija Veleševac i prespajanje na postojeće 400 kV vodove prema TS Žerjavinec i TS Ernestinovo) u slijedećem petogodišnjem razdoblju, planira se riješiti problem mogućih preopterećenja i nepovoljnih kratkospojnih prilika u zagrebačkoj 110 kV prijenosnoj mreži zbog mogućih ispada DV 400 kV Tumbri –Žerjavinec, a uslijed kritičnih razina tranzita koji se već pojavljuju na ovomvodu.

Zamjena starih 110 kV podmorskih kabela između kopna i srednjodalmatinskih i kvarnerskih otoka, predstavlja prioritetnu investiciju Društva u slijedećem petogodišnjem razdoblju. Za

ovu investiciju HOPS planira veći dio sredstava (oko 70%) osigurati korištenjem nepovratnih sredstava iz EU fondova, o čemu se u trenutku izrade ovog izvještaja vode odgovarajuće aktivnosti s nadležnim ministarstvima Vlade RH. Projekt zamjene kabela s obzirom na svoju zahtjevnost i iznos investicije, predstavlja poseban izazov i financijsko opterećenje za Društvo.

U sklopu dugoročne obnove prijenosne mreže, veliki značaj i dalje ima projekt revitalizacije većeg broja postojećih 110 kV vodova koji se sastoji od zamjene dotrajalih dijelova, posebice vodiča, i neophodnog povećanja njihove prijenosne moći, primjenom novih tehnologija.

Bitan dio 10G plana također je i izgradnja značajnog broja novih transformatorskih stanica (npr. TS 220/110 kV Vodnjan), te izgradnja više novih TS 110/x kV, kao zajedničkih objekata s HEP – ODS-om.

Krajem promatranog razdoblja, sukladno dugoročnom ENTSO-E regionalnom planu razvoja prijenosne mreže za područje jugoistočne Europe (RG CSE), predviđa se početak izgradnje TS 400/220 kV Lika, na lokaciji Brinje-Brlog, kao neophodne pretpostavke za priključenje planiranih proizvodnih objekata i buduće interkonekcije 400 kV prema BiH (Banja Luka).

Projekt pojačanja postojeće 220 kV mreže i izgradnja novog 400 kV dalekovoda na potezu Konjsko – Brinje (Lika) – Melina, bit će u znatnoj mjeri uvjetovan planovima priključenja novih proizvodnih objekata, posebice vjetroelektrana.

10. ZAKLJUČAK

Temeljem navedenog vidljivo je da je Društvo u 2018. godini uspješno ispunilo svoje zakonom propisane zadaće i obveze, međunarodne obveze te ciljeve i zadatke postavljene Programom rada Uprave Društva za razdoblje 2018. - 2022. godine.

Električna energija u hrvatskom EES-u osigurava se proizvodnim kapacitetima u hrvatskom EES-u, kao i uvozom električne energije iz susjednih zemalja.

Za 2018. godinu, uspoređujući raspoložive prijenosne kapacitete i raspoložive proizvodne kapacitete sa srednjim satnim opterećenjima prijenosnog sustava vidljiva je dostatnost proizvodnih i uvoznih kapaciteta za osiguravanje potrebnih količina električne energije krajnjim kupcima. Ipak, hidrološke prilike u pojedinim dijelovima godine te neraspoloživost te cjenovna nekonkurentnost termoelektrana, uzrokovali su visok uvoz u hrvatski EES. U pojedinim pogonskim situacijama, dostatnost električne energije, promatrano isključivo hrvatski EES, nije bila zadovoljena. Tijekom godine nisu zabilježeni značajniji pogonski događaji s većom neisporukom električne energije.

Društvo, kroz mehanizme ENTSO/E-a, sudjeluje u analizama vezanima uz dostatnost kako na kratkoročnom tako i na srednjoročnom te dugoročnom planu. Planovi razvoja kontinuirano se prilagođavaju s ciljem osiguravanja sigurnosti opskrbe.

Za ocjenu poslovanja, odnosno za provođenje mjera i aktivnosti, na temelju utvrđenih poslovnih ciljeva u 2018. godini te daljnji razvoj Društva u budućnosti, ključne su bile sljedeće aktivnosti tijekom godine i događaji nakon isteka poslovne 2018. godine:

- ispunjavanje obvezujućih uvjeta u rokovima propisanim u Rješenju o izdavanju certifikata,
- visoka razina realizacije planova poslovanja i investicija,
- značajne promjene u području uravnoteženja EES-a uzrokovane stupanjem na snagu podzakonskih akata,
- izrada i donošenje 10G plana (na odobrenju kod Agencije),

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o. Izvršne poslovanje za 2018. godinu

---

- uredno i pravodobno ispunjavanje međunarodnih obveza Društva,
- nastavak realizacije projekta SINCRO.GRID ključnog za učinkovitiji pogon i vođenje EES-a te integraciju OIE i
- uspješno povezivanje hrvatskog dan unaprijed tržišta električne energije u multiregionalno povezano tržište električne energije.

Poslovanje i razvoj Društva kontinuirano se prilagođava postavljenim ciljevima i zadaćama uvjetovanim zahtjevima korisnika mreže, zakonodavnim i regulatornim okvirima te regionalnom i europskom okruženju.

Prilikom određivanja optimalnog razvoja prijenosne infrastrukture u budućem razdoblju posebnu pažnju kao i do sada Društvo će usmjeriti prema:

- postizanju zadovoljavajuće sigurnosti opskrbe kupaca na teritoriju RH,
- postizanju zadovoljavajuće pouzdanosti, raspoloživosti i dostatnosti hrvatske prijenosne mreže za nesmetano odvijanje aktivnosti svih sudionika na tržištu električne energije (proizvođača, trgovaca i opskrbljivača, te drugih subjekata),
- omogućavanju priključka novih korisnika na prijenosnu mrežu pod jednakim, razvidnim i ne diskriminirajućim uvjetima,
- kontroliranoj integraciji OIE u prijenosni sustav i
- definiranju konfiguracije prijenosne mreže u budućim vremenskim presjecima koja će biti dostatna i elastična da omogući ispunjenje prethodno navedenih zahtjeva u što većem rasponu djelovanja nesigurnih utjecajnih faktora.

U cilju nastavka poslovne uspješnosti u kontinuitetu, Uprava Društva nastavit će s odgovornim i sustavnim upravljanjem poslovanjem i rizicima. Posebna pažnja usmjerava se na: održavanje visokog stupnja pouzdanosti prijenosne mreže kao nacionalne infrastrukture od najvećeg značaja za RH i visoke razine sigurnosti opskrbe električnom energijom na razini hrvatskog prijenosnog sustava, zadržavanje troškova poslovanja na opravdanoj razini i osiguranje pravodobnog razvoja prijenosne mreže kontinuiranim investicijskim ulaganjima.

Zlatko Visković
Član Uprave

Mario Gudelj
Predsjednik Uprave

Zagreb, 17. travnja 2019. godine

Izjava odgovornosti Uprave

Uprava društva Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb, Kupska 4, (dalje u tekstu Društvo) je dužna osigurati da su godišnji financijski izvještaji za svaku financijsku godinu pripremljeni u skladu s važećim standardima financijskog izvještavanja usvojenim od strane Europske unije, pružaju istinit i objektivan prikaz financijskog stanja, rezultata poslovanja, promjena kapitala i novčanih tokova Društva za to razdoblje.

Društvo zasebno priprema i izdaje godišnje izvješće u skladu sa zakonskim i regulatornim odredbama.

Uprava opravdano očekuje da Društvo ima odgovarajuća sredstva za nastavak poslovanja u doglednoj budućnosti. Sukladno tomu, Uprava je izradila godišnje financijske izvještaje pod pretpostavkom vremenske neograničenosti poslovanja Društva.

Pri izradi godišnjih financijskih izvještaja Uprava je odgovorna:

- za odabir i potom dosljednu primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika;
- za davanje razumnih i razboritih prosudbi i procjena;
- za primjenu važećih standarda financijskog izvještavanja i za objavu i objašnjenje u godišnjim financijskim izvještajima svakog odstupanja koje je od materijalnog značaja; te
- izradu godišnjih financijskih izvještaja uz pretpostavku o neograničenosti vremena poslovanja, osim ako je pretpostavka neprimjerena.

Uprava je odgovorna za vođenje ispravnih računovodstvenih evidencija, koje će u bilo koje doba s prihvatljivom točnošću odražavati financijski položaj i rezultate poslovanja Društva, kao i njihovu usklađenost sa hrvatskim Zakonom o računovodstvu i Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja usvojenim od strane Europske unije. Uprava je također odgovorna za čuvanje imovine Društva pa stoga i za poduzimanje opravdanih mjera da bi se spriječile i otkrile prijevare i ostale nezakonitosti.

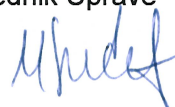
Uprava je također odgovorna i za pripremu i sadržaj izvješća poslovanja u skladu s člankom 21. hrvatskog Zakona o računovodstvu. Izvješće poslovanja prikazano na stranicama 1 do 40 i financijski izvještaji odobreni su od strane Uprave 17. travnja 2019. godine za podnošenje Nadzornom odboru.

Potpisali za i u ime Uprave:

Zlatko Visković
Član Uprave

Mario Gudelj
Predsjednik Uprave

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o.
Kupska 4
10 000 Zagreb
Republika Hrvatska
17. travnja 2019.

IZVJEŠĆE NEOVISNOG REVIZORA

Vlasniku društva HRVATSKI OPERATOR PRIJENOSNOG SUSTAVA d.o.o., Zagreb,

Izvešće o reviziji godišnjih financijskih izvještaja

Mišljenje

Obavili smo reviziju godišnjih financijskih izvještaja društva Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb, Kupska 4 ("Društvo") za godinu koja je završila 31. prosinca 2018., koji obuhvaćaju Izvještaj o financijskom položaju na 31. prosinca 2018., Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti, Izvještaj o promjenama kapitala i Izvještaja o novčanim tokovima za tada završenu godinu, kao i pripadajuće Bilješke uz godišnje financijske izvještaje, uključujući i sažetak značajnih računovodstvenih politika i ostalih objašnjenja.

Prema našem mišljenju, priloženi godišnji financijski izvještaji istinito i fer prikazuju financijski položaj Društva na 31. prosinca 2018., njegovu financijsku uspješnost i novčane tokove za tada završenu godinu u skladu s Zakonom o računovodstvu i Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja ("MSFI") koji su koji su utvrđeni od Europske komisije i objavljeni u službenom listu Europske unije.

Osnova za Mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu sa Zakonom o računovodstvu, Zakonom o reviziji i Međunarodnim revizijskim standardima ("MRevS-i"). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u našem Izvešću neovisnog revizora u odjeljku o revizorovim odgovornostima za reviziju godišnjih financijskih izvještaja. Neovisni smo od Društva u skladu s Kodeksom etike za profesionalne računovođe ("IESBA Kodeks") i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s IESBA Kodeksom. Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo dobili dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja koja su bila, po našoj profesionalnoj prosudbi, od najveće važnosti za našu reviziju godišnjih financijskih izvještaja tekućeg razdoblja i uključuju prepoznate najznačajnije rizike značajnog pogrešnog prikazivanja uslijed pogreške ili prijevare s najvećim učinkom na našu strategiju revizije, raspored raspoloživih naših resursa i utrošak vremena angažiranog revizijskog tima. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu naše revizije godišnjih financijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima, i mi ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima.

Primjena MSFI -ija 15-Prihodi na temelju ugovora sa kupcima	
Opis	Kako smo revidirali ključna revizijska pitanja
<p>Vidjeti Računovodstvene politike, bilješku 2.4. Promjene računovodstvenih politika i objava, bilješku 3.1. Priznavanje prihoda i bilješku 31. Ostale dugoročne obveze.</p> <p>Na dan 1.1.2018. godine stupio je na snagu Međunarodni standard financijskog izvještavanja 15 - Prihodi na temelju ugovora s kupcima koji u dijelu ugovora za priključke na mrežu prijenosa zamjenjuje IFRIC 18 - Prijenos imovine sa kupca. Sukladno odredbama MSFI-ija 15 priključenje na mrežu smatra se plaćanjem nepovratne naknade za priključenje na mrežu i slijedom toga, prihod se treba sustavno rasporediti kroz razdoblje korisnog vijeka upotrebe izgrađenog sredstva ili prenesenog sredstva koje se koristi za davanje stalne usluge, a naknada primljena od kupaca za priključenje evidentirati kao odgođeni prihod te priznavati kao prihod razdoblja istovremeno s amortizacijom imovine (priključaka) na koju se odnosi.</p> <p>Vežano za dosadašnji način priznavanja ovih prihoda, Društvo je s 1. siječnjem 2010. godine usvojilo tumačenje IFRIC 18 „Prijenos imovine s kupaca“ te u skladu sa njegovim odredbama naknade primljene od kupaca za priključenje od 1. srpnja 2009. godine evidentiralo kao prihod, u iznosu novca koji je primljen od kupca, u trenutku kada se kupac priključi na mrežu ili kada mu se omogući stalni pristup isporuci usluge. Društvo je, u skladu s prijelaznim odredbama MSFI 15 usvojilo pristup da prilikom prve primjene standarda kumulativni učinak prizna kao prepravak početnog stanja na dan 1. siječnja 2018 godine. Slijednom toga, kumulativni učinci prve primjene MSFI-ija 15 su:</p> <ul style="list-style-type: none"> - povećanje odgođenog prihoda za 316.450 tisuće kuna -povećanje odgođene porezne imovina za 18.445 tisuća kuna te - smanjenje zadržane dobiti u iznosu od 298.005 tisuća kuna <p>S obzirom na materijalni učinak i složenost primjene novog MSFI 15 s kupcima ovo pitanje bilo je od posebne važnosti za našu reviziju.</p>	<p>Naše revizijske procedure uključivale su, između ostalog:</p> <ul style="list-style-type: none"> • komunikacija s managementom vezano za njihovo razumijevanje primjene novog MSFI 15 • pregled ugovora s kupcima (priključci) i ocjenjivanje postojanja i cjelovitost populacije koja je predmet prilagodbe na MSFI 15, temeljene na našem poznavanju Društva i iskustvu industrije u kojoj djeluje • provjera kumulativnih učinaka prepravaka na dan 1. siječnja 2018. godine i ocjena cjelovitosti i točnosti izračuna • procjenu dizajna procesa postavljenih za obračun transakcija u skladu s novim standardom i IT sustava kako bi se podržala provedba novih zahtijeva • analiza uzorka ugovora o priključcima s naglaskom da li cijena transakcije uključuje značajnu komponentu financiranja • provjera adekvatnosti prezentacije i objavljivanja u godišnjim financijskim izvještajima. <p>Na temelju navedenog, uvjerali smo se u točnost i potpunost izračuna te prezentacije i objave početne primjene MSFI-ija 15 u godišnjim financijskim izvještajima za 2018. godinu</p>

Imovina u pripremi	
Opis	Kako smo revidirali ključna revizijska pitanja
<p>Vidjeti Računovodstvene politike, bilješku 3.5. Nekretnine, postrojenja i oprema bilješku 4. Ključne računovodstvene prosudbe i procjene i bilješku 17. Nekretnine, postrojenja i oprema</p> <p>Društvo je u godišnjim financijskim izvještajima na dan 31. prosinca 2018. godine iskazalo imovinu u pripremi u iznosu od 494.204 tisuće kuna (31. prosinca 2017. godine u iznosu od 502.597 tisuća kuna).</p> <p>Jedna od osnovnih zadaća Društva je održavanje, razvoj i izgradnja prijenosne mreže radi pouzdane i dostatne opskrbe korisnika. Investicije u prijenosnu mrežu temelje se na Desetogodišnjem Planu razvoja prijenosne mreže 2018. godine – 2027. godine.</p> <p>U glavnom se radi o višegodišnjim, tehnički kompleksnim projektima velike financijske vrijednosti čiji završetak u planiranim vremenskim i financijskim okvirima između ostalog ovisi i o usuglašavanju sa društvom HEP Operatorom distribucijskog sustava d.o.o., Zagreb u pogledu dinamike izgradnje i financiranja. Ovo također utječe i na kompleksnost aktiviranja sredstva i početak obračuna amortizacije.</p> <p>S obzirom na značajnost investicija u financijskim izvještajima Društva, ovo pitanje je od posebne važnosti za našu reviziju.</p>	<p>Naše revizijske procedure uključivale su, između ostalog:</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizirali smo zapisnike Uprave i Nadzornog odbora vezano uz informacije koje se odnose na planove investicija i odluke o investicijskim projektima • procjenu usklađenosti politike priznavanja nekretnina, postrojenja i opreme s relevantnim standardima financijskog izvještavanja; • pregled investicijskih projekata po odabranom uzorku uvidom u ugovore, ulazne račune, zapisnike o isporukama i sl. • analizirali objašnjenja stručnih sektora o trenutnom statusu i predviđenom završetku investicijskih projekata u tijeku • provjerili smo zahtijevane objave vezane za nekretnine, postrojenje i opreme u financijskim izvještajima kako bi utvrdili da su točne i potpune. <p>Našim revizorskim postupcima uvjerali smo se da je pozicija imovine u pripremi u materijalno značajnim stavkama evidentirana i objavljena u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja</p>

Sudski sporovi i potencijalne obveze	
Opis	Kako smo revidirali ključna revizijska pitanja
<p>Vidjeti Računovodstvene politike, bilješku 3.12. Rezerviranja, bilješku 4. Ključne računovodstvene prosudbe i procjene i bilješku 30. Rezerviranja u godišnjim financijskim izvještajima.</p> <p>Društvo je utvrdilo rezerviranje za potencijalne obveze po sudskim sporovima u kojima je Društvo tužena stranka na dan 31. prosinca 2018. godine u iznosu od 23.955 tisuća kuna (31. prosinca 2017. godine u iznosu od 25.291 tisuća kuna). Zbog svoje specifične djelatnosti, Društvo je izloženo značajnom broju dugotrajnih sudskih sporova (npr. naknade za izvlaštenje, naknade štete zbog požara itd) koji zahtijevaju složene procjene uz visoku razinu prosuđivanja i nesigurnosti, što može dovesti do evidentiranja značajnih pogrešnih iznosa troškova rezerviranja. Ishod sudskih postupka, izvan je kontrole Društva, te sukladno tome Uprava donosi procjene o ishodu sudskih sporova temeljem mišljenja interne pravne službe i vanjskih odvjetnika koji zastupaju Društvo.</p> <p>S obzirom na značajnost iznosa i složenost postupka procjene ishoda sporova, pitanje sudskih sporova i potencijalnih obveza bilo je od posebne važnosti za našu reviziju.</p>	<p>Naše revizijske procedure uključivale su, između ostalog:</p> <ul style="list-style-type: none"> • procjenu usklađenosti politike priznavanja rezerviranja po započetim sudskim sporovima s relevantnim standardima financijskog izvještavanja; • provjerili smo namjenu i prirodu materijalno značajnih rezerviranja • analiziranje odgovora odvjetnika na naše pisane upite te ostalih podloga koje je pripremio Društvo • provjerili smo realizaciju prethodno rezerviranih iznosa kako bismo procijenili točnost prethodnih prosudbi i procjena • provjerili smo zahtijevane objave vezane za rezerviranja u financijskim izvještajima kako bi utvrdili da su točne i potpune. <p>Našim revizorskim postupcima uvjerali smo se da su rezerviranja i razgraničenja troškova u materijalno značajnim stavkama evidentirana i objavljena u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja odgovarajuće objavljena u financijskim izvještajima.</p>

Ostala pitanja

Reviziju godišnjih financijskih izvještaja Društva za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. obavilo je revizorsko društvo KPMG Croatia d.o.o., Zagreb koje je u svom Izvješću neovisnog revizora od dana 12. travnja 2018. godine iskazalo nemodificirano mišljenje o tim godišnjim financijskim izvještajima.

Ostale informacije u Godišnjem izvješću

Uprava Društva je odgovorna za ostale informacije. Ostale informacije sadrže informacije uključene u Godišnje izvješće, ali ne uključuju godišnje financijske izvještaje i naše Izvješće neovisnog revizora o njima.

Naše mišljenje o godišnjim financijskim izvještajima ne obuhvaća ostale informacije, osim u razmjeru u kojem je to izričito navedeno u dijelu našeg Izvješća neovisnog revizora pod naslovom Izvješće o usklađenosti s ostalim zakonskim ili regulatornim zahtjevima, i mi ne izražavamo bilo koji oblik zaključka s izražavanjem uvjerenja o njima.

U vezi s našom revizijom godišnjih financijskih izvještaja, naša je odgovornost pročitati ostale informacije i razmotriti jesu li ostale informacije značajno proturječne godišnjim financijskim izvještajima ili našim saznanjima stečenih tijekom obavljanja revizije ili se drugačije čini da su značajno pogrešno prikazane. Ako, temeljeno na poslu kojeg smo obavili, zaključimo da postoji značajni pogrešni prikaz tih ostalih informacija, od nas se zahtijeva da izvijestimo tu činjenicu. U tom smislu, osim iznijetog u odjeljku Isticanje pitanja, mi nemamo nešto za izvijestiti.

Odgovornosti Uprave Društva i onih koji su zaduženi za upravljanje za godišnje financijske izvještaje

Uprava Društva je odgovorna za sastavljanje godišnjih financijskih izvještaja koji daju istinit i fer prikaz u skladu s MSFI-ima, i za one interne kontrole za koje Uprava Društva odredi da su potrebne za omogućavanje sastavljanja godišnjih financijskih izvještaja koji su bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijevare ili pogreške.

U sastavljanju godišnjih financijskih izvještaja, Uprava Društva je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Društva da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezana s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako Uprava Društva ili namjerava likvidirati Društvo ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Oni koji su zaduženi za upravljanje su odgovorni za nadziranje procesa financijskog izvještavanja kojeg je ustanovilo Društvo.

Revizorove odgovornosti za reviziju godišnjih financijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li godišnji financijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijevare ili pogreške i izdati Izvješće neovisnog revizora koje uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je viša razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRevS-ima uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prijevare ili pogreške i smatraju se značajni ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbroju, utječu na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovi tih godišnjih financijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tijekom revizije. Mi također:

- prepoznamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza godišnjih financijskih izvještaja, zbog prijevare ili pogreške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog uslijed prijevare je veći od rizika nastalog uslijed pogreške, jer prijevare može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola.
- stječemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u danim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Društva.
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila Uprava Društva.
- zaključujemo o primjerenosti korištene računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi Uprava Društva i, temeljeno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u

vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Društva da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pozornost u našem Izvešću neovisnog revizora na povezane objave u godišnjim financijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modificiramo naše mišljenje. Naši zaključci se temelje na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg Izvešća neovisnog revizora.

- Međutim, budući događaji ili uvjeti mogu uzrokovati da Društvo prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenom poslovanju.
- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj godišnjih financijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li godišnji financijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo s onima koji su zaduženi za upravljanje u vezi s, između ostalih pitanja, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama koji su otkriveni tijekom naše revizije.

Izvešće o drugim zakonskim zahtjevima

Izvešće temeljem zahtjeva iz Uredbe (EU) br. 537/2014

1. Na dan 25. travnja 2018. godine je godine imenovala nas je Skupština Društva temeljem prijedloga Nadzornog odbora Društva da obavimo reviziju godišnjih financijskih izvještaja za 2018. godinu.
2. Na datum ovog izvješća neprekinuto smo angažirani u obavljanju zakonske revizije Društva od revizije godišnjih financijskih izvještaja Društva za 2018. godinu do revizije godišnjih financijskih izvještaja Društva za 2018. godinu što ukupno iznosi 1 godinu.
3. Osim pitanja koja smo u našem izvješću neovisnog revizora naveli kao ključna revizijska pitanja unutar podnaslova Izvešće o reviziji godišnjih financijskih izvještaja nemamo nešto za izvijestiti u vezi s točkom (c) članka 10. Uredbe (EU) br. 537/2014.
4. Našom zakonskom revizijom godišnjih financijskih izvještaja Društva za 2018. godinu sposobni smo otkriti nepravilnosti, uključujući i prijevaru sukladno Odjeljku 225 Reagirane na nepoštivanje zakona i regulativa IESBA Kodeksa koji od nas zahtijeva da pri obavljanju revizijskog angažmana sagledamo je li Društvo poštivalo zakone i regulative za koje je opće priznato da imaju izravni učinak na određivanje značajnih iznosa i objava u njihovim godišnjim financijskim izvještajima, kao i druge zakone i regulative koji nemaju izravni učinak na određivanje značajnih iznosa i objava u njegovim godišnjim financijskim izvještajima, ali poštivanje kojih može biti ključno za operativne aspekte poslovanja Društva, njegovu sposobnost da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem ili da izbjegne značajne kazne.

Osim u slučaju kada naiđemo na, ili saznamo za, nepoštivanje nekog od prethodno navedenih zakona ili regulativa koje je očigledno beznačajno, prema našoj prosudbi njegovog sadržaja i njegovog utjecaja, financijskog ili drugačijeg, za Društvo, njegove dionike i širu javnost, dužni smo o tome obavijestiti Društvo i tražiti da istraži taj slučaj i poduzme primjerene mjere za rješavanje nepravilnosti te za sprečavanje ponovnog pojavljivanja tih nepravilnosti u budućnosti. Ako Društvo sa stanjem na datum revidirane bilance ne ispravi nepravilnosti temeljem kojih su nastali pogrešni prikazi u revidiranim godišnjim financijskim

izvještajima koji su kumulativno jednaki ili veći od iznosa značajnosti za financijske izvještaje kao cjelinu od nas se zahtijeva da modificiramo naše mišljenje u izvješću neovisnog revizora.

U reviziji godišnjih financijskih izvještaja Društva za 2018. godinu odredili smo značajnost za financijske izvještaje kao cjelinu u iznosu od 30.850.000 kuna koji predstavlja približno 1,8% od prihoda od prodaje zbog toga što ovi prihodi predstavljaju stabilan indikator poslovanja i uključuju ključne prihode od djelatnosti kojom se Društvo bavi, a to su prihod od prijenosa električne energije, prihod od isporučene električne energije uravnoteženja, prihod od prodaje prijenosnih kapaciteta na dražbi i prihod od međukompenzacijskog mehanizama.

5. Naše revizijsko mišljenje dosljedno je s dodatnim izvješćem za revizijski odbor Društva sastavljenim sukladno odredbama iz članka 11. Uredbe (EU) br. 537/2014.

6. Tijekom razdoblja između početnog datuma revidiranih godišnjih financijskih izvještaja Društva za 2018. godinu i datuma ovog izvješća nismo Društvu pružili zabranjene nerevizorske usluge i nismo u poslovnoj godini prije prethodno navedenog razdoblja pružali usluge osmišljavanja i implementacije postupaka internih kontrola ili upravljanja rizicima povezanih s pripremom i/ili kontrolom financijskih informacija ili osmišljavanja i implementacije tehnoloških sustava za financijske informacije, te smo u obavljanju revizije sačuvali neovisnost u odnosu na Društvo.

Izvješće temeljem zahtjeva iz Zakona o računovodstvu

1. Prema našem mišljenju, temeljeno na poslovima koje smo obavili tijekom revizije, informacije u izvješću posloводства Društva za 2018. godinu usklađene su s priloženim godišnjim financijskim izvještajima Društva za 2018. godinu;

2. Prema našem mišljenju, temeljeno na poslovima koje smo obavili tijekom revizije, izvješće posloводства Društva za 2018. godinu je sastavljeno u skladu sa Zakonom o računovodstvu.

3. Na temelju poznavanja i razumijevanja poslovanja Društva i njegova okruženja stečenog u okviru revizije, nismo ustanovili da postoje značajni pogrešni prikazi u izvješću posloводства Društva.

U Zagrebu, 17. travnja 2019. godine

Audit d.o.o.
Radnička cesta 54
10000 Zagreb

Darko Karić, direktor

Dubravka Tršinar, ovlaštenu revizor

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb

Izveštaj o sveobuhvatnoj dobiti

Za godinu završenu 31. prosinca 2018.

<i>(u tisućama kuna)</i>	Bilješke	2018.	2017.
Prihodi od prodaje - povezana društva	6,34	1.465.987	1.548.808
Prihodi od prodaje - izvan Grupe	6	249.151	283.671
Ostali poslovni prihodi - povezana društva	34	843	5.450
Ostali poslovni prihodi - izvan Grupe	7	39.535	16.350
		1.755.516	1.854.279
Utrošeni materijal i rezervni dijelovi	8	(16.485)	(18.734)
Troškovi usluga	9	(178.354)	(177.447)
Troškovi osoblja	10	(184.890)	(180.350)
Trošak amortizacije	15,16	(335.157)	(317.277)
Troškovi pomoćnih usluga sustava	11,34	(294.390)	(310.562)
Troškovi gubitaka na mreži prijenosa	11,34	(177.308)	(116.889)
Troškovi nabavke električne energije uravnoteženja	11,34	(177.284)	(218.200)
Ostali troškovi - povezana društva	34	(48.201)	(47.449)
Ostali rashodi poslovanja	12	(112.115)	(88.868)
		(1.524.184)	(1.475.776)
Dobit iz poslovanja		231.332	378.503
Financijski prihodi	13	9.074	7.448
Financijski rashodi	14	(24.321)	(32.323)
Neto gubitak iz financijskih aktivnosti		(15.247)	(24.875)
Dobit prije oporezivanja		216.085	353.628
Tekući porez	15	(39.877)	(64.611)
Dobit tekuće godine		176.208	289.017
Ostala sveobuhvatna dobit		-	-
Ukupno sveobuhvatna dobit		176.208	289.017

Priložene bilješke sastavni su dio ovih financijskih izvještaja.

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb

Izveštaj o financijskom položaju

Na dan 31. prosinca 2018. godine

<i>(u tisućama kuna)</i>	Bilješka	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
IMOVINA			
Nematerijalna imovina	16	20.481	20.313
Nekretnine, postrojenja i oprema	17	6.017.102	5.938.888
Predujmovi za nekretnine, postrojenja i opremu	18	3.617	4.577
Ulaganje u nekretnine	19	4.440	4.403
Ulaganje u povezana društva	20	591	-
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	21	40.157	40.157
Potraživanja od prodaje stanova	22	1.282	1.893
Odgodena porezna imovina	15	46.964	22.861
Ukupna dugotrajna imovina		6.134.634	6.033.092
Zalihe	23	10.515	11.527
Potraživanja od kupaca	24	30.756	37.698
Potraživanja od povezanih društava	34	314.306	343.986
Ostala kratkotrajna imovina	25	36.134	15.911
Dani depoziti i pozajmice	26	15.167	13.318
Novac i novčani ekvivalenti	27	156.881	144.502
Ukupna kratkotrajna imovina		563.759	566.942
UKUPNA AKTIVA		6.698.393	6.600.034
KAPITAL I OBVEZE			
Upisani kapital	28	4.929.195	4.929.195
Rezerve	28	5.523	5.523
Zadržana dobit		167.220	289.017
Ukupno kapital i rezerve		5.101.938	5.223.735
Podzajam i obveze prema povezanim društvima	29	419.667	501.350
Rezerviranja	30	70.457	71.277
Ostale dugoročne obveze	31	447.923	89.892
Ukupne dugoročne obveze		938.047	662.519
Podzajam i obveze prema povezanim društvima	29	75.898	114.242
Rezerviranja	30	1.853	3.983
Obveze prema dobavljačima	32	241.769	206.933
Obveze prema povezanim društvima	34	236.060	308.409
Ostale kratkoročne obveze	33	102.828	80.213
Ukupne kratkoročne obveze		658.408	713.780
UKUPNO KAPITAL I OBVEZE		6.698.393	6.600.034

Priložene bilješke sastavni su dio ovih financijskih izvještaja.

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb

Izveštaj o promjenama u glavnici

Za godinu završenu 31. prosinca 2018.

<i>(u tisućama kuna)</i>	Upisani kapital	Rezerve	Zadržana dobit	Ukupno
Stanje 31. prosinca 2016.	<u>4.364.392</u>	<u>5.523</u>	<u>271.673</u>	<u>4.641.588</u>
Isplata dobiti HEP d.d.	-	-	(1)	(1)
Povećanje temeljnog kapitala unosom stvari	293.131	-	-	293.131
Prijenos reinvestirane dobiti u kapital	271.672	-	(271.672)	-
Dobit tekuće godine	-	-	289.017	289.017
Stanje 31. prosinca 2017.	<u>4.929.195</u>	<u>5.523</u>	<u>289.017</u>	<u>5.223.735</u>
Učinak prve primjene MSFI 15 na 01. siječnja 2018. godine	-	-	(298.005)	(298.005)
Dobit tekuće godine	-	-	176.208	176.208
Stanje 31. prosinca 2018.	<u>4.929.195</u>	<u>5.523</u>	<u>167.220</u>	<u>5.101.938</u>

Priložene bilješke sastavni su dio ovih financijskih izvještaja.

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb

Izveštaj o novčanom toku

Za godinu završenu 31. prosinca 2018.

<i>(u tisućama kuna)</i>	2018.	2017.
Neto dobit poslovne godine	176.208	289.017
<i>Usklađenja:</i>		
Tekući porez	39.877	64.611
Amortizacija	335.157	317.277
Povećanje rezerviranja	(2.950)	8.312
Neto gubitak iz financijskih aktivnosti	15.247	24.875
Knjigovodstvena vrijednost rashodovane imovine	9.172	5.885
Povećanje ispravka vrijednosti zaliha	1.632	678
Višak po inventuri materijalne imovine	-	(1.382)
Ispravak vrijednosti potraživanja od kupaca, neto	(895)	633
Umanjenje vrijednosti financijske imovine	1.409	6.000
Umanjenje vrijednosti ulaganja u nekretnine	(37)	6.321
Novčani tijek ostvaren u poslovnim aktivnostima prije promjena u obrtnom kapitalu	<u>574.820</u>	<u>722.227</u>
(Povećanje) / smanjenje potraživanja od kupaca	16.331	(21.146)
(Povećanje) / smanjenje potraživanja od povezanih društava	(162.696)	(190.653)
(Povećanje) / smanjenje ostalih potraživanja	(7.239)	(5.241)
Smanjenje potraživanja za prodane stanove	611	430
(Povećanje)/Smanjenje zaliha	(831)	1.114
(Smanjenje) / povećanje obveza prema dobavljačima	33.120	(10.621)
(Smanjenje) / povećanje obveza prema povezanim društvima	(22.553)	(24.471)
Povećanje ostalih obveza	49.795	21.791
Novčani tijekovi iz poslovnih aktivnosti	<u>481.358</u>	<u>493.430</u>
Primljene kamate	581	636
(Plaćanje) / povrat s osnove obračuna poreza na dobit	(44.118)	(1.728)
(Povećanje) / smanjenje predujmova za materijalnu imovinu	960	(885)
Udjel u povezanim društvima	(2.000)	(118)
Neto izdaci za depozite	(4.849)	(2.455)
(Dani) / Vraćeni krediti	3.000	(3.000)
Kupnja nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalne imovine	(422.500)	(443.465)
Novčani tijekovi korišteni u aktivnostima ulaganja	<u>(468.926)</u>	<u>(451.015)</u>
Isplata dividende vlasniku	-	(1)
Plaćene kamate	(53)	(315)
Novčani tijekovi iz financijskih aktivnosti	<u>(53)</u>	<u>(316)</u>
Neto povećanje novčanih sredstava	12.379	42.099
Novac i novčani ekvivalenti, početak godine	<u>144.502</u>	<u>102.403</u>
Novac i novčani ekvivalenti, kraj godine	<u>156.881</u>	<u>144.502</u>

Priložene bilješke sastavni su dio ovih financijskih izvještaja

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje

Za godinu završenu 31. prosinca 2018.

---

1. OPĆENITO

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb ("Društvo") je društvo s ograničenom odgovornošću osnovano u Republici Hrvatskoj u 2005. godini. Osnivač Društva i jedini vlasnik je Hrvatska elektroprivreda d.d. ("Matica" ili "HEP d.d."), u vlasništvu Republike Hrvatske. Društvo je registrirano kod Trgovačkog suda u Zagrebu, Republika Hrvatska (matični broj 01924427). Na dan 31. prosinca 2018. godine Društvo je prosječno imalo 1.123 zaposlenih (2017:1.105 zaposlenih).

Društvo je registrirano za prijenos električne energije, a usluge prijenosa je do 30. lipnja 2013. godine obavljalo isključivo za Maticu HEP d.d.

Društvo ima određene poslovne odnose sa ostalim društvima unutar HEP Grupe. Odnosi s povezanim stranama navedeni su u bilješki 34.

Na dan 31. prosinca 2018. godine članice HEP Grupe su sljedeća ovisna društva:

Članice Grupe	Zemlja	Osnovna djelatnost
Hrvatska elektroprivreda d.d.	Hrvatska	Proizvodnja i distribucija električne energije
HEP - Proizvodnja d.o.o.	Hrvatska	Proizvodnja električne energije i topline
Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o.	Hrvatska	Prijenos električne energije
HEP- Operator distribucijskog sustava d.o.o. (HEP-ODS)	Hrvatska	Distribucija električne energije
HEP Opskrba d.o.o.	Hrvatska	Opskrba električnom energijom
HEP Elektra d.o.o.	Hrvatska	Opskrba električnom energijom
HEP – Toplinarstvo d.o.o.	Hrvatska	Proizvodnja i distribucija toplinske energije
HEP – Plin d.o.o.	Hrvatska	Distribucija plina
HEP ESCO d.o.o.	Hrvatska	Financiranje projekata energetske učinkovitosti
Plomin Holding d.o.o.	Hrvatska	Razvoj infrastrukture okolnog područja Plomina
CS Buško Blato d.o.o.	BiH	Održavanje opreme hidroelektrana
HEP – Upravljanje imovinom d.o.o.	Hrvatska	Usluge odmora i rekreacije
HEP Telekomunikacije d.o.o.	Hrvatska	Telekomunikacijske usluge
HEP NOC Velika	Hrvatska	Usluge smještaja i školovanja
HEP – Obnovljivi izvori energije d.o.o.	Hrvatska	Proizvodnja električne energije
HEP –Trgovina d.o.o.	Hrvatska	Trgovina električnom energijom i optimiranje rada elektrana
HEP – Energija d.o.o.	Slovenija	Trgovanje električnom energijom
HEP – Magyarorszag Energia KFT	Mađarska	Trgovanje električnom energijom
HEP– Energija d.o.o. Mostar	BIH	Trgovanje električnom energijom
HEP– Energija d.o.o. Beograd	Srbija	Trgovanje električnom energijom
HEP Energija sh.p.k.	Kosovo	Trgovanje električnom energijom

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2018.

---

1. OPĆENITO (nastavak)

Organi Društva

Skupština Društva

Skupštinu Društva čini osnivač društva putem svog zastupnika:

Frane Barbarić	Predsjednik	od 1. siječnja 2018. godine
Perica Jukić	Predsjednik	od 12. rujna 2014. godine 31. prosinca 2017. godine

Nadzorni odbor

Članovi Nadzornog odbora u 2018. i 2017. godini

Kažimir Vrankić	Predsjednik	od 4. travnja 2016. godine
Alina Kosek	Član	od 4. travnja 2016. godine
Marijan Kalea	Član	od 26. kolovoza 2017. godine
Ante Pavić	Član	od 4. travnja 2016. godine
Sandro Abram	Član (predstavnik radnika)	od 1. siječnja 2019. godine
Denis Geto	Član (predstavnik radnika)	od 21. svibnja 2014. godine do 31. ožujka 2018. godine
Dinko Andabaka	Član (predstavnik radnika)	od 1. travnja 2018. godine do 31. prosinca 2018.

Uprava u 2018. i 2017. godini

Mario Gudelj	Predsjednik	od 16. travnja 2018. godine
Zlatko Visković	Član	od 16. travnja 2018. godine
Ivica Modrić	Član	od 16. travnja 2018. godine do 11. travnja 2019. godine (vidi bilješku 37.)
Miroslav Mesić	Predsjednik	od 2. rujna 2013. godine do 15. travnja 2018. godine
Zdeslav Čerina	Član	od 2. rujna 2013. godine do 15. travnja 2018. godine
Darko Belić	Član	od 2. rujna 2013. godine do 15. travnja 2018. godine

2. OSNOVE PRIPREME

2.1. Izjava o usklađenosti

Financijski izvještaji pripremljeni su u skladu s Zakonom o računovodstvu i Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja ("MSFI") koji su koji su utvrđeni od Europske komisije i objavljeni u službenom listu Europske unije. Društvo ne priprema konsolidirane financijske izvještaje budući da koristi izuzeće prema Međunarodnom računovodstvenom standardu ("MRS") 27 Konsolidirani i pojedinačni financijski izvještaji jer je Društvo u cijelosti ovisno društvo Hrvatska elektroprivreda d.d., društva registriranog u Zagrebu, Hrvatska. HEP d.d. priprema financijske izvještaje koji uključuju konsolidirane financijske izvještaje pripremljene u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja.

2.2. Osnove mjerenja

Financijski izvještaji sastavljeni su uz primjenu temeljne računovodstvene pretpostavke nastanka poslovnog događaja po kojem se učinci transakcija priznaju kada su nastali i iskazuju u financijskim izvještajima za razdoblje na koje se odnose, te uz primjenu temeljne računovodstvene pretpostavke vremenske neograničenosti poslovanja.

Financijski izvještaji pripremljeni su na načelu povijesnog troška, izuzev ulaganja u nekretnine koje je iskazano po fer vrijednosti. Metode korištene za mjerenje fer vrijednosti objašnjene su u bilješci 5. uz godišnje financijske izvještaje.

2.3. Funkcionalna valuta i valuta prikazivanja

Financijski izvještaji pripremljeni su u hrvatskoj valuti, kuni (kn), koja je također funkcionalna valuta, zaokruženo na najbližu tisuću.

Financijski izvještaji Društva sastavljeni su u hrvatskim kunama kao funkcionalnoj, odnosno izvještajnoj valuti Društva. Financijski izvještaji prezentirani su u tisućama hrvatskih kuna ('000 HRK), koja je, s obzirom da je to valuta u kojoj je iskazana većina poslovnih događaja Društva, ujedno i funkcionalna valuta Društva. Na dan 31. prosinca 2018. godine tečaj za 1 USD i 1 EUR iznosio je 6,47 HRK odnosno 7,42 HRK (31. prosinca 2017. godine: 6,27 HRK odnosno 7,51 HRK).

2. OSNOVE PRIPREME (nastavak)

2.4. Promjene računovodstvenih politika i objava

Društvo je prvi put primijenilo sljedeće standarde i dodatke za godišnje izvještajno razdoblje koje počinje 1. siječnja 2018. godine:

- *MSFI 9 Financijski instrumenti*
- *MSFI 15 Prihodi od ugovora s kupcima*
- *Klasifikacija i mjerenje transakcija plaćanja temeljenih na dionicama - Dodaci MSFI-ju 2*
- *Godišnja poboljšanja za izvještajni ciklus od 2014. do 2016. godine*
- *Prijenos na ulaganje u nekretnine - Dodaci MRS-u 40*
- *Tumačenje 22 Transakcije u stranoj valuti i predujmovi*

Društvo je nakon usvajanja MSFI-ja 9 i MSFI-ja 15 moralo promijeniti svoje računovodstvene politike i provesti određena retroaktivna usklađenja. Osim ovoga, većina ostalih gore navedenih dodataka nije imala utjecaja na iznose priznate u prethodnim razdobljima i ne očekuje se da će značajno utjecati na tekuće ili buduća razdoblja.

Usvajanje MSFI 9 Financijski instrumenti

Na datum početne primjene, 1. siječnja 2018. godine, financijski instrumenti su bili kako slijedi:

	Kategorija mjerenja		Knjigovodstveni iznos		
	Original (MRS 39)	Novo (MSFI 9)	Original (MRS 39)	Novo (MSFI 9)	MSFI 9 efekt
<i>(u tisućama kuna)</i>					
Dugotrajna imovina					
Vlasnički instrumenti	Raspoloživo za prodaju	Fer vrijednost kroz OSD	40.157	40.157	-
Potraživanja od prodaje stanova	Amortizirani trošak	Amortizirani trošak	1.893	1.893	-
Kratkotrajna imovina					
Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja	Amortizirani trošak	Amortizirani trošak	397.595	424.320	-
Bankovni depoziti	Amortizirani trošak	Amortizirani trošak	15.911	15.911	-
Novac i novčani ekvivalenti	Amortizirani trošak	Amortizirani trošak	144.502	144.502	-
Ukupno					-

U srpnju 2014. godine, Odbor za međunarodne računovodstvene standarde izdao je Međunarodni standard financijskog izvještavanja (MSFI 9) "Financijski instrumenti". Primjena standarda obvezna je za izvještajna razdoblja počevši od ili nakon 1.siječnja 2018. godine. Standard uvodi novi pogled na klasifikaciju i mjerenje financijskih instrumenata i zamjenjuje MRS 39. Društvo je usvojilo standard MSFI 9 Financijski instrumenti sa 1. siječnjem 2018. godine te prva i kontinuirana primjena standarda nije pokazala značajne posljedice za godišnje financijske izvještaje. Značajne nove računovodstvene politike primijenjene u tekućem razdoblju iskazane su u bilješci 3.13. i 3.14 uz godišnje financijske izvještaje i u bilješci 5. uz godišnje financijske izvještaje.

2. OSNOVE PRIPREME (nastavak)

2.4. Promjene računovodstvenih politika i objava (nastavak)

Usvajanje MSFI 15 Prihodi od ugovora s kupcima

Usvajanjem MSFI-ja 15 došlo je do promjena u računovodstvenim politikama i usklađenja u godišnjim financijskim izvještajima u dijelu priznavanja prihoda od priključaka. Prema ovom standardu, prihod koji proizlazi iz plaćanja naknade za priključenje na mrežu je povezan s budućim ugovorom o korištenju mreže i ugovorom o opskrbi električnom energijom te se treba sustavno rasporediti kroz razdoblje korisnog vijeka upotrebe izgrađenog sredstva ili prenesenog sredstva koje se koristi za davanje stalne usluge, a naknada primljena od kupaca za priključenje evidentirati kao odgođeni prihod te priznavati kao prihod razdoblja istovremeno s amortizacijom imovine (priključaka) na koju se odnosi. Vežano za dosadašnji način priznavanja ovih prihoda, Društvo je s 1. siječnjem 2010. godine usvojilo tumačenje IFRIC 18 „Prijenos imovine s kupaca“ te u skladu sa njegovim odredbama naknade primljene od kupaca za priključenje od 1. srpnja 2009. godine evidentiralo kao prihod, u iznosu novca koji je primljen od kupca, u trenutku kada se kupac priključi na mrežu ili kada mu se omogući stalni pristup isporuci usluge. Do trenutka usvajanja IFRIC-a 18 „Prijenos imovine s kupaca“ naknade za priključenje, razgraničavale su se kroz očekivani vijek uporabe imovine, što je politika koja se i nakon usvajanja IFRIC-a 18 „Prijenos imovine s kupaca“ nastavila primjenjivati na naknade za priključenje primljene prije 1. siječnja 2010. godine.

Prema odredbama MSFI-a 15 obzirom na povezanost ugovora o priključenju i ugovora o isporuci električne energije, za imovinu knjiženu prema IFRIC-u 18 koja još nije u cijelosti amortizirana provedeni su prepravci zadržane dobiti za dio prihoda koji je priznat u trenutku priključenja na mrežu što se odnosi na priključke evidentirane u razdoblju 1. srpnja 2009. godine do 31. prosinca 2017. godine. Primjenjujući točku C3. (b) MSFI -ja 15. o retroaktivnoj primjeni s kumulativnim učinkom početne primjene standarda na datum 01. siječnja 2018. godine, Društvo je za razdoblje završeno s 31.12.2018. godine prepravilo početno stanje 1. siječnja 2018. godine na sljedećim pozicijama: odgođeni prihod je povećan za 316.450 tisuća kuna, odgođena porezna imovina je povećana za 18.445 tisuća kuna, preneseni gubitak je evidentiran u iznosu 298.005 tisuća kuna.

Na datum prve primjene 1. siječnja 2018. godine na iznose Izvješća o financijskom položaju / Balance su napravljene sljedeće prilagodbe:

	MRS 18/ IFRIC 18	MSFI 15	MSFI 15
	Knjigovodstveni	Učinci prve	Knjigovodstveni
	iznos	primjene	iznos
	31. prosinca		1. siječnja
	2017.godine		2018. godine
	u tisućama kuna	u tisućama kuna	u tisućama kuna
Odgođena porezna imovina	22.861	18.445	41.306
Ostale dugoročne obveze (Odgođeni prihod za imovinu primljenu bez naknade)	70.093	316.450	386.543
Zadržana dobit	289.017	(298.005)	(8.988)

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2018.

2. OSNOVE PRIPREME (nastavak)

2.4. Promjene računovodstvenih politika i objava (nastavak)

Usvajanje MSFI 15 Prihodi od ugovora s kupcima (nastavak)

Efekti usvajanja MSFI-ija 15 u odnosu na dosadašnju primjenu MRS-a18/ IFRIC-a 18 na Izvješće o financijskom položaju / Bilancu prikazani su u sljedećoj tabeli:

	2018. godina	2018. godina	Razlika
<i>(u tisućama kuna)</i>	MSFI 15	MRS 18/IFRIC 18	
Nematerijalna imovina	20.481	20.481	-
Nekretnine, postrojenja i oprema	6.017.102	6.017.102	-
Predujmovi za nekretnine, postrojenja i opremu	3.617	3.617	-
Ulaganje u nekretnine	4.440	4.440	-
Ulaganje u povezana društva	591	591	-
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	40.157	40.157	-
Potraživanja od prodaje stanova	1.282	1.282	-
Odgodena porezna imovina	46.964	28.519	18.445
Ukupna dugotrajna imovina	6.134.634	6.116.189	18.445
Zalihe	10.515	10.515	-
Potraživanja od kupaca	30.756	30.756	-
Potraživanja od povezanih društava	314.306	314.306	-
Potraživanje za porez na dobit	12.984	2.285	10.699
Ostala kratkotrajna imovina	23.150	23.150	-
Dani depoziti i pozajmice	15.167	15.167	-
Novac i novčani ekvivalenti	156.881	156.881	-
Ukupna kratkotrajna imovina	563.759	553.060	10.699
UKUPNA AKTIVA	6.698.393	6.669.249	29.144
Osnivački kapital	4.929.195	4.929.195	0
Rezerve	5.523	5.523	0
Zadržana dobit	167.220	513.958	(346.738)
Ukupna kapital	5.101.938	5.448.676	(346.738)
Podzajam i obveze prema povezanim društvima	419.667	419.667	0
Rezerviranja	70.457	70.457	0
Ostale dugoročne obveze	447.923	85.459	362.464
Ukupne dugoročne obveze	938.047	575.583	362.464
Podzajam i obveze prema povezanim društvima	75.898	75.898	0
Rezerviranja	1.853	1.853	0
Obveze prema dobavljačima	241.769	241.769	0
Obveze prema povezanim društvima	236.060	236.060	0
Ostale kratkoročne obveze	102.828	89.410	13.418
Ukupne kratkoročne obveze	658.408	644.990	13.418
UKUPNO KAPITAL I OBVEZE	6.698.393	6.669.249	29.144

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2018.

2. OSNOVE PRIPREME (nastavak)

2.4. Promjene računovodstvenih politika i objava (nastavak)

Usvajanje MSFI 15 Prihodi od ugovora s kupcima (nastavak)

Efekti usvajanja MSFI-ija 15 u odnosu na dosadašnju primjenu MRS-a18/ IFRIC-a 18 na Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti prikazani su u sljedećoj tabeli:

(u tisućama kuna)	2018. godina MSFI15	2018. godina MRS 18/IFRIC 18	Razlika
Prihodi od prodaje - povezana društva	1.465.987	1.527.419	(61.432)
Prihodi od prodaje - izvan Grupe	249.151	260.569	(11.418)
Ostali poslovni prihodi - povezana društva	843	843	0
Ostali poslovni prihodi - izvan Grupe	39.535	26.117	13.418
	1.755.516	1.814.947	(59.431)
Utrošeni materijal i rezervni dijelovi	(16.485)	(16.485)	-
Troškovi usluga	(178.354)	(178.354)	-
Troškovi osoblja	(184.890)	(184.890)	-
Trošak amortizacije	(335.157)	(335.157)	-
Troškovi pomoćnih usluga sustava	(294.390)	(294.390)	-
Troškovi gubitaka na mreži prijenosa	(177.308)	(177.308)	-
Troškovi nabavke električne energije uravnoteženja	(177.284)	(177.284)	-
Ostali troškovi - povezana društva	(48.201)	(48.201)	-
Ostali rashodi poslovanja	(112.115)	(112.115)	-
	(1.524.184)	(1.524.184)	-
Dobit iz poslovanja	231.332	290.763	(59.431)
Financijski prihodi	9.074	9.074	-
Financijski rashodi	(24.321)	(24.321)	-
Neto gubitak iz financijskih aktivnosti	(15.247)	(15.247)	-
Dobit prije oporezivanja	216.085	275.516	(59.431)
Tekući porez	(39.877)	(50.575)	10.698
Dobit tekuće godine	176.208	224.941	(48.733)
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	-
Ukupno sveobuhvatna dobit	176.208	224.941	(48.733)

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2018.

---

2. OSNOVE PRIPREME (nastavak)

2.4. Promjene računovodstvenih politika i objava (nastavak)

Usvajanje MSFI 15 Prihodi od ugovora s kupcima (nastavak)

Utjecaj usvajanja MSFI 9 i MSFI 15 na zadržanu dobit Društva na 31. prosinca 2017. godine i 1. siječnja 2018. godine je kako slijedi:

	u tisućama kuna
Zadržana dobit na 31. prosinca 2017. godine	289.017
Priznavanje odgođenih prihoda od naknade za priključke	(298.005)
Ukupno utjecaj MSFI 15	<u>(298.005)</u>
Utjecaj MSFI 9	-
Zadržana dobit na 1.siječnja 2018. godine	(8.988)

2.5. Novi standardi i tumačenja objavljenih standarda koji još nisu usvojeni

Objavljeno je nekoliko novih standarda i smjernica koji nisu obvezni za izvještajna razdoblja koja završavaju 31. prosinca 2018. godine i koje Društvo nije ranije usvojilo. Ne očekuje se da će ovi standardi i tumačenja imati značajan utjecaj na financijske izvještaje Društva.

- **MSFI 16 - Najmovi (na snazi za godišnja razdoblja koja počinju na dan ili nakon 1. siječnja 2019. godine)**

U siječnju 2016. godine, Odbor za međunarodne računovodstvene standarde je izdao MSFI 16 "Najmovi". Standard će stupiti na snagu prvi put za financijske godine koje počinju na dan ili nakon 1. siječnja 2019. godine. MSFI 16 definira pravila priznavanja, mjerenja, prezentacije i objava za najmove obiju ugovornih strana, odnosno kupca („najmoprimca“) i dobavljača („najmodavca“). Sukladno novom standardu najmoprimci većinu najmova trebaju priznati u svojim financijskim izvještajima. Na sve najmove će se primjenjivati jedinstveni računovodstveni model, s određenim izuzecima. Računovodstveni tretman najmova kod najmodavca neće se značajno mijenjati. Uprava je odlučila da neće primjenjivati novi standard za najmove retroaktivno u potpunosti već će se koristiti odredba o izuzeću za najmoprimca, također poznatu kao modificirana retrospektivna metoda. Prilikom prelaska na novi standard, obveze za plaćanje temeljem postojećih operativnih najmova biti će diskontirana korištenjem odgovarajuće inkrementalne stope zaduživanja i biti će priznata kao obveza za najam. Imovina s pravom korištenja iskazivat će u iznosu obveze za najam usklađena za iznos unaprijed plaćenih ili obračunatih plaćanja za najam.

Na temelju trenutne procjene Uprave, Društvo ne očekuje da će prelazak na novi standard od 1. siječnja 2019. godine imati značajne materijalne učinke na financijske izvještaje Društva.

Najveći dio najmova Društva odnosi se na najam na najam poslovnih prostora i ostalih nekretnina.

2. OSNOVE PRIPREME (nastavak)

2.5. Novi standardi i tumačenja objavljenih standarda koji još nisu usvojeni (nastavak)

- **MSFI 17: Ugovori o osiguranju**

Standard je na snazi za godišnja razdoblja koja počinju na dan ili nakon 1. siječnja 2021. Ranija primjena je dopuštena ako su primijenjeni i MSFI 15 Prihodi od ugovora s kupcima i MSFI 9 Financijski instrumenti. MSFI 17 Ugovori o osiguranju utvrđuju načela za priznavanje, mjerenje, prezentiranje i objavljivanje ugovora o osiguranju u okviru opsega standarda. Cilj MSFI-ja 17 je osigurati da subjekt pruži relevantne informacije koje vjerno predstavljaju te ugovore. Ti podaci pružaju osnovu za korisnike financijskih izvješća da procijene učinak ugovora o osiguranju na financijski položaj, financijski rezultat i novčane tokove subjekta. Ovo tumačenje još nije usvojeno u Europskoj uniji.

- **Značajke prijevremene otplate s negativnom naknadom (Izmjene i dopune MSFI-ja 9)**

Izmjene i dopune stupaju na snagu za godišnja razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2019. uz dopuštenu raniju primjenu. Izmjenjuje postojeće zahtjeve u MSFI 9 u vezi s otkaznim pravima kako bi se omogućilo mjerenje po amortiziranom trošku (ili, ovisno o modelu poslovanja, po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit) čak i u slučaju negativnih naknada.

- **Dugoročni interesi u pridruženim društvima i zajedničkim ulaganjima (Izmjene i dopune MRS-a 28)**

Izmjene i dopune su na snazi za godišnja razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2019. uz dopuštenu raniju primjenu. Pojašnjava da subjekt primjenjuje MSFI 9 Financijski instrumenti na dugoročne udjele u pridruženom društvu ili zajedničkom pothvatu koji čine dio neto ulaganja u pridruženo društvo ili zajednički pothvat, ali na koji se ne primjenjuje metoda udjela. Ove izmjene i dopune još nisu usvojene u Europskoj uniji.

2. OSNOVE PRIPREME (nastavak)

2.6. Korištenje procjena i prosudbi

Priprema financijskih izvještaja u skladu s MSFI zahtjeva od Uprave stvaranje prosudbi, procjena i pretpostavki koje utječu na primjenu politika i iznosa objavljenih za imovinu i obveze, prihode i troškove. Procjene i uz njih vezane pretpostavke temelje se na povijesnom iskustvu i raznim ostalim čimbenicima, za koje se smatra da su razumni u danim okolnostima, rezultat kojih čini polazište za stvaranje procjena o vrijednosti imovine i obveza, koje se ne mogu dobiti iz drugih izvora. Stvarni rezultati mogu se razlikovati od takvih procjena.

Spomenute procjene i uz njih vezane pretpostavke predmet su redovitog pregleda. Utjecaj korekcije procjene priznaje se u razdoblju u kojem je procjena korigirana ukoliko korekcija utječe samo na razdoblje u kojem je napravljena ili u razdoblju u kojem je napravljena korekcija i budućim razdobljima ukoliko korekcija utječe na tekuće i buduća razdoblja.

Prosudbe koje je Uprava napravila u primjeni MSFI, a koje imaju značajan utjecaj na financijske izvještaje i prosudbe kod kojih je rizik da će doći do materijalno značajnih korekcija u idućoj godini visok, navedene su u bilješci 4.

3. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Slijedi prikaz značajnih računovodstvenih politika usvojenih za pripremu ovih financijskih izvještaja. Ove računovodstvene politike dosljedno su primjenjivane od strane Društva za sva razdoblja uključena u ove izvještaje.

3.1. Priznavanje prihoda

Osnovna djelatnost Društva je vođenje elektroenergetskog sustava i pogona prijenosnog sustava Republike Hrvatske s međusobno povezanim prijenosnim sustavima, odnosno s distribucijskim sustavom u Republici Hrvatskoj.

Sukladno novom MSFI 15, glede priznavanja ugovora s kupcima Društvo primjenjuje model pet koraka;

1. Utvrditi ugovor s kupcem
2. Utvrditi obveze isporuke u ugovoru
3. Utvrditi cijenu transakcije
4. Dodijeliti cijenu transakcije obvezama isporuke u ugovoru
5. Priznati prihod kada (ili kako) subjekt ispuni obvezu isporuke

Prihodi se priznaju za svaku zasebnu obvezu isporuke u ugovoru u iznosu cijene transakcije. Cijena transakcije je iznos naknada u ugovoru na koju Društvo očekuje da ima pravo u zamjenu za prijenos obećane robe ili usluga kupca.

Novi standard nije imao značajan utjecaj na priznavanje prihoda od naknade za korištenje prijenosne mreže, prihoda od ITC sporazuma, prihoda od prekograničnog prijenosnog kapaciteta i prihoda od električne energije uravnoteženja odnosno priznavanje prihoda odvija se u isto vrijeme kao kada je na snazi bio MRS 18- Prihodi. Međutim, kako je objašnjeno niže u tekstu imao je značajan utjecaj na priznavanje prihoda od priključka zbog bitno drugačije tretmana priznavanja prihoda u odnosu na IFRIC 18 - Prijenos imovine sa kupca koji je Društvo primjenjivalo do. 1. siječnja 2018. godine.

Prihodi od naknade za korištenje prijenosne mreže

Od 2016. godine naknade Društva temelje na energetske podacima ostvarene prodaje kupcima, Metodologiji za određivanje tarifnih stavki za prijenos električne energije i Odluci o iznosu tarifnih stavki za prijenos električne energije koje donosi Hrvatska energetska regulatorna agencija (HERA). U 2017. i 2018. godini društvo priznaje prihode na isti način kao i u 2016. godini. HERA je 13. prosinca 2018. godine godine donijela Odluku kojom su promijenjene tarifne stavke za prijenos električne energije u 2019. godini.

3. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.1. Priznavanje prihoda (nastavak)

Prihod od ITC sporazuma

Društvo, kao Operator prijenosnog sustava (Transmission System Operator), potpisnik je ITC sporazuma (ITC Clearing and Settlement Agreement) temeljem kojeg ostvaruje prihod kao naknadu za pokriće troškova nastalih uslijed tranzita električne energije. Prihodi od ITC mehanizma određuju se na bazi metodologije utvrđene od strane ETSO (European Transmission System Operators), a prema Uredbi 1228/2003 Europskog parlamenta i Vijeća o uvjetima pristupa mreži za prekograničnu razmjenu električne energije.

Prihod od prekograničnog prijenosnog kapaciteta

Tijekom 2017. i 2018. godine bilateralna i multilateralna dodjela prekograničnih prijenosnih kapaciteta na granicama Republike Hrvatske sa susjednim operatorima prijenosa odvija se prema posebnim Pravilima o dodjeli prekograničnih prijenosnih kapaciteta, zasebno za jednu ili više granica i u skladu s Pravilima o korištenju prekograničnih prijenosnih kapaciteta koja reguliraju korištenje kapaciteta na granicama sa susjednim operatorima sustava.

Prihod od električne energije uravnoteženja

U 2015. godini Društvo prihode od električne energije uravnoteženja ostvaruje prodajom električne energije uravnoteženja subjektima odgovornima za odstupanje (SOZO) sukladno važećim Pravilima o uravnoteženju elektroenergetskog sustava, Metodologiji za određivanje cijena za obračun električne energije uravnoteženja subjektima odgovornim za odstupanje i Ugovorima o električnoj energiji uravnoteženja sklopljenim sa SOZO-ima, te u skladu s Dodatkom 1. do 5. Ugovora za pružanje pomoćnih usluga potpisanim s HEP Proizvodnjom d.o.o.

U razdoblju do 1. rujna 2016. godine Društvo ostvaruje prihode od uravnoteženja na isti način kao i u 2015. godini, no zbog promjene podzakonskih akata od 1. rujna 2016. godine Društvo ostvaruje prihode od električne energije uravnoteženja prodajom električne energije uravnoteženja Voditeljima bilančnih grupa (VBG) sukladno važećim Pravilima o uravnoteženju elektroenergetskog sustava, Metodologiji za određivanje cijena za obračun električne energije uravnoteženja i Ugovorima o odgovornosti za odstupanje sklopljenim s VBG, te u skladu s Dodatkom 1. do 5. Ugovora za pružanje pomoćnih usluga potpisanim s HEP Proizvodnjom d.o.o.

3. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.1. Priznavanje prihoda (nastavak)

Od 1. siječnja 2017. godine Društvo ostvaruje prihode od pružanja usluge uravnoteženja i obračuna električne energije uravnoteženja prodajom električne energije Voditeljima bilančnih grupa (VBG) sukladno važećim Pravilima o uravnoteženju elektroenergetskog sustava, Metodologiji za određivanje cijena za obračun električne energije uravnoteženja, Ugovorima o odgovornosti za odstupanje sklopljenim s VBG, te u skladu sa setom ugovora o pomoćnim uslugama sustava sklopljenima s HEP Proizvodnjom d.o.o.

Prihodi od naknada za priključenje – primjena novog Međunarodnog standarda financijskog izvještavanja 15 Prihodi na temelju ugovora s kupcima

Do 1. siječnja 2010. godine naknade primljene od kupaca, tj. naknade za priključenje, razgraničavale su se kroz očekivani vijek uporabe imovine, što je politika koja se još uvijek primjenjuje na naknade za priključenje primljene prije 1. siječnja 2010. godine.

Društvo je s 1. siječnjem 2010. godine usvojilo tumačenje IFRIC 18 „Prijenos imovine s kupaca“, što je u skladu s hrvatskim propisima. Tumačenje IFRIC 18 razjašnjava zahtjeve utvrđene MSFI-jevima u pogledu načina obračuna ugovora po kojima subjekt od kupca dobiva neku stavku nekretnine, postrojenja i opreme ili novac za njihovu izgradnju, a koju zauzvrat koristi za priključenje kupca na mrežu ili da bi kupcu omogućio stalan pristup isporuci dobara, odnosno usluga. Kad neki predmet nekretnine, postrojenja i opreme prenesen s kupca udovoljava definiciji imovine, Društvo ga je dužno iskazati u svojim financijskim izvještajima.

Naknade primljene od kupaca za priključenje od 1. srpnja 2009. godine knjižile su se kao prihod, u iznosu novca koji je primljen od kupca, u trenutku kada se kupac priključi na mrežu ili kada mu se omogući stalni pristup isporuci usluge.

Na dan 1.1.2018. godine stupio je na snagu Međunarodni standard financijskog izvještavanja 15 (dalje MSFI 15) Prihodi na temelju ugovora s kupcima koji u dijelu ugovora za priključke na mrežu prijenosa zamjenjuje IFRIC 18. Sukladno odredbama MSFI 15 priključenje na mrežu smatra se plaćanjem nepovratne naknade za priključenje na mrežu koja je povezana s budućim ugovorom o korištenju mreže i ugovorom o opskrbi električnom energijom. Slijedom toga, razdoblje priznavanja prihoda od naknade za priključak produžava se i nakon početnog ugovornog razdoblja s obzirom da je kupac temeljem realizacije ugovora o priključenju stekao pravo na korištenje prijenosne mreže i dalje na opskrbu električnom energijom. Prihod se stoga treba sustavno rasporediti kroz razdoblje korisnog vijeka upotrebe izgrađenog sredstva ili prenesenog sredstva koje se koristi za davanje stalne usluge, a naknada primljena od kupaca za priključenje evidentirati kao odgođeni prihod te priznavati kao prihod razdoblja istovremeno s amortizacijom imovine (priključaka) na koju se odnosi.

3. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.1. Priznavanje prihoda (nastavak)

Budući da navedene odredbe standarda predstavljaju promjenu dosadašnjeg načina evidencije prihoda od naknade za priključenje te vraćanje na način evidentiranja prihoda prije 2009. godine i primjene IFRIC-a 18, standard zahtjeva retroaktivnu primjenu. Temeljem navedenoga kao što je objašnjeno u bilješci 2.4. Društvo je priznalo kumulativni učinak početne primjene ovog standarda kao prepravak početnog stanja zadržane dobiti, odgođene porezne imovine i odgođenog prihoda. Prema odredbama MSFI-a 15 obzirom na povezanost ugovora o priključenju i ugovora o isporuci električne energije, za imovinu knjiženu prema IFRIC-u 18 koja još nije u cijelosti amortizirana provedeni su prepravci zadržane dobiti za dio prihoda koji je priznat u trenutku priključenja na mrežu što se odnosi na priključke evidentirane u razdoblju 1.7.2009. do 31.12.2017. godine.

Društvo je za razdoblje završeno s 31.12.2018. godine prepravilo početno stanje 1.1.2018. godine na sljedećim pozicijama: odgođeni prihod je povećan za 316.450 tisuće kuna, odgođena porezna imovina je povećana za 18.445 tisuća kuna, preneseni gubitak je evidentiran u iznosu 298.005 tisuća kuna.

Financijski prihodi

Financijski prihodi sastoje se od prihoda od kamata na investirana sredstva, promjene fer vrijednosti financijske imovine iskazane po fer vrijednosti u računu dobiti i gubitka te dobitaka od tečajnih razlika. Prihod od kamate priznaje se u trenutku kada nastaje, koristeći metodu efektivne kamatne stope. Prihodi od dividendi priznaju se kada je ustanovljeno pravo na isplatu dividende.

3.2. Transakcije i stanja u stranim valutama

Transakcije u stranim valutama izražene su u funkcionalnoj valuti upotrebom tečajne liste važeće na dan transakcije. Monetarna imovina i obveze izražene u stranoj valuti na datum izvještavanja preračunate su u funkcionalnu valutu upotrebom tečajne liste važeće na datum izvještavanja. Dobici ili gubici od tečajnih razlika koji nastaju prilikom podmirenja tih transakcija te iz preračuna monetarne imovine i obveza denominiranih u stranim valutama, priznaju se u dobit ili gubitak.

Nemonetarna imovina i stavke koje se mjere po povijesnom trošku strane valute ne preračunavaju se po novim tečajevima. Nemonetarna imovina i obveze denominirane u stranoj valuti prikazane prema povijesnom trošku, preračunate su u funkcionalnu valutu upotrebom tečajne liste važeće na dan transakcije.

3.3. Najmovi

Društvo nema sklopljenih ugovora o financijskim najmovima s trećim osobama.

Najmovi u kojima Društvo ne snosi bitan udio rizika i koristi vlasništva klasificiraju se kao operativni najmovi. Plaćanja po osnovi operativnih najмова iskazuju se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti prema pravocrtnoj metodi u razdoblju trajanja najma.

3. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.1. Priznavanje prihoda (nastavak)

3.4. Nematerijalna imovina

Dugotrajna nematerijalna imovina uključuje software te ulaganja na tuđoj imovini radi stjecanja prava, a kapitaliziraju se do iznosa za koji su vjerojatne buduće ekonomske koristi te ako će iste pritjecati u Društvo. Naknadni troškovi vezani uz kapitaliziranu nematerijalnu imovinu priznaju se u knjigovodstveni iznos stavki samo ako povećavaju buduće ekonomske koristi povezane sa sredstvom te ako će iste pritjecati u Društvo. Svi ostali troškovi predstavljaju trošak unutar dobiti ili gubitka u razdoblju kad su nastali.

Amortizacija se obračunava koristeći linearnu metodu otpisa kroz procijenjeni korisni vijek trajanja pojedine imovine. Nematerijalna imovina amortizira se od datuma kada je raspoloživa za upotrebu. Procijenjeni korisni vijek trajanja nematerijalne imovine je kako slijedi:

Software	5 godina
Ulaganja na tuđoj imovini radi stjecanja prava	25 godina

3. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.5. Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazani su po trošku nabave umanjenom za akumuliranu amortizaciju i akumulirana umanjena vrijednosti imovine, ako postoje. Trošak nabave obuhvaća sve troškove koji se mogu izravno povezati s dovođenjem sredstva u radno stanje za namjeravanu upotrebu.

Imovina u pripremi se ne amortizira. Amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme obračunava se primjenom pravocrtne metode u svrhu alokacije troška te imovine tijekom njenog procijenjenog korisnog vijeka uporabe kako slijedi:

Građevinski objekti (nekretnine i građevinski dijelovi objekata i postrojenja za prijenos električne energije)	10-40 godina
Oprema (oprema postrojenja i objekata za prijenos električne energije)	5-40 godina
Inventar i ostala oprema (uredska i oprema računskih centara, namještaj i motorna vozila)	5-20 godina

Korisni vijek uporabe pregledava se na svaki izvještajni datum i po potrebi usklađuje. U slučaju da je knjigovodstveni iznos imovine veći od procijenjenog nadoknadivog iznosa, razlika se otpisuje do nadoknadivog iznosa.

Dobici i gubici nastali prodajom utvrđeni su kao razlika između prihoda od prodaje i knjigovodstvene vrijednosti prodanog sredstva te se priznaju unutar dobiti ili gubitka u sklopu ostalih prihoda/troškova.

Naknadni izdaci uključuju se u knjigovodstvenu vrijednost imovine ili se, po potrebi, priznaju kao zasebna imovina samo ako će Društvo imati buduće ekonomske koristi od spomenute imovine te ako se trošak imovine može pouzdano mjeriti. Knjigovodstvena vrijednost zamijenjenog dijela prestaje se priznavati. Svi ostali troškovi održavanja terete izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti u financijskom razdoblju u kojem su nastali. U situacijama u kojima je nedvojbeno da su troškovi rezultirali povećanjem budućih ekonomskih koristi za koje se očekuje da će se ostvariti uporabom stavke nekretnina, postrojenja i opreme iznad njenih izvorno procijenjenih mogućnosti, oni se kapitaliziraju kao dodatni trošak nekretnina, postrojenja i opreme. Troškovi prihvatljivi za kapitalizaciju obuhvaćaju troškove periodičnih, unaprijed planiranih značajnijih pregleda i remonta nužnih za daljnje poslovanje.

3. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.6. Umanjenje vrijednosti nefinancijske imovine

Na svaki izvještajni dan, Društvo provjerava knjigovodstvene iznose svoje nefinancijske imovine (izuzev zaliha i odgođene porezne imovine koje se razmatraju) kako bi utvrdilo postoje li naznake da je došlo do gubitaka zbog umanjenja vrijednosti. Ako takve naznake postoje, procjenjuje se nadoknadivi iznos sredstva da bi se mogli odrediti eventualni gubici nastali zbog umanjenja. Ako nadoknadivi iznos nekog sredstva nije moguće procijeniti, Društvo procjenjuje nadoknadivi iznos jedinice koja stvara novac kojoj to sredstvo pripada. Ako je moguće odrediti realnu i dosljednu osnovu za raspoređivanje, imovina Društva se također raspoređuje na pojedine jedinice koje stvaraju novac ili, ako to nije moguće, na najmanju skupinu jedinica koje stvaraju novac za koju je moguće odrediti realnu i konzistentnu osnovu raspoređivanja.

Nematerijalna imovina neodređenog vijeka uporabe i nematerijalna imovina koja još nije raspoloživa za uporabu se testira na umanjenje jednom godišnje te kada postoji naznaka o mogućem umanjenju imovine.

Nadoknadivi iznos je veći iznos uspoređujući fer vrijednost umanjenu za troškove prodaje i vrijednost imovine u uporabi. Za potrebe procjene vrijednosti u uporabi, procijenjeni budući novčani tokovi diskontiraju se do sadašnje vrijednosti primjenom diskontne stope prije oporezivanja koja odražava sadašnju tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca i rizike specifične za to sredstvo za koje procjene budućih novčanih tokova nisu bile usklađene. Ako je nadoknadivi iznos nekog sredstva (ili jedinice koja stvara novac) procijenjen na iznos niži od knjigovodstvenog, knjigovodstveni iznos toga sredstva (jedinice koja stvara novac) umanjuje se do nadoknadivog iznosa. Gubici od umanjenja vrijednosti priznaju se odmah kao rashod, osim kod sredstva iskazanog u revaloriziranom iznosu, u kojem slučaju se gubitak od umanjenja iskazuje kao smanjenje vrijednosti proizašlo iz revalorizacije sredstva.

Kod naknadnog poništenja gubitka od umanjenja vrijednosti, knjigovodstveni iznos sredstva (jedinice koja generira novac) povećava se do revidiranog procijenjenog nadoknadivog iznosa toga sredstva na način da uvećana knjigovodstvena vrijednost ne premašuje knjigovodstvenu vrijednost koja bi bila utvrđena da u prethodnim godinama nije bilo priznatih gubitaka od umanjenja na tom sredstvu (jedinici koja generira novac). Poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti odmah se priznaje kao prihod, osim ako se predmetno sredstvo ne iskazuje u revaloriziranom iznosu, u kom slučaju se poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti iskazuje kao povećanje uslijed revalorizacije.

3. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.7. Ulaganje u nekretnine

Ulaganja u nekretnine uključuju nekretnine koje se drže radi zarade putem iznajmljivanja ili povećanja njihove tržišne vrijednosti ili u obje svrhe. Ugrađena oprema smatra se sastavnim dijelom ulaganja u nekretnine. Trošak nabave uključuje sve troškove koji su direktno povezani s nabavkom te imovine. Ulaganja u nekretnine u pripremi tj. izgradnji klasificiraju se kao dugotrajna materijalna imovina sve dok ne budu spremna za upotrebu. Nakon početnog priznavanja, ulaganja u nekretnine se vrednuju po fer vrijednosti. Dobici i gubici uslijed promjena fer vrijednosti ulaganja u nekretnine priznaju se u dobit i gubitak razdoblja u kojem su nastali.

Troškovi zamjene pojedine stavke ulaganja u nekretnine priznaju se u knjigovodstvenu vrijednost te imovine ako je vjerojatno da će buduće ekonomske koristi koje su sadržane u toj stavci imovine pritjecati u Društvo te se njihova vrijednost može pouzdano izmjeriti. Troškovi redovnog održavanja ulaganja u nekretnine priznaju se unutar računa dobiti i gubitka kako nastaju. Investicijska nekretnina se prestaje priznavati, tj. isknjižava se, prodajom ili trajnim povlačenjem iz uporabe, kao i kad se od njenog otuđenja ne očekuju buduće ekonomske koristi. Svaka dobit, odnosno svaki gubitak nastao isknjiženjem nekretnine, a utvrđuje se kao razlika između neto priljeva ostvarenih prodajom i neto knjigovodstvene vrijednosti predmetne nekretnine, uključuje se u dobit i gubitak razdoblja u kojem se nekretnina prestala priznavati.

3.8. Ulaganja u povezana društva

(i) *Ovisna društva*

Ovisna društva su sva društva (uključujući i društva s posebnom namjenom) nad kojima Društvo ima kontrolu nad financijskim i poslovnim politikama, što u pravilu uključuje više od pola glasačkih prava. Postojanje i učinak potencijalnih prava glasa koja se mogu iskoristiti ili zamijeniti razmatraju se prilikom procjene ima li Društvo kontrolu nad drugim poslovnim subjektom. Ulaganja u ovisna društva početno se priznaju po trošku, a naknadno po trošku umanjenom za umanjenja vrijednosti. Testiranje ulaganja u ovisna društva na umanjenje vrijednosti provodi se na godišnjoj razini (računovodstvena politika 3.13).

(ii) *Pridružena društva*

Pridružena društva su ona u kojima Društvo ima značajan utjecaj, ali nema kontrolu, što u pravilu uključuje 20% do 50% prava glasa. Ulaganja u pridružena društva početno se priznaju po trošku, a naknadno po trošku umanjenom za umanjenja vrijednosti. Testiranje ulaganja u pridružena društva na umanjenje vrijednosti provodi se na godišnjoj razini (računovodstvena politika 3.13).

3. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.9. Zalihe

Zalihe sadrže uglavnom elektromaterijal, rezervne dijelove za elektromaterijal i sitni inventar, a iskazane su po nižoj vrijednosti od troška nabave utvrđenog na temelju prosječne ponderirane cijene umanjene za ispravak vrijednosti zastarjelih zaliha i neto ostvarive vrijednosti. Trošak nabave uključuje fakturirani iznos i druge troškove koji su nastali izravno u svezi s dovođenjem zaliha na određenu lokaciju i uporabno stanje. Neto ostvariva vrijednost predstavlja procjenu prodajne cijene u redovnom tijeku poslovanja umanjenu za varijabilne troškove prodaje.

Uprava provodi ispravak vrijednosti zaliha na temelju pregleda ukupne starosne strukture zaliha, te na temelju pregleda značajnih, pojedinačnih iznosa uključenih u zalihe. Sitan inventar i alati u potpunosti se otpisuju prilikom stavljanja u uporabu.

3.10. Novac i novčani ekvivalenti

Novac i novčani ekvivalenti obuhvaćaju gotovinu, depozite kod banaka po viđenju i ostale kratkotrajne visoko likvidne instrumente s rokovima naplate do tri mjeseca ili kraće.

3.11. Primanja zaposlenih

(i) *Obveze za mirovine i ostale obveze nakon umirovljenja*

U toku redovnog poslovanja prilikom isplata plaća Društvo u ime svojih radnika koji su članovi obveznih mirovinskih fondova obavlja redovita plaćanja doprinosa sukladno zakonu. Obvezni mirovinski doprinosi fondovima iskazuju se kao dio troška plaća kada se obračunaju. Društvo nema obvezu osigurati bilo koja druga primanja radnika nakon njihova umirovljenja vezano uz mirovine iz obveznih mirovinskih fondova.

Obveza se odnosi na sve osobe koje su u radnom odnosu temeljem ugovora o radu. Navedeni doprinosi se uplaćuju u određenom postotnom iznosu utvrđenom na temelju bruto plaće. Doprinosi u ime posloprimca i u ime poslodavca obračunavaju se kao trošak razdoblja u kojem su nastali (vidi bilješku 11).

	2018.	2017.
Doprinos za mirovinsko osiguranje	20%	20%
Doprinos za zdravstveno osiguranje	15%	15%
Doprinos za fond za zapošljavanje	1,7%	1,7%
Ozljede na radu	0,5%	0,5%

3. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.11. Primanja zaposlenih (nastavak)

(ii) *Otpremnine kod prestanka radnog odnosa*

Obveze za otpremnine priznaju se kad Društvo prekine radni odnos radnika prije redovnog datuma umirovljenja ili odlukom radnika da dragovoljno prihvati prekid radnog odnosa u zamjenu za naknadu. Društvo priznaje obveze za otpremnine kada je dokazivo preuzelo obvezu da prekine radni odnos sa sadašnjim radnicima, na osnovu detaljnog formalnog plana bez mogućnosti da od njega odustane ili osigurava otpremnine kao rezultat ponude da potakne dragovoljno raskidanje radnog odnosa.

(iii) *Redovne otpremnine kod odlaska u mirovinu*

Otpremnine koje dospijevaju u razdoblju duljem od 12 mjeseci nakon izvještajnog datuma, diskontiraju se na njihovu sadašnju vrijednost temeljem aktuarskog izračuna koji se izrađuje na kraju svakog izvještajnog razdoblja te koji koristi pretpostavke o broju radnika za koje se procjenjuje da će ostvariti pravo na otpremninu pri redovnoj mirovini, procijenjeni trošak navedenih otpremnina te diskontnu stopu koja je slična prosječnoj očekivanoj stopi prinosa na ulaganje u državne obveznice u Republici Hrvatskoj koje kotiraju na tržištu i kod kojih su valute i rokovi dospijeća u skladu s valutama i procijenjenim trajanjem obveze za isplatom primanja. Aktuarski dobiti i gubici koji proizlaze iz usklada i promjena temeljenih na iskustvu u aktuarskim pretpostavkama knjiže se odmah unutar dobiti ili gubitka.

(iv) *Redovne otpremnine kod odlaska u mirovinu*

Temeljem trenutno važećeg kolektivnog ugovora (u primjeni od 1. siječnja 2018. godine) radnici prilikom odlaska u mirovinu imaju pravo na redovnu otpremninu u iznosu 1/8 bruto prosječne mjesečne plaće isplaćene zaposleniku za prethodna tri mjeseca prije prestanka ugovora o radu, a za svaku navršenu godinu neprekidnog trajanja radnog odnosa kod poslodavca. Spomenuti Kolektivni ugovor vrijedio je do 31. prosinca 2019. godine.

(v) *Dugoročna primanja radnika*

Društvo priznaje obvezu za dugoročna primanja radnika (jubilarne nagrade) ravnomjerno u razdoblju u kojem je nagrada ostvarena na temelju stvarnog broja godina radnog staža. Nagrada za dugogodišnji rad iznosi od 1.500 do 5.500 kuna neto za rad u Društvu od 10 do 45 godina neprekidnog radnog odnosa kod poslodavca. Obvezu za dugoročna primanja radnika mjeri nezavisni aktuar na kraju svakog izvještajnog razdoblja koristeći pretpostavke o broju radnika kojima navedena primanja treba isplatiti, procijenjeni trošak navedenih primanja te diskontne stope koja je određena kao prosječna očekivana stopa prinosa na ulaganju u državne obveznice. Aktuarski dobiti i gubici koji proizlaze iz usklada i promjena temeljenih na iskustvu u aktuarskim pretpostavkama knjiže se odmah unutar dobiti ili gubitka.

3. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.11. Primanja zaposlenih (nastavak)

(vi) *Kratkoročna primanja radnika*

Društvo priznaje rezerviranje za bonuse zaposlenicima kada postoji ugovorna obveza ili praksa iz prošlosti na temelju koje je nastala izvedena obveza.

3.12. Rezerviranja

Rezerviranje je priznato kad Društvo ima sadašnju obvezu (zakonsku ili izvedenu) koja je nastala kao rezultat prošlih događaja te je vjerojatno (više da nego ne) da će odljev sredstava biti potreban da se podmiri ta obveza, a pouzdano se može procijeniti iznos obveze. Rezerviranja se preispituju na izvještajni dan te se usklađuju s procjenom temeljenom na trenutno najboljim saznanjima. Kad je iznos smanjenja vrijednosti novca značajan, iznos rezerviranja je sadašnja vrijednost troškova za koje se očekuje da će nastati kako bi se podmirila obveza, utvrđenih korištenjem procijenjene bez rizične kamatne stope kao diskontne stope. Kad se koristi diskontiranje, svake se godine utjecaj diskontiranja knjiži kao financijski trošak te je iskazana vrijednost rezerviranja povećana svake godine za proteklo vrijeme.

3.13. Financijska imovina

Društvo je usvojilo MSFI 9 – Financijski instrumenti sa danom 1. siječnja 2018. godine te njegova primjena nije imala značajnog utjecaja na financijske izvještaje Društva.

Društvo priznaje financijsku imovinu u svojim financijskim izvještajima kada postaje strana u ugovornim odredbama instrumenta. Ovisno o poslovnom modelu za upravljanje imovinom te ugovornim značajkama novčanih tokova financijske imovine Društvo mjeri financijsku imovinu po amortiziranom trošku, fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit ili fer vrijednost kroz račun dobiti i gubitka.

Društvo klasificira imovinu kako je prikazano u nastavku:

O P I S	Klasifikacija / mjerenje
Dugotrajna imovina	
Financijska imovina kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	Vlasnički instrumenti / fer vrijednost kroz ostalu sveobuhvatnu dobit
Dani zajmovi	Držanje radi naplate / amortizirani trošak
Kratkotrajna imovina	
Novac i novčani ekvivalenti (depoziti)	Držanje radi naplate / amortizirani trošak
Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja	Držanje radi naplate / amortizirani trošak

Poslovni modeli Društva odražavaju način na koji Društvo upravlja imovinom, a s ciljem ostvarenja novčanih tokova.

3. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.13. Financijska imovina (nastavak)

Poslovni model odražava način na koji Društvo upravlja imovinom kako bi ostvarilo novčane tijekomove – bez obzira na to je li cilj Društva (i) isključivo prikupljanje ugovornih novčanih tokova od imovine ('držanje radi naplate ugovornih novčanih tokova') ili (ii) prikupiti i ugovorne novčane tokove i novčane tokove koji proizlaze iz prodaje imovine ('držati radi naplate ugovornih novčanih tokova i prodaje'), a ako nijedna od gore navedenih točaka nije primjenjiva, financijska imovina se klasificira kao dio drugog poslovnog modela i mjeri se po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka.

i) Financijska imovina kroz ostalu sveobuhvatnu dobit

Početno priznavanje

Društvo priznaje financijsku imovinu ili obvezu kada i samo kada postaje ugovorna strana u ugovornim odredbama instrumenta.

Društvo početno priznaje financijsku imovinu po fer vrijednosti uvećanu za transakcijske troškove koji se izravno mogu pripisati stjecanju ili izdavanju financijske imovine.

Vlasnički instrumenti uključuju strateška ulaganja. Vrednovanje vlasničkih instrumenata mjeri se kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (FVOCI) bez naknadne reklasifikacije u račun dobiti i gubitka. Razlog tome je što pri strateškim ulaganjima prioritet nije kratkoročno maksimalno povećanje dobiti. Stjecanje i prodaja strateških ulaganja temelje se na razmatranjima poslovne politike. Dividende se priznaju Računu dobiti i gubitka u slučaju kada ne predstavljaju otplatu glavnice.

Naknadno mjerenje

Nakon početnog priznavanja Društvo mjeri financijsku imovinu po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

ii) Dani zajmovi

Dani zajmovi Društva drže se unutar poslovnog modela čiji je cilj držanje financijske imovine kako bi se naplatili ugovorni novčani tokovi. Ugovornim uvjetima na određeni datum nastaju novčani tokovi koji predstavljaju samo plaćanja glavnice i kamata. Pri tome je glavnica fer vrijednost imovine pri početnom priznavanju.

Na osnovu navedenog, dani zajmovi mjereni su po amortiziranom trošku.

Mjerenje po amortiziranom trošku podrazumijeva sljedeće;

- Prihod od kamata računa se korištenjem efektivne kamatne stope, te se ista pri obračunu primjenjuje na bruto knjigovodstvenu vrijednost imovine.

iii) Potraživanja od kupaca

Potraživanja od kupaca koja nemaju značajnu financijsku komponentu pri početnom priznavanju mjerena su sukladno MSFI 15 po njihovoj transakcijskoj cijeni.

3. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.13. Financijska imovina (nastavak)

iv) Umanjenje

Društvo na osnovi očekivanih kreditnih gubitaka priznaje umanjenja financijske imovine. Na svaki izvještajni datum, Društvo mjeri očekivane kreditne gubitke te iste priznaje u financijskim izvještajima. Očekivani kreditni gubici od financijskih instrumenata mjere se na način koji odražava:

- Nepristran i ponderiran iznos vjerojatnosti koji je određen procjenom raspona mogućih ishoda,
- Vremensku vrijednost novca,
- Razumne i prihvatljive podatke o prošlim događajima, trenutnim uvjetima i predviđanjima budućih ekonomskih uvjeta.

Glede potraživanja od kupaca društvo primjenjuje pojednostavljeni pristup MSFI-ja 9 za mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka korištenjem očekivanih rezervacija za kreditne gubitke potraživanja od kupaca.

Za mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka potraživanja od kupaca, Društvo je analizom starosne strukture i povijesnih podataka utvrdilo potencijalne buduće gubitke.

Analizom starosne strukture, utvrđeno je da Društvo nema značajnih dospjelih potraživanja, najznačajniji dio potraživanja nije dospio te Društvo procjenjuje da će se u cijelosti naplatiti. Nisu utvrđeni značajni očekivani kreditni gubici.

v) Prestanak priznavanja financijske imovine

Društvo prestaje priznavati financijsku imovinu kada;

- Ističu ugovorna prava na novčane tokove od financijske imovine,
- Prenosi financijsku imovinu i pritom prijenos ispunjava uvjete za prestanak priznavanja.

Društvo prenosi financijsku imovinu ako, i samo ako, ili:

(a) prenosi ugovorna prava na primanje novčanih tokova od financijske imovine, ili

(b) zadržava ugovorna prava na primanje novčanih tokova od financijske imovine, ali pretpostavlja ugovornu obvezu plaćanja novčanih tokova jednom ili više primatelja u aranžmanu.

Kada Društvo prenosi financijsku imovinu dužno je procijeniti obujam do kojeg zadržava rizike i koristi od vlasništva nad financijskom imovinom. U ovom slučaju kada se prenose svi rizici i koristi od vlasništva, Društvo prestaje priznavati financijsku imovinu i priznaje zasebno kao imovinu ili obveze sva prava i obveze koje su nastale ili zadržane u okviru prijenosa.

Ako se zadržavaju gotovo svi rizici i koristi od vlasništva nad financijskom imovinom, Društvo nastavlja s priznavanjem financijske imovine.

Ako Društvo niti prenosi niti zadržava gotovo sve rizike i koristi od vlasništva nad financijskom imovinom, Društvo određuje je li zadržana kontrola nad financijskom imovinom. Ukoliko nije zadržana kontrola nad financijskom imovinom, Društvo prestaje priznavati financijsku imovinu i i priznaje zasebno kao imovinu ili obveze sva prava i obveze koje su nastale ili zadržane u okviru prijenosa.

3. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.13. Financijska imovina (nastavak)

Ukoliko je zadržana kontrola, Društvo nastavlja s priznavanjem financijske imovine u mjeri u kojoj i dalje sudjeluje u toj financijskoj imovini.

3.14. Financijske obveze

Početno priznavanje i mjerenje

Financijske obveze klasificiraju se kao financijske obveze koje se mjere po amortiziranom trošku. Sve financijske obveze početno se priznaju po fer vrijednosti plus pripadajući transakcijski troškovi. Financijske obveze Društva uključuju obveze prema dobavljačima i ostale obveze, prekoračenja po bankovnom računu i kredite i zajmove.

Naknadno mjerenje

Nakon početnog priznavanja, kamatonosni krediti i zajmovi naknadno se mjere po amortiziranom trošku primjenom metode efektivne kamatne stope.

Troškovi posudbe koji se mogu izravno povezati sa stjecanjem, izgradnjom ili izradom kvalificiranog sredstva, a to je sredstvo koje nužno zahtijeva znatno vrijeme kako bi bilo spremno za namjeravanu uporabu ili prodaju, se pripisuju trošku nabave toga sredstva sve dok sredstvo većim dijelom ne bude spremno za namjeravanu uporabu ili prodaju. Posudbe se klasificiraju kao kratkoročne obveze, osim ako Društvo ima bezuvjetno pravo odgoditi podmirenje obveze najmanje 12 mjeseci nakon izvještajnog datuma. Kratkoročne posudbe i zajmovi dobavljača se prikazuju po izvorno posuđenom iznosu umanjenom za otplate. Trošak kamata tereti račun dobiti i gubitka u razdoblju na koje se kamata odnosi.

Prestanak priznavanja

Društvo prestaje s priznavanjem obveza u financijskim izvještajima kada i samo kada je obveza podmirena. Kada je postojeća financijska obveza zamijenjena drugom od strane istog kreditora po bitno različitim uvjetima, ili su uvjeti postojećih obveza značajno promijenjeni, takva promjena ili modifikacija tretira se kao prestanak originalne obveze i priznavanje nove obveze, a razlika u odgovarajućim knjigovodstvenim vrijednostima priznaje se u računu dobiti i gubitka.

3. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.15. Kapital i kapitalne rezerve

Upisani kapital je iskazan u kunama po nominalnoj vrijednosti. Kapitalne rezerve su formirane sukladno Zakonu o trgovačkim društvima i Izjavom o osnivanju Društva, a nastale su na temelju novčane uplate i unosa u stvarima vlasnika.

3.16. Dividenda

Raspodjela dividendi vlasniku Društva priznaje se kao obveza u financijskim izvještajima u razdoblju u kojem su odobrene od strane Glavne skupštine Društva.

3.17. Računovodstveni prikaz najmova – najmoprimac je Društvo

Najmovi imovine gdje Društvo prihvaća gotovo sve koristi i rizike vlasništva klasificiraju se kao financijski najmovi. Financijski najmovi kapitaliziraju se po procijenjenoj sadašnjoj vrijednosti pripadajućih plaćanja najmova. Svako plaćanje najma razvrstava se na obveze i financijske rashode kako bi se dobila konstantna stopa na preostalo financijsko stanje. Pripadajuća obveza za najamninu, umanjena za financijske rashode iskazuje se u unutar dugoročnih obveza. Kamatna komponenta financijskog rashoda tereti dobit ili gubitak tijekom razdoblja najma. Imovina stečena po ugovoru o financijskom najmu amortizira se tijekom korisnog vijeka imovine. Najmovi imovine kod kojih koristi i rizike vlasništva zadržava najmodavac klasificiraju se kao poslovni najmovi. Plaćanja po osnovi poslovnih najmova terete dobit ili gubitak po pravocrtnoj metodi tijekom trajanja najmova. Ako se poslovni najam raskine prije isteka roka najma, sva plaćanja najmodavcu u obliku kazne priznaju se kao trošak unutar dobiti ili gubitka u razdoblju u kojem je došlo do raskida.

3.18. Oporezivanje

(i) Porez na dobit

Trošak poreza na dobit sastoji se od tekućeg i odgođenog poreza. Porez na dobit iskazuje se unutar dobiti ili gubitka do iznosa poreza na dobit koji se odnosi na stavke unutar glavnice kada se trošak poreza na dobit priznaje unutar ostale sveobuhvatne dobiti.

Tekući porez predstavlja očekivanu poreznu obvezu obračunatu na oporezivi iznos dobiti za godinu, koristeći poreznu stopu važeću na datum izvještavanja i sva usklađenja porezne obveze iz prethodnih razdoblja. Oporeziva dobit razlikuje se od neto dobiti razdoblja iskazanoj u računu dobiti i gubitka jer ne uključuje stavke prihoda i rashoda koje su oporezive ili neoporezive u drugim godinama, kao i stavke koje nikada nisu oporezive ni odbitne. Tekuća porezna obveza Društva izračunava se primjenom poreznih stopa koje su na snazi, odnosno u postupku donošenja na kraju izvještajnog razdoblja.

3. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.18. Oporezivanje (nastavak)

(ii) Odgođena porezna imovina i obveze

Odgođeni porez priznaje se koristeći metodu bilančne obveze te uzima u obzir privremene razlike između knjigovodstvene vrijednosti imovine i obveza koje se koriste za potrebe financijskog izvještavanja i iznosa koji se koriste za porezne svrhe. Iznos odgođenog poreza ne priznaje se za sljedeće privremene razlike: početno priznavanje goodwilla, početno priznavanje imovine ili obveze u transakciji koja nije poslovna kombinacija i koja ne utječe ni na računovodstvenu ni na oporezivu dobit i razlike koje se odnose na ulaganja u podružnice i zajednički kontrolirana poduzeća kada je vjerojatno da se situacija neće izmijeniti u skoroj budućnosti. Odgođeni porez vrednuje se po poreznim stopama za koje se očekuje da će biti primijenjene kod privremenih razlika kada se one izmijene, temeljene na zakonima koji su važeći na datum izvještavanja.

Odgođena porezna imovina priznaje se u visini u kojoj je vjerojatno da će se ostvariti buduće oporezive dobiti koje će biti dostupne da ih privremene razlike neutraliziraju. Odgođena porezna imovina umanjuje se za iznos za koji više nije vjerojatno da će se moći iskoristiti kao porezna olakšica.

Odgođena porezna imovina i obveze prebijaju se ako postoji zakonsko pravo na prijeboj tekuće porezne obveze i imovine te ukoliko se odnose na poreze koje je obračunalo isto porezno tijelo na isto oporezivi subjekt, ili na različite porezne subjekte, ali oni namjeravaju podmiriti tekuće porezne obveze i imovinu na neto osnovi ili svoju poreznu imovinu i obveze realizirati istovremeno.

Knjigovodstveni iznos odgođene porezne imovine preispituje se na kraju svakog izvještajnog razdoblja i umanjuje u onoj mjeri u kojoj više nije vjerojatno da će biti raspoloživ dostatan iznos oporezive dobiti za povrat cijelog ili dijela porezne imovine.

(iii) Porezna izloženost

U određivanju iznosa tekućeg i odgođenog poreza, Društvo uzima u obzir utjecaj neizvjesnih poreznih pozicija te mogućnost postojanja dodatnih poreza i kamata. Ovo razmatranje oslanja se na procjene i pretpostavke i može uključivati niz prosudbi o budućim događajima. Novi podaci koji mogu postati dostupni mogu uzrokovati da Društvo promijeni svoju prosudbu o adekvatnosti postojećih poreznih obveza; takve promjene poreznih obveza utjecat će na porezni rashod u razdoblju u kojem je takva odluka donesena.

(iv) Porez na dodanu vrijednost (PDV)

Porezna uprava zahtijeva podmirenje PDV-a na neto osnovi. PDV koji proizlazi iz transakcija prodaje i kupnje priznaje se i iskazuje u izvještaju o financijskom položaju na neto osnovi. U slučaju umanjenja potraživanja za ispravak vrijednosti, gubitak od umanjenja iskazuje se u bruto iznosu potraživanja, uključujući PDV.

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROSUDBE I PROCJENE

Pri izradi godišnjih financijskih izvješća Društva, Uprava je koristila određene procjene i pretpostavke koje utječu na objavljene prihode, rashode, imovinu i obveze te objavljivanje nepredviđenih obveza tijekom i na datum izvješća. Međutim, neizvjesnost vezana uz ove pretpostavke i procjene može rezultirati značajnim izmjenama knjigovodstvene vrijednosti odnosno imovine ili obveza u budućim razdobljima. Ključne pretpostavke koje se odnose na budućnost i ostali ključni izvori procjena neizvjesnosti na datum izvješća o financijskom položaju koje nose znatan rizik značajnih izmjena knjigovodstvenih vrijednosti imovine i obveza u sljedećoj financijskoj godini navedene su kako slijedi:

Priprema financijskih izvještaja u skladu s MSFI zahtijeva od Uprave stvaranje prosudbi, procjena i pretpostavki koje utječu na primjenu politika i iznosa objavljenih za imovinu, obveze, prihode i troškove te objavu potencijalnih obveza. Stvarni rezultati se mogu razlikovati od takvih procjena.

Procjene i uz njih vezane pretpostavke kontinuirano se pregledavaju. Utjecaj korekcije procjene priznaje se u razdoblju u kojem je procjena korigirana i budućim razdobljima ukoliko korekcija utječe na tekuće i buduća razdoblja.

(i) *Vijek trajanja nekretnina, postrojenja i opreme*

Utvrđivanje korisnog vijeka imovine temelji se na povijesnom iskustvu sa sličnom imovinom, kao i predviđenom tehnološkom razvoju. Primjerenost procijenjenog korisnog vijeka razmatra se jednom godišnje, ili kad god postoji naznaka značajnih promjena u pretpostavkama. Vjerujemo da je ovo važna računovodstvena procjena, budući da uključuje pretpostavke o tehnološkom razvoju i značajno ovisi o investicijskim planovima Društva. Nadalje, s obzirom na značajan udjel imovine Društva koja se amortizira u ukupnoj imovini, utjecaj većih promjena ovih pretpostavki mogao bi biti značajan za financijski položaj i rezultate poslovanja Društva. U tijeku 2018. godine nije bilo izmjene procijenjenog vijeka trajanja nekretnina, postrojenje i opreme odnosno stopa amortizacije.

(ii) *Priznavanje odgođene porezne imovine*

Neto odgođena porezna imovina predstavlja iznose poreza na dobit koji su nadoknadivi na temelju budućih odbitaka oporezive dobiti te se iskazuje u izvještaju o financijskom položaju. Odgođena porezna imovina priznaje se do visine poreznih prihoda za koje je vjerojatno da će biti ostvareni. Prilikom utvrđivanja buduće oporezive dobiti i iznosa poreznih prihoda za koje je vjerojatno da će biti ostvareni u budućnosti, Uprava donosi prosudbe i izrađuje procjene na temelju oporezive dobiti iz prethodnih godina i očekivanja budućih prihoda za koje se smatra da su razumni u postojećim okolnostima (vidi bilješku 16). Knjigovodstveni iznos odgođene porezne imovine za 2018. godinu iznosi 46.964 tisuća kuna (31 prosinca 2017.: 22.861 tisuća kuna).

(iii) *Nadoknadivost potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja*

Nadoknadiva vrijednost potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja procijenjena je po sadašnjoj vrijednosti budućih novčanih tokova diskontiranih po tržišnoj kamatnoj stopi na datum mjerenja. Kratkotrajna potraživanja bez navedene kamatne stope mjerena su prema iznosu originalnog računa ukoliko učinak diskontiranja nije značajan.

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROSUDBE I PROCJENE (nastavak)

(iv) *Nadoknadivost zaliha*

Društvo provodi ispravak vrijednosti zaliha prema starosnoj strukturi. U 2017. godini Društvo je uvećalo vrijednosno usklađenje zaliha za 678 tisuća kuna na teret troškova poslovanja. U 2018. godini Društvo je uvećalo vrijednosno usklađenje zaliha za 1.632 tisuća kuna na teret troškova poslovanja (vidi bilješku 12 i 23).

(v) *Aktuarske procjene korištene za izračun naknada za odlazak u mirovinu*

Trošak definiranih planiranih naknada je utvrđen koristeći aktuarske procjene. Aktuarske procjene uključuju utvrđivanje pretpostavki o diskontiranim stopama, budućim povećanjima dohotka i smrtnosti ili stopi fluktuacije. Zbog dugoročne prirode tih planova te procjene sadržavaju element nesigurnosti. Rezerviranja za naknade za mirovine i jubilarne nagrade na dan 31. prosinca 2018. Iznose 48.355 tisuća kuna (31. prosinca 2017.: 50.327 tisuća kuna) (vidi bilješku 30).

(vi) *Posljedice određenih sudskih sporova*

Društvo je strana u brojnim sudskim sporovima proizašlim iz redovnog poslovanja. Rezerviranja se evidentiraju ukoliko postoji sadašnja obveza kao rezultat prošlog događaja (uzimajući u obzir sve raspoložive dokaze uključujući mišljenje pravnih stručnjaka) gdje je vjerojatno da će podmirenje obveze zahtijevati odljev resursa i ukoliko se iznos obveze može pouzdano procijeniti (vidi bilješku 12 i 30).

(vii) *Vlasništvo nad zemljištem i zgradama*

Društvo je steklo ili je u postupku stjecanja dokumentacije o vlasništvu. Ograničenja vezano uz vlasništva nad zemljištem i zgradama odnose se na nekretnine koje nisu službeno registrirane kao vlasništvo Društva. Društvo je uključeno u nekoliko sudskih sporova u vezi vlasništva nad određenim nekretninama, međutim Uprava vjeruje da će ishod tih sudskih sporova rezultirati time da će Društvo ishoditi sve relevantne dokumente vezane uz vlasništvo nad nekretninama koje je evidentirala u svojim poslovnim knjigama.

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROSUDBE I PROCJENE (nastavak)

(viii) *Model očekivanog gubitka*

S primjenom MSFI-ja 9, uvodi se model očekivanog gubitka (ECL). Mjerenje očekivanog gubitka od umanjenja vrijednosti temelji se na razumnim i potpornim informacijama koje su dostupne bez pretjeranih troškova i napora, i koje uključuju informacije o prošlim događajima, trenutnim te predviđenim budućim uvjetima i okolnostima.

Prilikom utvrđivanja očekivanih budućih potreba za umanjenjem vrijednosti obično se koriste povijesne vjerojatnosti neispunjavanja obveza, koje se nadopunjuju budućim parametrima relevantnim za kreditni rizik.

Najznačajniji dio financijske imovine Društva čine potraživanja od povezanih društva (HEP Operator distribucijskog sustava d.o.o., Zagreb sa osnova naknade za korištenje prijenosne mreže i Hrvatske elektroprivrede d.d., Zagreb za energiju uravnoteženja), potraživanja od kupaca, ulaganja u depozite i novčana sredstva.

Potraživanja od kupaca iskazana su po fakturiranom iznosu. Ispravak vrijednosti sumnjivih i spornih potraživanja temelji se a najboljoj procjeni Uprave Društva o nenaplativosti potraživanja. Sva potraživanja od subjekata u stečaju, kao i utužena potraživanja u cijelosti su otpisana. Uprava Društva provodi ispravak sumnjivih i spornih potraživanja na temelju pregleda ukupne starosne strukture svih potraživanja, te na temelju pregleda značajnih, pojedinačnih iznosa uključenih u potraživanja.

Zbog postojanja vjerojatnosti da neka potraživanja neće biti naplaćena kroz duži rok Društvo temeljem razumne procjene i iskustva stečenog kroz duže razdoblje obavlja vrijednosno usklađivanje nenaplaćenih potraživanja, tako što ih umanjuje na slijedeći način:

Starost potraživanja	Postotak umanjenja
31 — 60 dana	1,50%
61 — 90 dana	3%
90 — 180 dana	9%
181 — 365 dana	30%
Preko godinu dana	90%

Opći pristup očekivanih kreditnih gubitaka primjenjuje se na vlasničke instrumente koji se mjere kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Pojednostavljeni pristup očekivanih kreditnih gubitaka primjenjuje se na potraživanja od kupaca što rezultira ranijim priznavanjem troška od umanjenja vrijednosti. Primjenom pojednostavljenog pristupa za financijsku imovinu te umanjenjem vrijednosti ugovorne imovine, koja se od 1. siječnja 2018. godine priznaje u skladu s MSFI 9 (Međunarodnim standardom financijskog izvještavanja 9), smanjenje vrijednosti neće imati značajan utjecaj na rezultat društva

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROSUDBE I PROCJENE (nastavak)

(ix) *Model očekivanog gubitka (nastavak)*

Analiza potraživanja i pripadajućeg vrijednosnog usklađenja pokazala su značajnu naplatu potraživanja u narednim godinama. Povijesno gledano, navedeni trendovi su stabilni i nema poznatih činjenica niti naznaka da će se trend promijeniti u budućim razdobljima.

Povijesni podaci pokazuju da se potraživanja od povezanih društava naplaćuju u cijelosti i ona nisu podložna umanjenju vrijednosti.

Tijekom izvještajnog razdoblja nije bilo promjena u metodama početne procjene ili značajnim pretpostavkama koje su korištene. Tijekom izvještajnog razdoblja nije bilo značajnih promjena u knjigovodstvenoj vrijednosti financijskih instrumenata, a time niti značajnog utjecaja na iznos vrijednosnog usklađenja.

(x) *Prihodi od ITC sporazuma*

Društvo, kao Operator prijenosnog sustava (Transmission System Operator), potpisnik je ITC sporazuma (ITC Clearing and Settlement Agreement) temeljem kojeg ostvaruje prihod kao naknadu za pokriće troškova nastalih uslijed tranzita električne energije. Prihodi od ITC mehanizma određuju se na bazi metodologije utvrđene od strane ETSO (European Transmission System Operators), a prema Uredbi 1228/2003 Europskog parlamenta i Vijeća o uvjetima pristupa mreži za prekograničnu razmjenu električne energije.

Procijenjeni prihodi od ITC mehanizma odnose se na od strane Društva procijenjene prihode za dio 2018. godine s obzirom da isti nisu zaračunati u tekućoj godini. Procjena je napravljena kao srednja vrijednost povijesnih podataka i podataka omjera ostvarenog tranzita i uvoza električne energije kao i prihoda ostvarenog u prethodnom periodu 2018. godine za koji su vrijedili slični uvjeti.

5. ODREĐIVANJE FER VRIJEDNOSTI

Društvo primjenjuje niz računovodstvenih politika i objava koje zahtijevaju mjerenje fer vrijednosti za financijsku i nefinancijsku imovinu i obveze.

Društvo ima uspostavljen sustav kontrola u okviru mjerenja fer vrijednosti koji podrazumijeva cjelokupnu odgovornost Uprave i funkcije financija vezanu uz nadziranje svih značajnijih mjerenja fer vrijednosti, konzultiranje s vanjskim stručnjacima te, u kontekstu navedenog, izvještavanje o istome tijelima zaduženima za korporativno upravljanje.

Fer vrijednosti mjere se u odnosu na informacije prikupljene od trećih strana u kojem slučaju Uprava i funkcija financija ocjenjuju ukoliko dokazi prikupljeni od trećih strana osiguravaju da navedene procjene fer vrijednosti ispunjavaju zahtjeve MSFI-eva, uključujući i razinu iz hijerarhije fer vrijednosti u koju bi te procjene trebale biti klasificirane.

Sva značajnija pitanja vezana uz procjenu fer vrijednosti izvještavaju se Nadzornom odboru. Fer vrijednosti kategoriziraju se u različite razine u hijerarhiji fer vrijednosti na temelju ulaznih varijabli koje se koriste u tehnikama procjene kao što slijedi:

- *Razina 1* - kotirane cijene (nekorrigirane) na aktivnim tržištima za identičnu imovinu ili obveze.
- *Razina 2* - ulazne varijable koje ne predstavljaju kotirane cijene uključene u razinu 1, a radi se o ulaznim varijablama za imovinu ili obveze koje su vidljive bilo izravno (npr. kao cijene) bilo neizravno (npr. izvedene iz cijena).
- *Razina 3* - ulazne varijable za imovinu ili obveze koje se ne temelje na vidljivim tržišnim podacima (ulazne varijable koje nisu vidljive).

Fer vrijednost financijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnim tržištima temelji se na kotiranim tržišnim cijenama na dan bilance. Tržište se smatra aktivnim ako su kotirane cijene poznate temeljem burze, aktivnosti brokera, industrijske skupine ili regulatorne agencije, a te cijene predstavljaju stvarne i redovite tržišne transakcije prema uobičajenim trgovačkim uvjetima.

Fer vrijednost financijskih instrumenata kojima se ne trguje na aktivnom tržištu (na primjer, OTC derivativi) utvrđuje se korištenjem tehnika procjene. Te tehnike procjene zahtijevaju maksimalno korištenje vidljivih tržišnih podataka gdje je to moguće, a oslanjaju se što je manje moguće na procjene specifične za pojedini subjekt. Ako se jedna ili više značajnih ulaznih varijabli ne temelji na vidljivim tržišnim podacima, procjena fer vrijednosti kategorizira se kao razina 3.

Društvo je napravilo sljedeće značajnije procjene fer vrijednosti u okviru pripreme financijskih izvještaja, a koje su detaljnije objašnjene u sljedećoj bilješci:

- bilješka 19: Ulaganja u nekretnine

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2018.

---

6. PRIHODI OD PRODAJE

(u tisućama kuna)

	2018.	2017.
Prihod od prodaje - povezana društva		
Prihod od prijenosa električne energije	1.338.804	1.333.681
Prihod od prodaje električne energije uravnoteženja	38.160	41.309
Prihod od prodaje el.energije uravnoteženja – odstupanje	66.756	148.228
Prihod od prodaje prekograničnog prijenosnog kapaciteta	-	162
Prihod od naknade za priključenje	664	-
Ostali prihodi od prodaje	21.603	25.428
	1.465.987	1.548.808
Prihod od prodaje - izvan Grupe		
Prihod od prijenosa električne energije	68.757	55.291
Prihod od prodaje prekograničnog prijenosnog kapaciteta u zemlji	-	2.224
Prihod od prodaje prekograničnog prijenosnog kapaciteta u inozemstvu	111.825	111.964
Prihod od prodaje električne energije uravnoteženja	7.864	18.526
Prihod od prodaje električne energije uravnoteženja - odstupanje	21.089	34.936
Prihod od međukompenzacijskog mehanizma operatora prijenosnih sustava (ITC)	37.140	5.513
Prihod od priključaka na mrežu prijenosa i radova za druge	2.275	55.217
Prihod od prodaje električne energije za gubitke	201	-
	249.151	283.671

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2018.

---

7. OSTALI POSLOVNI PRIHODI IZVAN GRUPE

<i>(u tisućama kuna)</i>	2018.	2017.
Ukidanje rezerviranja za sudske sporove	1.376	1.382
Ukidanje rezerviranja za otpremnine i jubilarne nagrade	1.973	-
Ukidanje rezerviranja za neiskorišteni godišnji odmor	662	27
Prihodi temeljem uporabe vlastitih proizvoda i usluga	4.954	5.009
Prihod od imovine primljen bez naknade	2.930	2.941
Prihod od imovine priključaka MSFI 15	13.418	-
Prihod od nestandardnih usluga	383	861
Naplaćena otpisana potraživanja	2.139	236
Prihodi od usluga	282	1.575
Prihod od darovnice EBRD	6.555	-
Ostali poslovni prihodi	4.863	4.319
	39.535	16.350

Prihodi temeljem uporabe vlastitih proizvoda i usluga odnose se na kapitalizirani trošak osoblja Društva vezano uz investicije u tijeku (rad nadzornih inženjera).

Ostali poslovni prihodi odnose se na prodaju prethodno otpisane imovine kao sekundarne sirovine u iznosu 1.913 tisuće kuna (2017.: 1.622 tisuća kuna), prihode od najamnina 462 tisuća kuna (2017.:416 tisuće kuna), te ostale prihode 2.488 tisuća kuna (2017.: 2.281 tisuća kuna).

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2018.

---

8. UTROŠENI MATERIJAL I REZERVNI DIJELOVI

(u tisućama kuna)

	2018.	2017.
Materijal za održavanje energetskih objekata	5.685	8.151
Utrošena energija	5.330	5.437
Materijal za održavanje ostale imovine	945	1.310
Utrošeni sitni inventar i zaštitna odjeća	1.669	1.542
Ostalo	2.856	2.294
	16.485	18.734

9. TROŠKOVI USLUGA

(u tisućama kuna)

	2018.	2017.
Usluge održavanja energetskih objekata	97.190	81.265
Zajedničke dražbe prekograničnog prijenosnog kapaciteta	35.634	54.660
Troškovi ITC mehanizma	1.118	9.607
Usluge čuvanja imovine	4.823	4.629
Usluge održavanja ostale imovine	7.353	7.025
Telekomunikacijske usluge	1.571	1.459
Agencijske i znanstvene usluge	12.444	9.605
Trošak istraživanja i razvoja	9.743	1.423
Ostalo	8.478	7.774
	178.354	177.447

U 2018. godini dio troškova agencijskih i znanstvenih usluga odnosio se na naknade za zakonsku reviziju godišnjih financijskih izvještaja za 2017.godinu u iznosu 155 tisuća kuna, naknada za druge usluge provjere u iznosu 61 tisuću kuna, naknade za usluge poreznog i drugog savjetovanja u iznosu 238 tisuća kuna.

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2018.

---

10. TROŠKOVI OSOBLJA

(u tisućama kuna)

	2018.	2017.
Neto plaće	111.679	109.157
Porezi i doprinosi iz plaća	47.430	45.767
Doprinosi na plaće	25.781	25.426
	184.890	180.350

Ukupni troškovi zaposlenih bili su kako slijedi:

Bruto plaće	184.890	180.350
Naknade troškova zaposlenima (bilješka 12)	17.335	16.279
Materijalna prava zaposlenih (bilješka 12)	16.838	12.342
Troškovi dopunskog zdravstvenog osiguranja (bilj. 12)	1.550	1.503
Rezerv. za otpremnine i ostala rezerv. za radnike (bilj.12)	33.403	8.670
	254.016	219.144

Na dan 31. prosinca 2018. godine Društvo je imalo 1.123 zaposlenika (2017: 1.100 zaposlenih). Naknade troškova zaposlenima uključuju troškove prijevoza na posao, dnevnice i putne troškove te ostale slične troškove.

Troškovi materijalnih prava zaposlenih uključuju otpremnine prilikom odlaska u mirovinu, jubilarne nagrade te prigodne pomoći i poklone. Troškovi navedenih otpremnina u 2018. godini iznosili su 8.858 tisuća kuna (2017.: 7.624 tisuća), a odnose se na otpremnine za 46 radnika.

Naknade članovima Uprave i izvršnim direktorima:

	2018.	2017.
Bruto plaće	4.695	4.827
Doprinosi za mirovinsko osiguranje	1.055	1.074
Ostala primanja (primici u naravi)	863	577
	6.613	6.478
Broj osoba	18	13

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2018.

---

11. TROŠKOVI POMOĆNIH USLUGA SUSTAVA, GUBITAKA NA MREŽI PRIJENOSA I TROŠKOVI NABAVKE ELEKTRIČNE ENERGIJE URAVNOTEŽENJA

<i>(u tisućama kuna)</i>	2018.	2017.
<i>Troškovi pomoćnih usluga sustava</i>		
Troškovi pomoćnih usluga sustava – povezana društva (bilj. 34)	293.859	310.562
Troškovi pomoćnih usluga sustava – izvan Grupe	531	-
	294.390	310.562
<i>Troškovi gubitaka na mreži prijenosa</i>		
Troškovi gubitaka na mreži prijenosa – povezana društva (bilj. 34)	125.460	88.071
Troškovi gubitaka na mreži prijenosa – izvan Grupe	51.848	28.818
	177.308	116.889
<i>Troškovi nabavke električne energije uravnoteženja</i>		
Troškovi nabavke električne energije uravnoteženja – povezana društva – HEP Proizvodnja d.o.o. (bilj. 34)	105.684	98.549
Troškovi nabavke električne energije uravnoteženja – povezana društva - odstupanje (bilj. 34)	27.861	70.643
Troškovi nabavke električne energije uravnoteženja – izvan Grupe	35.832	28.776
Troškovi nabavke električne energije uravnoteženja – odstupanje – izvan Grupe	7.908	20.232
	177.284	218.200

Tijekom 2017. i 2018. godine Društvo je električnu energiju za pokriće gubitaka na mreži prijenosa i električnu energiju za uravnoteženje sustava nabavljalo na burzi električne energije koja je počela s radom u veljači 2016. godine.

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2018.

---

12. OSTALI RASHODI POSLOVANJA

<i>(u tisućama kuna)</i>	2018.	2017.
Materijalna prava zaposlenih	16.838	12.342
Porezi, doprinosi i naknade	20.167	19.826
Naknade troškova zaposlenima	17.335	16.279
Ispravak vrijednosti zaliha	1.632	678
Trošak neotpisane vrijednosti rashodovane materijalne imovine	9.123	6.350
Ispravak vrijednosti potraživanja od kupaca	-	860
Troškovi dopunskog zdravstvenog osiguranja	1.550	1.503
Članarine poslovnim udruženjima	3.835	2.811
Premije osiguranja	1.395	1.376
Rezer. za otpremnine i ostala rezerviranja za radnike	33.403	8.670
Rezerviranja za sudske troškove	399	1.024
Umanjenje vrijednosti ulaganja u nekretnine	-	6.477
Naknade šteta fizičkim osobama	1.359	1.228
Umanjenje vrijednosti financijske imovine	1.409	6.000
Ostali troškovi	3.670	3.444
	112.115	88.868

13. FINANCIJSKI PRIHODI

<i>(u tisućama kuna)</i>	2018.	2017.
Prihodi od kamata	581	636
Pozitivne tečajne razlike	8.493	6.812
	9.074	7.448

14. FINANCIJSKI RASHODI

<i>(u tisućama kuna)</i>	2018.	2017.
Kamate po podzajmu	21.677	29.227
Zatezne kamate	52	315
Negativne tečajne razlike	1.716	1.904
Amortizirajući iznos pripadajućeg troška diskonta	876	877
	24.321	32.323

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2018.

---

15. TEKUĆI POREZ

Društvo je porezni obveznik, sukladno poreznim zakonima i propisima Republike Hrvatske. Porezna osnovica utvrđuje se kao razlika između prihoda i rashoda razdoblja i uvećava za rashode koji su porezno nepriznati. Stopa poreza na dobit iznosi 18% (2017.: 18%).

Porezni trošak obuhvaća:

(u tisućama kuna)

	2018.	2017.
Porez na dobit	45.535	69.389
Odgođeni porez	(5.658)	(4.778)
Porezni trošak	39.877	64.611

(u tisućama kuna)

	2018.	2017.
Dobit prije oporezivanja	216.085	353.628
Porez na dobit uz stopu poreza od 18%	38.895	63.653
Porez na dobit - stalne porezne razlike, uvećanje porezne osnovice	1.226	1.214
Porez na dobit - stalne porezne razlike, umanjenje porezne osnovice	(244)	(256)
Porezni trošak	39.877	64.611
Efektivna porezna stopa (%)	18,45%	18,27%

U skladu s poreznim propisima, Porezna uprava može u svakom trenutku pregledati knjige i evidencije društava u razdoblju od tri godine nakon isteka godine u kojoj je porezna obveza iskazana te može nametnuti dodatne porezne obveze i kazne. Uprava Društva nije upoznata ni s kakvim okolnostima koje bi mogle dovesti do potencijalnih značajnih obveza u tom pogledu.

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2018.

15. POREZ NA DOBIT (nastavak)

U tablici u nastavku sažeto su prikazane promjene odgođene porezne imovine tijekom godine:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Ispravak vrijedn. zaliha	Rezervi-ranja za jubilarne nagrade i otpremnine	Rezervi-ranje troškova	Amortiz. velikih rezervnih dijelova	Porezni gubitak za prijenos	Početna primjena MSFI 15	Ispravak vrijednosti financijske imovine i ulaganja u nekretnine	Ukupno
Na dan 1. siječnja 2017.	3.051	7.977	215	5.499	1.341	-	-	18.083
U korist/(teret) računa dobiti i gubitka	122	1.561	1.136	1.054	(1.341)	-	2.246	4.778
Na dan 31. prosinca 2018.	3.173	9.538	1.351	6.553	-	-	2.246	-22.861
Prva primjena MSFI-ija 15	-	-	-	-	-	18.445	-	18.445
U korist/(teret) računa dobiti i gubitka	294	(355)	5.205	993	-	(732)	253	5.658
Na dan 31. prosinca 2018.	3.467	9.183	6.556	7.546	-	17.713	2.499	46.964

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2018.

16. NEMATERIJALNA IMOVINA

(u tisućama kuna)

	Software	Ulaganje na tuđim osnovnim sredstvima radi stjecanja prava	Ukupno
NABAVNA VRIJEDNOST			
Na dan 1. siječnja 2017. godine	63.751	18.566	82.317
Povećanje	4.730	-	4.730
Prijenos	104	-	104
Prodaja i rashod	(1.394)	-	(1.394)
Na dan 31. prosinca 2017. godine	67.191	18.566	85.757
Povećanje	7.759	-	7.759
Prijenos	306	-	306
Prodaja i rashod	(209)	-	(209)
Na dan 31. prosinca 2018. godine	75.047	18.566	93.613
AKUMULIRANA AMORTIZACIJA			
Na dan 1. siječnja 2017. godine	44.325	15.233	59.558
Amortizacija za godinu	6.533	741	7.274
Prodaja i rashod	(1.388)	-	(1.388)
Prijenos			
Na dan 31. prosinca 2017. godine	49.470	15.974	65.444
Amortizacija za godinu	7.148	741	7.889
Prodaja i rashod	(201)	-	(201)
Na dan 31. prosinca 2018. godine	56.417	16.715	73.132
NETO KNJIGOVODSTVENA VRIJEDNOST			
Na dan 31. prosinca 2017. godine	17.721	2.592	20.313
Na dan 31. prosinca 2018. godine	18.630	1.851	20.481

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2018.

17. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

<i>(u tisućama kuna)</i>	Zemljišta	Građevinski objekti	Inventar i oprema	Investicije u tijeku	Ukupno
NABAVNA VRIJEDNOST					
Na dan 1. siječnja 2017.	153.696	4.358.920	8.164.216	393.284	13.070.116
Povećanja	18	8.281	54.968	375.468	438.735
Prijenosi s imovine u pripremi i nematerijalne imovine	-	50.044	215.285	(265.433)	(104)
Povećanje temeljnog kapitala	-	123.827	240.761	-	364.588
Prijenos i preknjiženja	-	43	(43)	-	-
Višak	1.144	-	238	-	1.382
Prodaja i rashod	-	(18.994)	(79.598)	(722)	(99.314)
Na dan 31. prosinca 2017.	154.858	4.522.121	8.595.827	502.597	13.775.403
Povećanja	-	183	48.604	365.954	414.741
Prijenosi s imovine u pripremi i nematerijalne imovine	950	125.541	243.947	(370.744)	(306)
Prijenos i preknjiženja	-	151	(151)	-	-
Prodaja i rashod	(308)	(6.915)	(93.052)	(3.603)	(103.878)
Na dan 31. prosinca 2018.	155.500	4.641.081	8.795.175	494.204	14.085.960
AKUMULIRANA AMORTIZACIJA					
Na dan 1. siječnja 2017.	-	2.728.986	4.819.505	-	7.548.491
Amortizacija za godinu	-	83.187	226.816	-	310.003
Prijenos i preknjiženja	-	3	(3)	-	-
Povećanje temeljnog kapitala	-	17.736	53.721	-	71.457
Prodaja i rashod	-	(15.728)	(77.707)	-	(93.435)
Na dan 31. prosinca 2017.	-	2.814.184	5.022.332	-	7.836.516
Amortizacija za godinu	-	85.344	241.924	-	327.268
Prijenos i preknjiženja	-	27	(27)	-	0
Prodaja i rashod	-	(6.534)	(88.392)	-	(94.926)
Na dan 31. prosinca 2018.	-	2.893.021	5.175.837	-	8.068.858
NETO KNJIGOVODSTVENA VRIJEDNOST					
Na dan 31. prosinca 2017.	154.858	1.707.937	3.573.495	502.597	5.938.887
Na dan 31. prosinca 2018.	155.500	1.748.060	3.619.338	494.204	6.017.102

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2018.

---

17. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (nastavak)

Investicije u tijeku uglavnom se odnose na ulaganja pri izgradnji nekretnina, postrojenja i opreme. Najznačajnije investicije u tijeku obuhvaćaju izgradnju TS Sesvete 17.557 tisuća kuna (2017: 17.219 tisuća kuna), , rekonstrukcija TS Melina 37.313 tisuće kuna, , rekonstrukcija TS Pračno 30.462 tisuće kuna, rekonstrukcija TS 110/20(10) kV Sućidar 24.677 tisuća kuna, rekonstrukcija DV 110 kV Slavonski Brod - Andrijevi u iznosu 22.508 tisuća kuna, revitalizacija TS Osijek 2 14.620 tisuća kuna, rekonstrukcija TS Koprivnica 15.505, izgradnja TS Zamet 20.384 tisuće kuna. Ugovorne obveze vezane uz investicije u tijeku na dan izvještavanja iznose 298.514 tisuća kuna (2017: 220.715 tisuća kuna), a predviđen vremenski plan realizacije je sukladan rokovima izgradnje.

Tijekom 2018. godine u upotrebu su stavljene, između ostalih, sljedeće značajnije investicije: priključak Blok C TE Sisak u iznosu 61.365 tisuće kuna, priključak VE Lukovac u iznosu 11.633 tisuće kuna, upravna zgrada u Matuljima 60.504 tisuće kn, rekonstrukcija TS Zadar 14.815 tisuće kn i rekonstrukcija TS Kutina 71.569 tisuća kn.

Društvo tijekom 2018. i 2017. godine nije kapitaliziralo troškove posudbe obzirom kako se isti ne odnose na stjecanje kvalificirane imovine.

Vlasništvo nad zemljištem i zgradama

Vezano za zemljište i zgrade, Društvo je steklo ili je u postupku stjecanja dokumentacije o vlasništvu. Ograničenja vezano uz vlasništva nad zemljištem i zgradama odnose se na nekretnine koje nisu službeno registrirane kao vlasništvo Društva. Radi zaštite svojih interesa Društvo vodi nekoliko sudskih i/ili upravnih postupaka koji se prvenstveno odnose na zemljišta koja su dijelom uknjižena na Društvo i dijelom su na tim zemljištima izgrađeni objekti trafostanica i drugi objekti u funkciji Društva. Ne očekuje se da će ishod tih postupaka imati značajan utjecaj na financijski položaj ili rezultat Društva.

18. PREDUJMOVI ZA NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMU

(u tisućama kuna)

Na dan 1. siječnja 201. godine	3.692
Novi predujmovi	7.496
Iskorišteno u tekućoj godini	(6.610)
Stanje 31. prosinca 2017. godine	4.578
Novi predujmovi	2.874
Iskorišteno u tekućoj godini	(3.835)
Stanje 31. prosinca 2018. godine	3.617

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2018.

---

19. ULAGANJE U NEKRETNINE

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Fer vrijednost na početku godine	4.403	10.724
Neto promjena vrijednosti temeljem usklađenja fer vrijednosti	<u>37</u>	<u>(6.321)</u>
Stanje na kraju godine po fer vrijednosti	<u>4.440</u>	<u>4.403</u>

Ulaganja u nekretnine odnose se na neposlovnu imovinu (poslovni prostori, stanovi i garaže) u vlasništvu Društva iznajmljenu na neodređeno vrijeme zaposlenicima Društva i trećim osobama.

Ulaganje u nekretnine vodi se po fer vrijednosti određenoj temeljem procjene neovisnog, stručnog procjenitelja temeljeno na usporednoj metodi s tržišnim cijenama za slične nekretnine – 2. razina.

Društvo generira prihode od najma nekretnina klasificiranih kao ulaganja u nekretnine u iznosu od 262 tisuća kuna (2017.: 253 tisuća kuna). Društvo je zabilježilo direktne operativne troškove (uključujući pričuvu) u iznosu od 19 tisuća kuna (2017.:18 tisuća kuna).

Društvo redovito testira ulaganja u nekretnine na umanjenje vrijednosti, analizirajući cijenu usporedivih nekretnina. Na dan izvještavanja, korištena je procjena neovisnog, stručnog procjenitelja rađena za potrebe financijskih izvještaja za 2018. i jednim dijelom procjena neovisnog stručnog procjenitelja iz 2017. godine jer Uprava smatra da se tržište nije značajnije mijenjalo. Za ulaganja u nekretnine za koje je Uprava Društva procijenila kako Društvo ne može ostvarivati buduću ekonomsku korist napravljeno je tijekom 2017. godine umanjenje vrijednosti u iznosu 6.477 tisuća kuna. Promjena fer vrijednosti ulaganja u nekretnine prikazana je u bilješci 13 „Ostali rashodi iz poslovanja“.

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2018.

---

20. ULAGANJE U POVEZANA DRUŠTVA

(u tisućama kuna)	Država	31. prosinca 2018.		31. prosinca 2017.	
		% vlasništva	Neto knjig. vrijednost	% vlasništva	Neto knjig. vrijednost
Hrvatska burza električne energije d.o.o.	Hrvatska	50,0%	8.000	50,0%	6.000
Umanjenje vrijednosti			(7.409)		(6.000)
			591		-

Društvo vodi ulaganja u povezana društva po trošku stjecanja umanjeno za eventualna umanjena vrijednosti.

Tijekom 2018. godine Društvo je izvršilo dokapitalizaciju društva Hrvatska burza električne energije d.o.o. u iznosu 2.000 tisuća kuna. Također na dan 31. prosinca 2018. godine Društvo je temeljem interne procjene umanjilo vrijednost ulaganja u društvo Hrvatska burza električne energije d.o.o. za 1.409 tisuća kn (2017: 6.000 tisuća kuna). Umanjenje vrijednosti iskazano je u bilješci 12 „Ostali rashodi poslovanja“.

21. FINACIJSKA IMOVINA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ OSTALU SVEOBUHVAATNU DOBIT

(u tisućama kuna)	Država	31. prosinca 2018.		31. prosinca 2017.	
		% vlasni- štva	Neto knjig. vrijednost	% vlasni- štva	Neto knjig. vrijednost
HEP Telekomunikacije d.o.o.	Hrvatska	13,7%	34.545	13,7%	34.545
JAO S.A.	Luksemburg	5%	2.578	5%	2.578
TSCNET Services GmbH	Njemačka	7,7%	2.728	7,7%	2.728
SEE CAO	Crna Gora	12,5%	306	12,5%	306
			40.157		40.157

Tijekom 2013. godine Društvo je sklopilo Ugovor o osnivanju društva s ograničenom odgovornošću HEP Telekomunikacije d.o.o. s Hrvatskom elektroprivredom d.d. i HEP Operatorom distribucijskog sustava d.o.o. čime je postalo vlasnik udjela u društvu HEP Telekomunikacije d.o.o. u ukupnom iznosu 34.545 tisuće kuna, što čini 13,73% vlasništva. Osnivački ulog Društva u društvu HEP telekomunikacije d.o.o. čine stvari koje uključuju imovinu optike i telekomunikacija.

**21. FINANCIJSKA IMOVINA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ OSTALU SVEOBUHVAATNU DOBIT
(nastavak)**

Skupštine društava CAO GmbH i CASC EU, dva regionalna ureda raspodjele za prekogranične prijenosne električne energije kapaciteta, odobrile su u 2015. godini ugovor o pripajanju za stvaranje ureda Zajedničke raspodjele (JAO). Navedenim pripajanjem došlo je do olakšavanje unutarnjeg tržišta električne energije u Europskoj uniji. JAO S.A. je zajednička tvrtka za pružanje usluga kojoj su vlasnici dvadeset operatora prijenosnog sustava (TSO) iz sedamnaest zemalja.

SEE CAO je zajednička tvrtka koja obavlja eksplicitnu dodjelu prekograničnih prijenosnih kapaciteta između svojih dioničara operatora prijenosnog sustava.

TSCNET kao regionalni koordinator za sigurnost pruža operatorima prijenosnih sustava uslugu prognoze o sigurnosnom statusu i protoku električne energije preko svojih prijenosnih mreža. Ove prognoze obuhvaćaju razdoblje od jedne godine unaprijed do unutarodnevnne faze radnog dana.

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2018.

---

22. POTRAŽIVANJE OD PRODAJE STANOVA

Dugotrajna potraživanja odnose se na stanove prodane na kredit zaposlenicima HEP d.d. u ranijim godinama u skladu s zakonima Republike Hrvatske. Navedena potraživanja prenesena su Društvu od strane Matice na dan 1. srpnja 2002. godine. Potraživanja od prodaje, koja imaju kamatnu stopu nižu od tržišne, otplaćuju se mjesečno u razdoblju od 20 do 35 godina. Uprava smatra da je fer vrijednost dugotrajnih potraživanja približna njihovoj neto knjigovodstvenoj vrijednosti budući da bi efekt diskontiranja bio nematerijalan imajući u vidu trenutne niske razine tržišnih kamatnih stopa za slične kreditne odnose. Potraživanja su osigurana hipotekom na kupljene stanove.

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Ukupna potraživanja od prodaje stanova	1.948	2.514
Tekuće dospjeće dugotrajnih potraživanja	(666)	(621)
Dugoročni dio	<u>1.282</u>	<u>1.893</u>

23. ZALIHE

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Zalihe elektromaterijala i ostalog materijala	3.755	4.540
Rezervni dijelovi	6.640	6.873
Građevinski materijal	120	114
	<u>10.515</u>	<u>11.527</u>

Kretanje vrijednosnog usklađenja zaliha bilo je kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Na dan 1. siječnja	17.630	16.952
Dodatno vrijednosno usklađenje	1.632	678
Na dan 31. prosinca	<u>19.262</u>	<u>17.630</u>

Povećanje ispravka vrijednosti zaliha za 1.632 tisuće kuna je iskazano u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti u bilješki 12. „Ostali poslovni rashodi“.

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2018.

---

24. POTRAŽIVANJA OD KUPACA

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Potraživanja od kupaca	35.407	43.244
Umanjenje vrijednosti	(4.651)	(5.546)
<i>Neto potraživanja od kupaca</i>	30.756	37.698

Kretanje umanjena vrijednosti potraživanja od kupaca bilo je kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	2018.	2017.
Stanje 1. siječnja	5.546	9.329
Rezerviranja za očekivane gubitke	-	860
Ukidanje rezerviranja	(860)	-
Naplaćena ispravljena potraživanja	(35)	(236)
Isknjiženje prethodno ispravljenog potraživanja	-	(4.407)
<i>Promjena na ispravku vrijednosti</i>	(895)	(3.783)
Stanje 31. prosinca	4.651	5.546

Uprava vjeruje da je fer vrijednost potraživanja na dan izvještavanja približna knjigovodstvenoj vrijednosti potraživanja od kupaca. Troškovi umanjena vrijednosti potraživanja od kupaca prikazani su u bilješci 12 „Ostali poslovni rashodi“.

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2018.

---

24. POTRAŽIVANJA OD KUPACA (nastavak)

Starosna struktura dospijea neispravljenih potraživanja od kupaca bila je kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Nedospjelo	29.202	15.127
0 - 30 dana	1.437	2.983
31 – 60 dana	72	2
61 – 90 dana	-	1
91 – 180 dana	27	1.193
181 – 365 dana	15	18.389
Preko 365 dana	3	3
	30.756	37.698

Potraživanja od kupaca denominirana su u sljedećim valutama:

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Kuna (HRK)	17.028	34.793
Euro (EUR)	13.728	2.905
	30.756	37.698

25. OSTALA KRATKOTRAJNA IMOVINA

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Potraživanje za plaćene predujmove porez na dobit	12.984	-
Unaprijed plaćeni troškovi i obračunati prihodi	4.808	7.253
Potraživanja za porez na dodanu vrijednost	16.273	7.080
Tekuće dospijea dugotrajnih potraživanja (bilješka 22)	666	621
Ostala potraživanja	1.403	957
	36.134	15.911

Unaprijed plaćeni troškovi odnose se na premije dopunskog zdravstvenog osiguranja i ostalih troškova u iznosu 670 tisuća kuna (2017.: 1.019 tisuća kuna).

Obračunati prihodi u 2018. godini odnose se na procijenjeni prihod od ITC mehanizma za razdoblje studeni – prosinac 2018. godine u iznosu 4.138 tisuća kuna od strane Uprave Društva (2017.: 2.109 tisuća kuna).

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2018.

---

26. DANI DEPOZITI I POZAJMICE

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Dani depoziti – izvlaštenje	15.167	10.318
Dane pozajmice – Hrvatska burza električne energije d.o.o.	-	3.000
	15.167	13.318

Dani depoziti za potrebe izvlaštenja

Društvo u određenim postupcima izvlaštenja prilikom izgradnje energetskih objekata ima obvezu položiti sredstva na depozite koji će biti razročeni po ispunjenju uvjeta iz Zakona o izvlaštenju. Depoziti su oročeni na rok oročenja od 3 mjeseca do godine dana, odnosno do ispunjenja navedenih uvjeta i nose kamatnu stopu u rasponu od 0,4% do 2%.

Dane pozajmice – Hrvatska burza električne energije d.o.o.

Tijekom 2017. godine Društvo je u skladu s odlukama Uprave društvu Hrvatska burza električne energije dalo pozajmice u iznosu 3.000 tisuće kuna. Pozajmice nose kamate u visini kamatne stope na zajmove između povezanih društava (iz članka 14.st.3 Zakona o porezu na dobit) za 2018. je ista iznosila 4,55% (2017. godina: 4,97%).

27. NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Žiro račun	39.541	72.833
Devizni račun	105.025	27.831
Dani depoziti s dospijećem do 90 dana	12.264	43.807
Stanje blagajne	51	31
	156.881	144.502

Novac u banci odnosi se na novčane račune u komercijalnim bankama koji nose prosječnu kamatnu stopu od 0,01% na deviznom računu te 0,2% na kunskom računu na godišnjoj razini.

Kamatne stope na kratkoročne depozite u bankama su fiksne te se kreću u rasponu od 0,85% (kunski depoziti) do 0,35% (eurski depoziti) na godišnjoj razini.

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2018.

---

28. KAPITAL I REZERVE

Upisani kapital

(u tisućama kuna)

	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Osnivački kapital	4.929.195	4.929.195

Tijekom 2013. godine u skladu sa Zakonom o tržištu električne energije Hrvatska elektroprivreda d.d., Zagreb dokapitalizirao je Društvo unosom stvari i prava te je upisani kapital sa 20 tisuća kuna povećan za iznos od .3.366.901 tisuću kuna na iznos od 3.366.921 tisuću kuna.

Tijekom 2017. godine Društvo je izvršilo upis povećanja temeljnog kapitala u iznosu od 271.672 tisuća kuna (2016: 189.680) iz dobiti prethodne godine.

Također je tijekom 2017. godine HEP d.d. kao jedini vlasnik i osnivač Društva dokapitalizirao Društvo unosom stvari u temeljni kapital u ukupnom iznosu 293.131 tisuće kuna (2016:193.911 tisuća kuna).

Kao što je navedeno u bilješci 37. Događaji nakon datuma Izvještaja o financijskom položaju dana 18. ožujka 2019. godine Trgovački sud u Zagrebu donio je rješenje temeljem kojeg je temeljni kapital Društva povećan unosom stvari od strane HEP-a d.d. za 19.432 tisuće kuna te po povećanju temeljni kapital iznosi 4.948.627 tisuća kuna.

Rezerve

Rezerve iskazane u iznosu od 5.523 tisuće kuna nastale su prilikom pripajanja ovisnih društava u 2005. godini u iznosu od 40 tisuća kuna te unosom nekretnina od Hrvatske elektroprivrede d.d., Zagreb tijekom 2013. godine u iznosu od 5.483 tisuće kuna.

29. DUGOROČNE OBVEZE ZA PODZAJAM I OBVEZE PREMA POVEZANIM DRUŠTVIMA

(u tisućama kuna)

	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Obveze prema HEP d.d. za podzajam	498.165	618.851
Transakcijski troškovi vezani uz reprogram podzajma	(3.342)	(4.217)
Ostale dugoročne obveze prema povezanim društvima	742	958
	495.565	615.592
Tekuće dospjeće dugoročnog duga	(75.898)	(114.242)
Dugoročni dio	419.667	501.350

Na dan 31. prosinca 2012. godine raskinut je ugovor o najmu nekretnine, postrojenja i opreme koja je sukladno Zakonu o tržištu električne energije nužna za obavljanje djelatnosti. Tijekom 2013. godine raskinut je najam nekretnina, postrojenja i opreme u potpunosti. Dio dospjelih obveza po raskinutim ugovorima o najmu podmirit će se dugoročnim kreditima temeljem ugovora o podzajmu sklopljenim s HEP d.d., a s osnove primljenih kredita Matice od komercijalnih banaka.

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2018.

Dospijeća obveza za kredite na datum izvještavanja su kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Do 6 mjeseci	37.949	57.121
7 – 12 mjeseci	37.949	57.121
1 – 2 godine	-	76.888
2 - 5 godina	422.267	427.721
	498.165	618.851

Dospijeća ostalih dugoročnih obveza na datum izvještavanja su kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Do 6 mjeseci	100	108
6 – 12 mjeseci	100	108
1 – 2 godine	200	216
2 - 5 godina	342	526
	742	958

Knjigovodstveni iznos posudbi približno odgovara njihovoj fer vrijednosti obzirom da većina posudbi ima varijabilnu kamatnu stopu ili fiksnu kamatnu stopu koja je bila približna trenutnoj tržišnoj kamatnoj stopi u trenutku ugovaranja. Fer vrijednost se izračunava koristeći diskontirane novčane tokove.

Knjigovodstveni iznos posudbi Društva denominiran je u sljedećim valutama:

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Kune	-	-
EUR	419.667	501.350
	419.667	501.350

Kreditni u iznosu od 419.667 tisuća kuna nose fiksnu kamatnu stopu (2017.: 532.017 tisuće kuna). Fiksne kamatne stope na kredite iznose 4,851% na godišnjoj razini (2017.: od 4,851% do 6,53% na godišnjoj razini).

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2018.

30. REZERVIRANJA

<i>(u tisućama kuna)</i>	Jubilarnе nagrade	Naknade za umirovljenje	Rezervacije za sudske sporove	Ukupno
Na dan 31. prosinca 2017.:				
Dugoročni dio	3.712	35.954	25.291	64.957
Kratkoročni dio	518	1.473	-	1.991
	4.230	37.427	25.291	66.948
Na dan 31. prosinca 2018.:				
Dugoročni dio	3.142	43.360	23.955	70.457
Kratkoročni dio	502	1.351	-	1.853
	3.644	44.711	23.955	72.310

Kretanje u rezerviranjima bilo je kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Jubilarnе nagrade	Naknade za umirovljenje	Rezervacije za sudske sporove	Ukupno
Na dan 1. siječnja 2017.				
Povećanje	4.230	37.427	25.291	66.948
Smanjenje	583	12.632	1.024	14.239
Isplate	-	-	(1.382)	(1.382)
	(509)	(4.036)	-	(4.545)
Na dan 31. prosinca 2017.	4.304	46.023	24.933	75.260
Na dan 1. siječnja 2018.				
Povećanje	4.304	46.023	24.933	75.260
Smanjenje	-	5.629	398	6.027
Isplate	(78)	-	(1.376)	(1.454)
	(582)	(6.941)	-	(7.523)
Na dan 31. prosinca 2018.	3.644	44.711	23.955	72.310

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2018.

---

30. REZERVIRANJA (nastavak)

Jubilarne nagrade i naknade za umirovljenje

Sukladno kolektivnim ugovorima, Društvo ima obvezu isplaćivanja jubilarnih nagrada, naknada za umirovljenje i ostalih naknada svojim zaposlenicima. Prema navedenim ugovorima, ukoliko zaposlenici odlaze u redovnu mirovinu (bez poticajne otpremnine) isplaćuje im se redovna otpremnina u iznosu 1/8 bruto prosječne mjesečne plaće isplaćene zaposleniku za prethodna tri mjeseca prije prestanka ugovora o radu, a za svaku navršenu godinu neprekidnog trajanja radnog odnosa kod poslodavca. Drugih oblika primanja nakon odlaska u mirovinu nema.

Rezerviranje za naknade za umirovljenje i jubilarne nagrade temelji se na izračunu ovlaštenog aktuara.

Aktuarske procjene su izvedene na temelju sljedećih glavnih pretpostavki:

	Procjena	
	2018.	2017.
Stopa fluktuacije	2,95%	3,29%
Diskontna stopa	1,90%	2,40%
Pretpostavka rasta plaća	2%	2%
Prosječna očekivana dob odlaska u mirovinu (u godinama)	61-65	61-65

Promjene sadašnje vrijednosti definiranih obveza temeljem primanja zaposlenih u tekućem razdoblju prikazane su u nastavku:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Naknade za umirovljenje	Jubilarne nagrade	Ukupno
Na dan 1. siječnja 2017.	37.427	4.230	41.657
Troškovi usluga	1.957	283	2.240
Troškovi kamata	1.036	95	1.131
Isplaćena primanja	(4.036)	(509)	(4.545)
Aktuarski gubici	9.639	205	9.844
Na dan 31. prosinca 2017.	46.023	4.304	50.327
Na dan 1. siječnja 2018.	46.023	4.304	50.327
Troškovi usluga	7.605	239	7.844
Troškovi kamata	795	63	858
Isplaćena primanja	(6.941)	(582)	(7.523)
Aktuarski gubici / (dobici)	(2.771)	(380)	(3.151)
Na dan 31. prosinca 2018.	44.711	3.644	48.355

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2018.

---

30. REZERVIRANJA (nastavak)

Sudski sporovi

Rezervacije za sudske sporove odnose se na sudske sporove podignute protiv Društva, a za koje je procijenjeno da je vjerojatno kako neće biti riješeni u korist Društva. Trošak rezerviranja iskazan je u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti u bilješci 12. „Ostalih rashoda poslovanja“. Najznačajniji sudski spor za koji je procijenjeno da nije vjerojatno rješenje u korist Društva odnosi se na tužbu fizičke osobe za naknadu za izvlaštenu nekretninu pokrenutu kod Ureda državne uprave u Splitu u iznosu 13.445 tisuća kuna. Za navedeni spor Društvo je izvršilo rezerviranje u 2010. godini.

Na temelju stručnog mišljenja pravnih savjetnika, Uprava predviđa da ishod svih sporova neće rezultirati značajnim gubicima iznad iznosa koji je rezerviran na dan 31. prosinca 2018. godine.

31. OSTALE DUGOROČNE OBVEZE

(u tisućama kuna)

	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Odgođeni prihod vezan za imovinu primljenu bez naknade temeljem primjene MSFI 15 Prihodi temeljem ugovora sa kupcima	375.882	-
Odgođeni prihod vezan za imovinu primljenu bez naknade do 30. lipnja 2009. godine	67.114	70.093
Odgođeni prihod za novčana sredstva primljena od fondova Europske unije	19.719	20.844
Obveze prema državi za prodaju stanova	1.258	1.603
Odgođeni prihod za novčana sredstva primljena od drugih	297	297
	464.270	92.837
Tekuće dospjeće ostalih dugoročnih obveza (vidi Bilješku 33.)	(16.347)	(2.945)
	447.923	89.892

Odgođeni prihodi odnose se na prihode po osnovi primitaka materijalne imovine bez naknade i dugotrajne materijalne imovine financirane iz naknade sredstava za priključenje na prijenosnu mrežu. Prihod od primitka ove imovine priznaje se istovremeno s amortizacijom materijalne imovine na koju se odnosi što vrijedi za ugovore o priključenju na mrežu sklopljenu s kupcima do 30. lipnja 2009. godine. Nakon 1. srpnja 2009. godine naknada za priključenje priznaje se kao prihod, u iznosu novca koji je primljen od kupca, u trenutku kada se kupac priključi na mrežu ili kada mu se omogući stalni pristup isporuci usluge.

31. OSTALE DUGOROČNE OBVEZE (nastavak)

Primjenom MSFI 15 od 1. siječnja 2018. godine naknada za priključenje priznaje se kao odgođeni prihod dok se prihod priznaje istovremeno s amortizacijom materijalne imovine na koju se odnosi. Primjenom MSFI 15 Društvo je priznalo kumulativni učinak primjene MSFI 15 u početno stanje te evidentiralo odgođeni prihod s naslova sadašnje vrijednosti imovine financirane iz naknade za priključenje u periodu 1. srpnja 2009. godine do 31. prosinca 2017. u iznosu 316.450 tisuće kuna. Učinci prve primjene MSFI 15 Prihodi temeljem ugovora sa kupcima detaljnije su opisani u bilješkama 2.4. Promjene računovodstvenih politika i objava i 3.1 Prihodi od prodaje.

Odgođeni prihod za novčana sredstva primljena iz fondova EU odnosi se na novčana sredstva primljena za sudjelovanje Društva u projektu SINCRO.GRID u iznosu 18.122 tisuća kuna i projektu CROSSBOW u iznosu 1.597 tisuća kuna. Primljeni poticaji će u budućim periodima umanjivati troškove nastale provođenjem ovih projekata.

Obveze prema državi za prodaju stanova zaposlenicima u skladu s državnim programom koji je ukinut 1996. godine. Prema zakonskim propisima 65% prihoda od prodaje stanova zaposlenicima plaća se državi po primitku sredstava. Prema zakonu Društvo nema obvezu doznačiti sredstva prije nego što ih naplati od zaposlenika.

32. OBVEZE PREMA DOBAVLJAČIMA

(u tisućama kuna)

	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Dobavljači za osnovna sredstva	188.279	153.305
Dobavljači za obrtna sredstva	53.490	53.628
	241.769	206.933

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2018.

---

33. OSTALE KRATKOROČNE OBVEZE

(u tisućama kuna)

	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Obveze za obračunate troškove poticajnih otpremnina	33.403	--
Obveze po primljenim jamstvima	9.251	7.560
Odgođeni prihodi za prekogranični prijenosni kapacitet	8.478	4.394
Neto plaće	8.386	7.958
Obveze za naknadu za neiskorišteni dane godišnjeg odmora	7.145	7.807
Obveze za poreze, doprinose i druge pristojbe	5.104	4.289
Doprinosi iz plaća	2.659	2.543
Porezi iz plaća	1.316	1.193
Ostale obveze prema zaposlenima	2.730	1.566
Obveze po primljenim predujmovima za priključenje na mrežu	3.371	3.751
Obračunati troškovi električne energije uravnoteženja (odstupanje)	2.982	1.272
Obračunati troškovi ITC mehanizma	-	5.909
Obveze za porez na dobit	-	27.180
Tekuće dospjeće ostalih dugoročnih obveza (vidi Bilješku 31.)	16.347	2.945
Ostale kratkoročne obveze	1.656	1.846
	102.828	80.213

Obveze za obračunate troškove poticajnih otpremnina u iznosu 33.043 tisuće kuna odnose se na rezerviranje za radnike čiji se odlazak u mirovinu očekuje u 2019. godini, a koja su izvršena sukladno Odluci Uprave Društva od 18. prosinca 2018. godine i odredbama MRS-a 37 i vezana su uz proces restrukturiranja Društva.

Odgođeni prihodi za prekogranični prijenosni kapacitet odnose se na prijenosni kapacitet dodijeljen na godišnjim i mjesečnim dražbama održanim u prosincu 2018. godine, a koji će biti korišten u siječnju i veljači 2019. godine.

Obračunati troškovi električne energije uravnoteženja (odstupanje) odnose se na od strane Društva procijenjene troškove konačnog obračuna električne energije uravnoteženja (odstupanje) za 2018. godinu koji do datuma Izvještaja o financijskom položaju / bilance nisu zaračunati.

34. ODNOSI S POVEZANIM DRUŠTVIMA

Društvo je u 2015. godini priznavalo prihode u visini naknade od HEP ODS d.o.o. i naknade od kupaca priključenih izravno na prijenosnu mrežu. Naknade se temelje na energetske podacima ostvarene prodaje kupcima, Tarifnom sustavu za prijenos električne energije, bez visine tarifnih stavki i Odluci Vlade RH o visini tarifnih stavki u Tarifnom sustavu za prijenos električne energije, bez visine tarifnih stavki kojom su definirani iznosi gore navedenih tarifnih stavki. U 2016. godini osnovica za obračun naknade za korištenje prijenosne mreže nije se mijenjala u odnosu na 2015. godinu, no dolazi do promjene Metodologije kojom se određuju iznosi tarifnih stavki za prijenos električne energije, tako da se u 2016. godini naknade Društva temelje na energetske podacima ostvarene prodaje kupcima, Metodologiji za određivanje tarifnih stavki za prijenos električne energije i Odluci o iznosu tarifnih stavki za prijenos električne energije koje donosi Hrvatska energetska regulatorna agencija (HERA). U 2017. i 2018. godini Društvo priznaje prihode na isti način kao i u 2016. godini.

Troškovi nabave pomoćnih usluga u ukupnom iznosu 293.859 tisuća kuna (2017: 310.562 tisuća kuna) definirani su ugovorima o pomoćnim uslugama koje je HOPS sklopio s društvom HEP – Proizvodnja d.o.o., a sve u skladu s Metodologijom za određivanje cijena za pružanje pomoćnih usluga.

Od 1. srpnja 2013. godine HOPS prestaje biti ugovorna strana Ugovora o međusobnim odnosima za elektroenergetske djelatnosti temeljem kojeg je do 30. lipnja 2013. godine osiguravao energiju za uravnoteženje sustava od Matice te za razdoblje nakon 1. srpnja 2013. godine predmetne usluge nabavlja temeljem Dodatka 1. do 5. Ugovoru za pružanje pomoćnih usluga s ciljem osiguranja pružanja usluge uravnoteženja i vrednovanja angažmana elektrana u uravnoteženju. Od 1. siječnja 2017. godine na snazi je set Ugovora o pomoćnim uslugama.

Od 1. siječnja 2017. godine Društvo ostvaruje prihode od pružanja usluge uravnoteženja i obračuna električne energije uravnoteženja prodajom električne energije Voditeljima bilančnih grupa (VBG) sukladno važećim Pravilima o uravnoteženju elektroenergetskog sustava, Metodologiji za određivanje cijena za obračun električne energije uravnoteženja, Ugovorima o odgovornosti za odstupanje sklopljenim s VBG, te u skladu sa setom ugovora o pomoćnim uslugama sustava sklopljenima s HEP Proizvodnjom d.o.o.

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2018.

34. ODNOSI S POVEZANIM DRUŠTVIMA (nastavak)

Potraživanja i obveze te prihodi i rashodi s Maticom HEP d.d. kao i s ostalim povezanim društvima navedeni su u tabeli u nastavku:

(u tisućama kuna)

	<u>2017.</u>	<u>2017.</u>
Prihodi i rashodi		
Prihodi od prodaje		
Prihodi od prijenosa električne energije – HEP-ODS d.o.o. i HEP Proizvodnja d.o.o.	1.338.804	1.333.681
Prihodi od prodaje el.energije uravnoteženja – voditelji bilančnih grupa unutar HEP grupe	66.756	148.228
Prihodi od prodaje el.energije uravnoteženja - HEP Proizvodnja d.o.o.	38.160	41.309
Prihodi od prodaje prekograničnog prijenosnog kapaciteta HEP d.d.	-	162
Prihodi od pružanja usluga HEP Telekomunikacijama d.o.o.	18.073	21.378
Ostali prihodi od prodaje povezana društva	4.194	4.050
	<u>1.465.987</u>	<u>1.548.808</u>
Ostali poslovni prihodi		
Ostali poslovni prihodi – povezana društva	<u>843</u>	<u>5.450</u>
Ukupno prihodi u Grupi	<u>1.466.830</u>	<u>1.554.258</u>
Financijski prihodi HEP d.d.	<u>7.413</u>	<u>4.958</u>
Rashodi		
Ostali troškovi		
- zakup poslovnog prostora – HEP d.d.	625	1.190
- trošak telekomunikacijskih usluga – HEP Telekomunikacije d.o.o.	40.716	36.481
- ispravak vrijednosti potraživanja prema HEP-ODS-u	1.515	4.444
- ostali rashodi iz poslovanja povezana društva	5.345	5.334
	<u>48.201</u>	<u>47.449</u>
Troškovi gubitka na mreži prijenosa (bilješka 12)	<u>125.460</u>	<u>88.071</u>
Troškovi električne energije uravnoteženja (bilješka 12)		
- troškovi nabavke el. energije uravnoteženja – odstupanje – povezana društva voditelj bilančnih grupa unutar grupe	27.861	70.643
- troškovi nabavke el. energije uravnoteženja – HEP Proizvodnja	105.684	98.549
	<u>133.545</u>	<u>169.192</u>
Troškovi pomoćnih usluga sustava – HEP Proizvodnja d.o.o. (bilješka 12)	293.859	310.562
Financijski rashodi HEP d.d.	21.677	29.227

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2018.

34. ODNOSI S POVEZANIM DRUŠTVIMA (nastavak)

(u tisućama kuna)

	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Potraživanja i obveze		
Potraživanje od HEP d.d. i ostalih društava HEP Grupe		
- za naknadu prijenosa električne energije od HEP-ODS-a i HEP Proizvodnje d.o.o.	248.707	249.761
- za električnu energiju uravnoteženja od HEP Proizvodnje d.o.o.	7.770	9.167
- za električnu energiju uravnoteženja od voditelja bilančnih grupa unutar grupe (HEP d.d. i HEP ODS d.o.o.)	38.335	81.852
- za naknadu za priključenje od HEP Proizvodnje d.o.o.	16.783	-
- za ostalo	2.711	3.206
	314.306	343.986
Obveze prema povezanim društvima		
<i>Kratkoročne obveze</i>		
- za dospjele obveze prema ugovoru o najmu – HEP d.d.	11.562	11.562
- za el.energiju uravnoteženja – od voditelja bilančnih grupa unutar grupe i HEP Proizvodnje d.o.o.	50.340	84.865
- za gubitke na mreži prijenosa – HEP d.d.	23.693	16.632
- za primljeni depoziti za osiguranje plaćanja – HEP d.d. i HEP-ODS d.o.o.	44.166	36.104
- za ostale usluge – HEP d.d.	19.268	32.068
- za obračunatu kamatu po podzajmu – HEP d.d.	3.926	4.212
- primljeni predujam od HEP-a d.d. za priključenje	8.126	3.615
- ostale kratkoročne obveze prema povezanim društvima	5.899	5.688
	166.981	194.746
Obveze prema HEP Proizvodnji d.o.o. za pomoćne usluge sustava	68.484	65.579
Obveze prema HEP Proizvodnji d.o.o. za priključenje na mrežu prijenosa – primljeni predujmovi	595	48.084
	69.079	113.663
Ukupno obveze prema povezanim društvima	236.060	308.409
<i>Dugoročne obveze</i>		
Obveze prema HEP d.d. za podzajam (bilješka 29)	494.823	614.634
Obveze prema HEP d.d. za prodane stanove (bilješka 29)	742	958
	495.565	615.592
Tekuće dospjeće dugoročnih obveza (bilješka 29)	(75.898)	(114.242)
	419.667	501.350

Tijekom godine koja završava 31. prosinca 2018. godine Društvo je kompenziralo dospjele obveze i kamate po podzajmovima prema povezanim društvima s potraživanjima prema povezanim društvima u iznosima 106.736 tisuća kuna koji se odnose na glavnici i 27.973 tisuća kuna koji se odnose na kamatu (2017.: 211.750 tisuće kuna i 33.238 tisuću kuna).

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2018.

34. ODNOSI S POVEZANIM DRUŠTVIMA (nastavak)

<i>(u tisućama kuna)</i>	Rashodi		Prihodi od prodaje	
	2018.	2017.	2018.	2017.
Društva koja su u većinskom vlasništvu Države				
HŽ Infrastruktura d.o.o.	-	-	16.384	15.362
INA-Industrija nafte d.d.	4.778	4.450	-	-
Zakonodavna, izvršna i druga tijela Republike Hrvatske	-	1.867	-	-
Petrokemija Kutina d.d.	-	-	5.633	2.772
Hrvatske šume d.o.o.	545	458	436	-
Croatia osiguranje d.d.	636	1.175	.	-
Narodne novine d.d.	316	276	.	-
Hrvatska radio televizija	536	467	.	-
Zdravstvene ustanove i organizacije	195	197	.	284
Hrvatski Telekom d.d.	1.434	1.372	14	14
Sveučilišta i veleučilišta	172	72	.	-
Jadrolinija d.d.	113	86	.	-
Pravosudne ustanove	18	16	.	-
Ostali korisnici	336	311	1	284
Hrvatske željeznice d.o.o.	-	-	-	-
UKUPNO	9.079	10.747	22.468	18.716

<i>(u tisućama kuna)</i>	Potraživanja		Obveze	
	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Društva koja su u većinskom vlasništvu Države				
HŽ Infrastruktura d.o.o.	1.830	1.650	-	-
Petrokemija Kutina d.d.	757	274	-	-
INA-Industrija nafte d.d.	-	-	431	425
Hrvatski Telekom d.d.	-	-	190	205
Croatia osiguranje d.d.	-	-	112	167
Jadrolinija d.d.	-	-	4	1
Narodne novine d.d.	-	-	28	32
Ostali korisnici	137	190	118	334
UKUPNO	2.724	2.114	883	1.164

35. NEPREDVIDIVI DOGAĐAJI I PREUZETE OBVEZE

Obveze iz poslovanja

Društvo je na dan 31. prosinca 2018. godine imalo zaključene ugovore prema kojim su započele, a nisu završene, investicije u različite objekte i opremu. Vrijednost ugovorenih nezavršenih radova za najznačajnije projekte iznosila je 298.514 tisuća kuna (31. prosinca 2017.: 220.715 tisuća kuna).

Zaštita okoliša

Društvo kontinuirano prati i analizira utjecaj svojih poslovnih procesa na okoliš. Najvažniji pokazatelji takvih utjecaja su emisije onečišćujućih tvari u zrak te količina nastalog proizvodnog otpada o čemu Društvo pravodobno i objektivno izvještava mjerodavne institucije, jedinice lokalne samouprave i zainteresiranu javnost. Zaposlenici koji se bave poslovima zaštite prirode i okoliša dodatno se obučavaju na seminarima i radionicama, u okviru kojih se informiraju o obvezama i aktivnostima koje proizlaze iz odredbi zakonske regulative na području zaštite prirode i okoliša. Društvo ima sustav praćenja izdataka za zaštitu prirode i okoliša (RETZOK) kojim od 2004. godine prati sve izdatke u zaštitu prirode i okoliša.

Društvo analizira i priprema se na usklađivanje prema obvezama koje proizlaze iz zakonodavstva EU u pogledu strožih graničnih vrijednosti emisija onečišćujućih tvari i smanjenja emisija stakleničkih plinova, sheme trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova, objedinjenih uvjeta zaštite okoliša (tzv. "okolišnih dozvola"), sustava ekološki značajnih područja i ekoloških koridora (Nacionalna ekološka mreža).

36. FINANCIJSKI INSTRUMENTI

Upravljanje rizikom kapitala

Odnos neto duga i kapitala (Gearing ratio)

Društvo upravlja kapitalom kako bi osiguralo da će biti u mogućnosti nastaviti s vremenski neograničenim poslovanjem dok u isto vrijeme uvećava povrat vlasnicima kroz optimizaciju odnosa duga i kapitala.

Uprava prati strukturu kapitala na polugodišnjoj osnovi. Kao dio ovog praćenja, Uprava analizira trošak kapitala i rizike povezane sa svakom stavkom kapitala. Odnos neto duga i glavnice na izvještajni dan bio je kako slijedi:

(u tisućama kuna)

	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Dug	495.565	615.592
Kratkotrajna financijska imovina	(15.167)	(13.318)
Novac i novčani ekvivalenti	(156.881)	(144.502)
Neto dug	323.517	457.772
Kapital	5.101.938	5.223.735
Omjer neto duga i kapitala	6,34%	8,76%

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2018.

---

36. FINANCIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

Upravljanje rizikom kapitala (nastavak)

Dug je definiran kao obveza za dugoročne i kratkoročne obveze po podzajmu i ostale dugoročne obveze prema povezanim društvima. Glavnica uključuje sav kapital i sve rezerve.

Kategorije financijskih instrumenata

(u tisućama kuna)

	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Financijska imovina		
Potraživanja s osnove prodaje stanova	1.948	2.514
Potraživanja od kupaca	30.756	37.698
Potraživanja od povezanih društava	314.306	343.986
Ostala kratkotrajna imovina	30.660	8.037
Kratkotrajna financijska imovina	15.167	13.318
Novac i novčani ekvivalenti	156.881	114.502
Ukupno zajmovi i potraživanja po amortiziranom trošku	549.718	520.055

(u tisućama kuna)

	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Financijske obveze		
Obveze po kreditima	495.565	615.592
Ostale dugoročne obveze	1.554	2.199
Obveze prema dobavljačima	241.769	206.933
Obveze prema povezanim društvima	236.060	308.409
Ostale kratkoročne obveze	102.827	80.213
Ukupno financijske obveze po amortiziranom trošku	1.077.775	1.213.346

Fer vrijednost financijskih instrumenata

Fer vrijednosti financijske imovine i financijskih obveza se određuje kako slijedi:

- fer vrijednost ostale financijske imovine i ostalih financijskih obveza određuje se u skladu s modelima za određivanje cijena, a na temelju analize diskontiranih novčanih tokova koristeći cijene iz poznatih transakcija na tržištu i cijene koje se nude za slične instrumente

Financijski instrumenti koji se drže do dospelosti u normalnom poslovanju su knjiženi po trošku nabave ili neto iznosu smanjenom za otplaćeni dio.

Fer vrijednost je određena kao iznos po kojem se financijski instrument može prodati trgovanjem između dobrovoljnih poznatih stranaka po tržišnim uvjetima, osim u slučaju prodaje pod prisilom ili radi likvidacije. Fer vrijednost financijskog instrumenta je ona koja je objavljena na tržištu vrijednosnica ili dobivena metodom diskontiranog toka novca.

---

36. FINANCIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

Fer vrijednost financijskih instrumenata (nastavak)

Uprava smatra da na dan 31. prosinca 2018. iskazani iznosi financijske imovine i obveza te ulaganja u nekretnine približno odgovaraju njihovoj tržišnoj vrijednosti.

Ciljevi upravljanja financijskim rizikom

Funkcija financija u okviru Društva pruža podršku poslovanju, koordinira pristup domaćem i međunarodnim tržištima novca i kapitala, nadgleda i upravlja financijskim rizikom koji se odnosi na poslovanje Društva kroz interne izvještaje o riziku kojima se analizira izloženost po stupnju i utjecaju rizika. Najvažniji rizici uključuju tržišne rizike (rizik promjene valutnog tečaja, rizik promjene kamatnih stopa i cijena), kreditni rizik i rizik od moguće nelikvidnosti. Najvažniji rizici, zajedno s metodama korištenim za upravljanje tim rizicima opisani su u nastavku.

Tržišni rizici

(i) Cjenovni rizik

Društvo je izloženo međunarodnom tržištu i u značajnom dijelu se financira putem kredita denominiranih u stranim valutama. Kao rezultat, Društvo je podložno utjecaju tečajnih razlika i promjene kamatnih stopa. Društvo je, zbog prodaje usluga s odgodom plaćanja, izloženo i riziku nenaplativosti potraživanja.

(ii) Valutni rizik

Društvo određene transakcije obavlja u stranoj valuti te je po tom pitanju izloženo rizicima promjene valutnih tečajeva. Knjigovodstvena vrijednost novčanih sredstava i obveza Društva denominiranih u stranoj valuti na dan izvještavanja je kako slijedi:

(u tisućama kuna)

	Obveze	
	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Europska unija (EUR)	507.318	625.701
	Imovina	
	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Europska unija (EUR)	118.755	68.305

Na dan 31. prosinca tečaj kune je bio kako slijedi:

	2018.	2017.
EUR	7,417575	7,513648

---

36. FINANCIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

Ciljevi upravljanja financijskim rizikom (nastavak)

Tržišni rizici (nastavak)

Analiza osjetljivosti na valutni rizik

Društvo je uglavnom izloženo valutnom riziku promjene tečaja kune u odnosu na EUR. U idućoj tablici analizirana je osjetljivost Društva na smanjenje tečaja kune od 10,0 % u 2018. godini (smanjenje tečaja kune od 10,0% u 2017. godini) u odnosu na relevantnu stranu valutu. Prethodne stope osjetljivosti su stope koje predstavljaju procjenu Uprave o realno mogućim promjenama valutnih tečajeva. Analiza osjetljivosti uključuje samo otvorene novčane stavke u stranoj valuti i njihovo preračunavanje na kraju razdoblja temeljem postotne promjene valutnih tečajeva. Analiza osjetljivosti uključuje monetarnu imovinu i monetarne obveze u valuti. Negativan broj pokazuje smanjenje dobiti ako se hrvatska kuna u odnosu na predmetnu valutu promijenila za gore navedene postotke. U slučaju obrnuto proporcionalne promjene vrijednosti hrvatske kune u odnosu na predmetnu valutu, utjecaj na dobit bio bi jednak i suprotan.

<i>(u tisućama kuna)</i>	2018.	2017.
Utjecaj valute EUR		
Smanjenje neto rezultata	(38.856)	(55.740)

Izloženost promjeni tečaja prikazanih valuta najvećim dijelom povezano je sa stanjem primljenih kredita, stanjem dobavljača, potraživanjima od kupaca i depozitima iskazanim u eurima (EUR). Društvo se trenutno ne štiti od valutnog rizika vezanog uz euro budući da je lokalna valuta u značajnijoj mjeri vezana uz euro.

(iii) Upravljanje kamatnim rizikom

Zbog činjenice da Društvo koristi kredite s fiksnim i promjenjivim kamatnim stopama Društvo je izloženo riziku promjene kamatnih stopa. Dio kredita Društva ugovoren je s promjenjivom kamatnom stopom. Društvo je izloženo kamatnom riziku u onoj mjeri u kojoj je kamatnom riziku izložena Matica.

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2018.

36. FINANCIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

Analiza osjetljivosti na kamatni rizik

Analiza osjetljivosti u nastavku temeljena je na izloženosti riziku promjene kamatnih stopa na izvještajni dan. Za obveze vezane za promjenjivu kamatnu stopu analiza je izrađena uz pretpostavku da je iznos obveza iskazanih na izvještajni dan vrijedio tijekom cijele godine. Društvo se trenutno ne štiti od kamatnog rizika budući da se procjena mogućeg učinka promjena kamatnih stopa ne smatra značajnom.

Povećanje ili smanjenje kamatnih stopa za 50 baznih jedinica koristi se za potrebe internog izvještavanja Upravi o riziku kamatne stope i predstavlja procjenu Uprave o razumnoj mogućoj promjeni kamatnih stopa.

U slučaju promjene kamatne stope za 50 baznih poena, uz pretpostavku stabilnih ostalih varijabli, utjecaj na rezultat Društva prije poreza za izvještajna razdoblja je kako slijedi:

<i>na dan 31. prosinca 2018.</i>	Ugovoreni novč. tokovi	do godinu dana	od 1 do 2 godine	od 2 do 5 godina	preko 5 godina
Prema trenutno primjenjivim kamatnim stopama	607	607	-	-	-
Prema trenutno primjenjivim kamatnim stopama + 0,50%	645	645	-	-	-
Efekt povećanja kamatnih stopa za 0,50%	(38)	(38)	-	-	-

<i>na dan 31. prosinca 2017.</i>	Ugovoreni novč. tokovi	do godinu dana	od 1 do 2 godine	od 2 do 5 godina	preko 5 godina
Prema trenutno primjenjivim kamatnim stopama	102.346	22.412	21.144	58.790	-
Prema trenutno primjenjivim kamatnim stopama + 0,50%	103.208	23.082	21.336	58.790	-
Efekt povećanja kamatnih stopa za 0,50%	(862)	(670)	(192)	-	-

Upravljanje kreditnim rizikom

Kreditni rizik odnosi se na rizik da druga strana neće ispuniti svoje ugovorne obveze što će rezultirati financijskim gubitkom Društva.

Društvo nema značajnu izloženost kreditnom riziku ni prema jednom kupcu ili društvu kupaca koji imaju slične osobine. Društvo definira kupce da imaju slične osobine ako su povezane osobe. Najznačajniji kupac je povezano društvo HEP-ODS i čini više od 72% potraživanja na 31. prosinca 2018. godine.

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2018.

36. FINANCIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom (nastavak)

Knjigovodstvena vrijednost financijske imovine prikazana u financijskim izvještajima, umanjena za gubitke po osnovi umanjenja vrijednosti, predstavlja maksimalnu izloženost Društva kreditnom riziku bez uzimanja u obzir vrijednosti prikupljenih kolaterala.

Upravljanje rizikom likvidnosti

Krajnja odgovornost za upravljanje rizikom likvidnosti leži na Upravi Društva koja je izgradila odgovarajući okvir za upravljanje rizikom likvidnosti kojim će se upravljati kratkotrajnim, srednjoročnim i dugotrajnim potrebama za upravljanje likvidnošću Društva. Društvo upravlja ovim rizikom održavanjem adekvatnih rezervi, ostalim izvorima financiranja te time što konstantno nadgleda prognoziranje i stvarne novčane tijekove i uspoređuje profile dospijuća financijske imovine i obveza.

Analiza rizika likvidnosti

Tablice u nastavku prikazuju ugovorna dospijuća financijskih obveza i financijske imovine iskazane u izvještaju o financijskom položaju na kraju izvještajnog razdoblja. Tablice su izrađene na temelju nediskontiranih novčanih tokova do dospijuća te uključuju novčane tokove po glavnici i kamatama.

<i>na dan 31. prosinca 2018.</i>	Neto knjig. vrijednost	Ugovoreni novčani tokovi	do godinu dana	1 - 2 godine	2 - 5 godina	preko 5 godina
			(u tisućama kuna)			
<i>Obveze koje ne nose kamatu:</i>						
Obveze za prodane stanove	1.257	1.257	433	433	391	-
Ostale dugoročne obveze	297	297		297	-	-
Obveze prema dobavljačima	241.769	241.769	241.769	-	-	-
Obveze prema povezanim društvima	236.060	236.060	236.060	-	-	-
Ostale kratkoročne obveze	102.827	102.827	102.827	-	-	-
	582.210	582.210	581.089	730	391	-
<i>Kamatonosne obveze:</i>						
Obveze po kreditima	495.565	678.012	97.145	20.485	560.382	-
	495.565	678.012	97.145	20.485	560.382	-
	1.077.775	1.260.222	678.234	21.215	560.773	0

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2018.

36. FINANCIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

Analiza rizika likvidnosti (nastavak)

<i>na dan 31. prosinca 2017.</i>	Neto knjig. vrijednost	Ugovoreni novčani tokovi	do godinu dana	1 - 2 godine	2 - 5 godina	preko 5 godina
			<i>(u tisućama kuna)</i>			
<i>Obveze koje ne nose kamatu:</i>						
Obveze za prodane stanove	1.604	1.604	405	405	794	
Ostale dugoročne obveze	958	958	216	216	526	-
Obveze prema dobavljačima	206.933	206.933	206.933	-	-	-
Obveze prema povezanim društvima	308.409	308.409	308.409	-	-	-
Ostale kratkoročne obveze	80.213	80.213	80.213	-	-	-
	598.117	598.117	596.176	621	1.320	-
<i>Kamatonosne obveze:</i>						
Obveze po kreditima	618.851	726.127	137.737	98.402	489.988	-
	618.851	726.127	137.737	98.402	489.988	-
	1.216.968	1.324.244	733.913	99.023	491.308	-

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2018.

36. FINANCIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

Analiza rizika likvidnosti (nastavak)

<i>na dan 31. prosinca 2018.</i>	Neto knjig. vrijednost	Ugovoreni novčani tokovi	do godinu dana	1 - 2 godine	2 - 5 godina	preko 5 godina
<i>Imovina koja ne nosi kamatu:</i>						
Dugotrajna potraživanja	1.948	1.948	666	666	616	-
Potraživanja od kupaca	30.756	30.756	30.756	-	-	-
Potraživanja od povezanih društava	314.306	314.306	314.306	-	-	-
Kratkotrajna financijska imovina	30.660	30.660	30.660	-	-	-
Ostala kratkotrajna imovina	8.037	8.037	8.037	-	-	-
	385.707	385.707	384.425	666	616	-
<i>Kamatonosna imovina:</i>						
Kratkotrajna financijska imovina	15.167	15.470	15.470	-	-	-
Novac i novčani ekvivalenti	156.881	160.018	160.018	-	-	-
	172.048	175.488	175.488	-	-	-
	557.755	561.195	559.913	666	616	-

<i>na dan 31. prosinca 2017.</i>	Neto knjig. vrijednost	Ugovoreni novčani tokovi	do godinu dana	1 - 2 godine	2 - 5 godina	preko 5 godina
<i>Imovina koja ne nosi kamatu:</i>						
Dugotrajna potraživanja	2.514	2.514	617	617	1.280	-
Potraživanja od kupaca	37.698	37.698	37.698	-	-	-
Potraživanja od povezanih društava	343.986	343.986	343.986	-	-	-
Ostala kratkotrajna imovina	8.037	8.037	8.037	-	-	-
	392.235	392.235	390.338	617	1.280	-
<i>Kamatonosna imovina:</i>						
Kratkotrajna financijska imovina	13.318	13.349	13.349	-	-	-
Novac i novčani ekvivalenti	114.502	114.731	114.731	-	-	-
	127.820	128.080	128.080	-	-	-
	520.055	520.315	518.418	617	1.280	-

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu 31. prosinca 2018.

---

37. DOGAĐAJI NAKON DATUMA IZVJEŠTAJA O FINACIJSKOM POLOŽAJU

/i/ Dana 18. ožujka 2019. godine Trgovački sud u Zagrebu donio je rješenje temeljem kojeg je temeljni kapital Društva povećan unosom stvari od strane HEP-a d.d. za 19.432 tisuće kuna te po povećanju temeljni kapital iznosi 4.948.627 tisuća kuna.

/ii/ Na sjednici Nadzornog odbora održanoj 10. travnja 2019. godine donesena je odluka o opozivu g. Ivica Modrića s dužnosti člana Uprave Društva.

/iii/ Na sjednici Nadzornog odbora održanoj 4. travnja 2019. godine donesen je prijedlog o razrješenju g. Maria Gudelja s dužnosti predsjednika Uprave. Prijedlog je sukladno odredbama Zakona o tržištu električne energije poslan na očitovanje u HERA-u.

38. ODOBRENJE FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA

Uprava je usvojila financijske izvještaje i odobrila njihovo izdavanje.

Potpisali u ime Društva na dan 17. travnja 2019. godine

Zlatko Visković
Član Uprave

Mario Gudelj
Predsjednik Uprave